

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

8-9/2026

Srpen- Září

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. Jiří Benda, MgA. Alžběta Bublanová,
Ing. Martina Fričová, Bc. Ivana Janoušková,
Ing. Libor Kadavý, Mgr. Jiří Machonský,
PhDr. Lenka Tvrdá, Mgr. Eva Vaňová

**Evid. číslo periodického tisku:
MK ČR E 18634**

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí, odbor Rozvoj ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 17. 9. 2026
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)
[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

MgA. Alžběta Bublanová Ing. Martina
Fričová, Bc. Ivana Janoušková, Ing. Libor
Kadavý, PhDr. Lenka Tvrdá,
Mgr. Eva Vaňová

Vážení čtenáři,

V srpnovém a zářijovém dvojčísle našeho odborného časopisu Vám přinášíme článek „**Fiskální rámec EU po reformě: institucionální a makrofiskální pohled na implementaci**“, který analyzuje první zkušenosti s reformovanými fiskálními pravidly Evropské unie. Autorka představuje hlavní principy reformy Paktu stability a růstu z roku 2024 a hodnotí, jak se nový rámec osvědčuje v praxi.

Text se zaměřuje na fungování víceletých fiskálních plánů členských států, dohled Evropské komise i nové mechanismy, které mají propojit rozpočtovou odpovědnost s podporou investic a hospodářského růstu. Současně upozorňuje na napětí mezi fiskální disciplínou, rostoucími výdaji na obranu a potřebou financovat dlouhodobé strategické priority Evropské unie.

Významnou část článku tvoří srovnání hodnocení Evropské komise, Evropské fiskální rady a OECD. Právě jejich rozdílné pohledy ukazují silné stránky reformy i problémy související s vymáháním pravidel, využíváním výjimek a dlouhodobou udržitelností veřejných financí.

Pestrou tematickou mozaiku čísla doplňuje také rozhovor s Janem Gazdou, inspirovaný knihou „**Kritické myšlení: dovednost (nejen) pro 21. století**“ z fondu Odborné knihovny Ministerstva financí. Autor v něm připomíná, že schopnost kriticky vyhodnocovat informace se v době sociálních sítí, informačního přetlaku a nástupu umělé inteligence stává jednou z klíčových kompetencí moderní společnosti. Kritické myšlení podle něj neznamená bezbřehé zpochybňování, ale odpovědnou práci s fakty, argumenty a důkazy, stejně jako ochotu přehodnotit vlastní postoje. Rozhovor se věnuje také roli vzdělávání, vlivu kognitivních zkreslení na naše rozhodování či tomu, jak si zachovat samostatný úsudek v prostředí, kde je informací stále více, avšak jejich kvalita je často velmi rozdílná.

Věříme, že článek i rozhovor přinesou čtenářům odbornou inspiraci a zároveň podnítí kritické uvažování o souvislostech, které formují současnou hospodářskou politiku i širší společenské prostředí.

Mgr. Jiří Benda
vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

V edici OECD Economics Department Working Papers vyšla studie Fiscal and macroeconomic impacts of defence spending. Uvádí, že rychle rostoucí vojenské výdaje zvyšují tlak na veřejné finance a že jejich makroekonomické dopady se liší v závislosti na ekonomickém a fiskálním kontextu, struktuře průmyslu i složení vojenských nákupů. Dlouhodobé pozitivní efekty nastanou jen tehdy, pokud vyšší výdaje na obranu zároveň posílí produktivní kapacitu ekonomiky.

https://www.oecd.org/en/publications/fiscal-and-macroeconomic-impacts-of-defence-spending_b4860378-en.html.

Publikováno na webu MF

Makroekonomická predikce - srpen 2026:

<https://mf.gov.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2026/makroekonomicka-predikce-srpen-2026-64935>

Výroční zpráva Finančního analytického úřadu za rok 2025:

<https://mf.gov.cz/cs/ministerstvo/media/aktuality/2026/vyrocní-zpráva-financního-analytického-uradu-za-ro-64825>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Fiskální rámec EU po reformě: institucionální a makrofiskální pohled na implementaci	4
Rozhovor s autorem.....	12
Jan Gazda: Kritické myšlení je nemožné bez získávání informací	12
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	16
Daně.....	16
Ekonomické vědy. Ekonomie	27
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	27
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	35
Informatika. Počítače	38
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	38
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	39
Podnik a podnikání	42
Pojišťovnictví. Sociální péče	43
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	45
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	46
Právo.....	49
Účetnictví	53
Veřejná správa	53
Veřejné finance. Rozpočet.....	55
Zdravotnictví	59
Životní prostředí	60
Životní úroveň	61
Ostatní	62
Přehled nových knih	70

Fiskální rámec EU po reformě: institucionální a makrofiskální pohled na implementaci

Mgr. Eva Vaňová

Oddělení 5903, [Informační podpora a knihovna](#), [Archiv vydaných čísel](#)

Evropská unie vstoupila do roku 2024 s ambicí přepsat pravidla, která po dvě desetiletí určovala podobu fiskální politiky členských států. Reforma Paktu stability a růstu měla reagovat na svět, který se změnil rychleji než samotná pravidla: pandemické a geopolitické otřesy, tlak na investice do obrany, zelené transformace i digitalizace. Nový fiskální rámec proto sliboval větší jednoduchost, odpovědnost států a schopnost spojit konsolidaci s dlouhodobými prioritami. Klíčové je, že reforma měla současně stabilizovat veřejné finance a vytvořit prostor pro strategické výdaje.

První rok jeho fungování však ukazuje, že uvést reformu do života je mnohem složitější než ji navrhnout. Členské státy předložily své střednědobé plány, Komise zahájila monitoring, Evropská fiskální rada (EFB) provedla první audit a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) doplnila institucionální pohled o makrofiskální analýzu. Tyto tři perspektivy společně ukazují, jak se nový rámec chová v praxi - kde funguje podle očekávání a kde se objevují první systémové třecí plochy.

Článek propojuje všechny tyto pohledy: ukazuje, jak Komise hodnotí implementaci, jaké slabiny identifikuje EFB, jak OECD hodnotí makrofiskální obsah plánů a jaké napětí se objevuje mezi konsolidací, flexibilitou a investičními potřebami EU. Cílem je nabídnout ucelený obraz toho, jak nový fiskální rámec skutečně funguje - nejen procedurálně, ale i ekonomicky - a jaké výzvy bude muset EU řešit v dalších letech.

Reforma Paktu stability a růstu (2024)

Reforma fiskálního rámce EU z roku 2024 představuje největší přepracování pravidel Paktu stability a růstu od období po finanční krizi¹. Reaguje na klíčové nedostatky předchozího rámce - jeho složitost, silnou závislost na nejistých makroekonomických odhadech, procykličnost a nízkou účinnost vynucování pravidel. Jejím cílem je zjednodušit fiskální dohled, posílit střednědobé plánování a zvýšit transparentnost fiskální politiky členských států.²

Základní logika reformy spočívá v tom, že fiskální politika má být řízena méně mechanicky a více strategicky. Nový rámec nahrazuje dosavadní mnohohrstevnatý systém jednotnou strukturou založenou na víceletých výdajových trajektoriích, které tvoří jádro **střednědobých fiskálně-strukturálních plánů** (medium-term fiscal-structural plans, MTFSPs).³ Tyto plány stanovují národní trajektorii čistých výdajů, vymezují potřebná fiskální opatření a zahrnují reformní a investiční závazky podporující udržitelnost veřejných financí.

Zásadní změnou je zavedení jediného operativního ukazatele - **trajektorie čistých výdajů** (Net Expenditure Path, NEP), která slouží jako hlavní nástroj pro hodnocení souladu fiskální politiky s pravidly⁴. Tento ukazatel umožňuje sledovat fiskální vývoj nezávisle na cyklických vlivech, jednorázových opatřeních a

¹ Bordellès-Viala, Emmanuel; de la Rue du Can, Jacques. *The New EU Fiscal Framework: From Negotiation to Implementation*. Paris: Direction générale du Trésor, 2026. Dostupné z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2026/04/14/the-new-eu-fiscal-framework-from-negotiation-to-implementation> [cit. 10. 9. 2026]

² European Commission. *Reform of the EU Economic Governance Framework – Legislative Package*. Brussels: European Commission, 2024. Dostupné z: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/what-economic-governance-framework/evolution-eu-economic-governance/new-economic-governance-framework_en

³ European Commission. *Guidance for Member States on the preparation of Medium-Term Fiscal-Structural Plans*. Brussels: European Commission, 2025. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3975/oj/eng>

⁴ European Commission. *Commission proposes new economic governance framework to strengthen fiscal sustainability and support investment*. Brussels: European Commission, 2024. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_711 [cit. 10. 9. 2026].

volatilních odhadech potenciálního růstu⁵. Prakticky to znamená, že členské státy mají jasné definovanou trajektorii růstu čistých výdajů, která je méně závislá na nejistých makroekonomických odhadech. Komise poskytuje členským státům technické trajektorie čistých výdajů, které tvoří základ pro přípravu MTFSPs a určují minimální fiskální úsilí kompatibilní s udržitelností dluhu. Součástí konstrukce ukazatele čistých výdajů jsou také **diskreční příjmová opatření** (discretionary revenue measures, DRMs), tedy aktivní změny daňových pravidel s měřitelným dopadem na příjmy. DRMs očišťují čisté výdaje od vlivu daňových úprav, aby výdajová trajektorie nebyla ovlivněna změnami na straně příjmů.

Reforma dále zavádí **kontrolní účet** (control account), který zaznamenává odchylky od schválené výdajové trajektorie a umožňuje jejich transparentní vyhodnocování⁶. Posiluje se také dluhové pravidlo: státy s dluhem nad 60 % HDP musí zajistit jeho dostatečné snižování v souladu s víceletou trajektorií⁷. Nový rámec umožňuje prodloužení konsolidačního období až na sedm let, pokud stát realizuje reformy nebo investice podporující růst. Tím se reforma snaží propojit fiskální disciplínu s prorůstovými opatřeními, což bylo jedním z hlavních politických cílů změny pravidel.

Součástí reformy je i **národní úniková klauzule** (NEC), která umožňuje dočasné odchýlení od výdajové trajektorie v případě mimořádných událostí, například prudkého nárůstu výdajů na obranu⁸. Komise a Rada hodnotí návrhy střednědobých fiskálně-strukturálních plánů a následně i jejich implementaci v rámci Evropského semestru⁹. Monitorování je průběžné a navázané na pravidla **procedury při nadměrném schodku** (excessive deficit procedure, EDP). NEC tak představuje klíčový flexibilní prvek, který má zabránit tomu, aby fiskální pravidla bránila reakci na bezpečnostní nebo jiné šoky.

Reforma tak vytváří jednotný, víceletý a operativně jednodušší rámec, který spojuje fiskální konsolidaci s reformami a investicemi a posiluje národní odpovědnost za fiskální politiku¹⁰. Její skutečné fungování však lze posoudit až na základě střednědobých plánů předložených v roce 2025 a jejich následného monitoringu - právě ten ukazuje, jak se koncepční ambice reformy střetávají s praxí.

Implementace fiskálního rámce v hodnocení Evropské komise

Zjištění ze zprávy Evropské komise *Implementation of national medium-term fiscal-structural plans: Recent fiscal developments and draft budgetary plans*¹¹ ukazují, že první rok fungování nového fiskálního rámce proběhl technicky hladce. V jarním balíčku 2025 předložily své střednědobé fiskálně-strukturální plány všechny členské státy kromě Německa. Komise vyhodnotila 24 z 25 trajektorií čistých výdajů jako konzistentní; výjimkou bylo Nizozemsko, které muselo přijmout technickou trajektorii Komise. Sedm států

⁵ Bordellès-Viala, Emmanuel; de la Rue du Can, Jacques. *The New EU Fiscal Framework: From Negotiation to Implementation*. Paris: Direction générale du Trésor, 2026. Dostupné z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2026/04/14/the-new-eu-fiscal-framework-from-negotiation-to-implementation> [cit. 10. 9. 2026]

⁶ European Commission. *Q&A – New economic governance framework (QANDA_24_2391)*. Brussels: European Commission, 2024. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_24_2391

⁷ European Commission. *Reform of the EU Economic Governance Framework – Legislative Package*. Brussels: European Commission, 2024. Dostupné z: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/what-economic-governance-framework/evolution-eu-economic-governance/new-economic-governance-framework_en

⁸ Bordellès-Viala, Emmanuel; de la Rue du Can, Jacques. *The New EU Fiscal Framework: From Negotiation to Implementation*. Paris: Direction générale du Trésor, 2026. Dostupné z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2026/04/14/the-new-eu-fiscal-framework-from-negotiation-to-implementation> [cit. 10. 9. 2026]

⁹ Council of the European Union. *Reform of the EU economic governance framework*. Brussels: Council of the EU, 2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/reform/> [cit. 10. 9. 2026].

¹⁰ European Fiscal Board. *The implementation of national medium-term fiscal-structural plans: Recent fiscal developments and draft budgetary plans for 2026*. Brussels: EFB, 2026. Dostupné z: https://commission.europa.eu/publications/implementation-national-medium-term-fiscal-structural-plans-recent-fiscal-developments-and-draft_en

¹¹ European Commission. *Implementation of national medium-term fiscal-structural plans: Recent fiscal developments and draft budgetary plans*. Brussels: European Commission, 2024. Dostupné z: https://commission.europa.eu/publications/implementation-national-medium-term-fiscal-structural-plans-recent-fiscal-developments-and-draft_en [cit. 10. 9. 2026].

získalo prodloužené konsolidační období výměnou za reformní a investiční závazky. Z praktického hlediska to znamená, že většina států dokázala rámec procedurálně naplnit, i když jejich konsolidační ambice se liší.

Většina států nastavila růst výdajů mírně nad úroveň doporučenou Komisí, což znamená slabší konsolidační ambice oproti předběžným doporučením (prior guidance). Komise zároveň upozorňuje, že i státy s nízkým dluhem musí provést určitou fiskální úpravu, aby byl deficit dlouhodobě udržitelný. Zároveň tím zdůrazňuje, že nový fiskální rámec nestojí pouze na formálním plnění procedur, ale vyžaduje i skutečnou fiskální úpravu.

Institucionální participace zůstává slabá: nezávislé fiskální instituce vydaly jen omezený počet formálních stanovisek a parlamentní kontrola je nerovnoměrná. Komise upozorňuje, že tento stav oslabuje legitimitu rámce, který je výrazně technokratický a jehož účinnost závisí na kvalitě domácího dohledu. Jde o jedno z míst, kde se koncepční ambice reformy střetávají s realitou institucionálních kapacit členských států.

V roce 2025 požádalo o aktivaci národní únikové klauzule (NEC) šestnáct států a Komise všechny žádosti doporučila ke schválení Radou. NEC umožňuje vyjmout růst výdajů na obranu do limitu 1,5 % HDP v letech 2025–2028. Odchytky způsobené výdaji pod národní únikovou klauzulí se nezapisují do kontrolního účtu, což chrání státy před automatickým spuštěním procedury při nadměrném schodku (EDP). Komise upozorňuje na metodické výzvy, zejména na rozdíly mezi klasifikací obranných výdajů podle COFOG a NATO. NEC se tak rychle stala jedním z nejpoužívanějších flexibilních prvků rámce, což má zásadní dopad na celkovou fiskální pozici.

Hodnocení souladu vychází z jarní prognózy 2025 a výročních zpráv. U států mimo EDP je většina v souladu nebo „v zásadě v souladu“ („broadly compliant“), několik jich vykazuje odchylky nad limity. U států v EDP je hodnocení přísnější: Francie a Malta mají menší odchylky, zatímco Rumunsko podle Komise nepřijímá účinná opatření. Komise zde ukazuje, že nový rámec má ambici být více automatický, ale jeho praktická aplikace je stále nerovnoměrná.

Nový rámec propojuje proceduru při nadměrném schodku (EDP) s monitorováním výdajových trajektorií: státy v EDP musí dodržovat doporučenou trajektorii, která má zajistit návrat deficitu pod 3 % HDP. Odchytky se zapisují do kontrolního účtu a hodnotí se přísněji než u států mimo EDP. Automatický mechanismus pro dluhové EDP se aktivuje, pokud stát překračuje 60 % HDP a zároveň vykazuje odchylky nad prahy. Tím se posiluje vazba mezi výdajovým dohledem a korektivní částí Paktu, což je jedna z nejvýraznějších změn oproti minulému rámci.

Komise hodnotí první rok implementace jako technicky úspěšný, ale s výrazně rozdílnou mírou institucionálního zapojení napříč členskými státy. Konsolidační ambice jsou slabší, než původně zamýšlela, zapojení národních institucí je nízké a široká aktivace NEC vytváří rozdíly mezi státy. Nový rámec je méně uniformní než původní Pakt stability a růstu a jeho vícevrstvý charakter odráží napětí mezi fiskální flexibilitou a disciplínou. Závěrem Komise potvrzuje, že reforma je funkční, ale její praktické fungování ukazuje, že rozdílné institucionální kapacity a rozsáhlé využívání flexibility budou určovat podobu fiskální politiky v EU v dalších letech.

Hodnocení Evropské fiskální rady (EFB)

Evropská fiskální rada (EFB) ve své zprávě¹² hodnotí první rok praktické implementace reformovaného fiskálního rámce EU a přináší kritický, metodicky detailní pohled na to, jak Komise a Rada monitorují dodržování výdajových trajektorií, pracují s národními rozpočtovými plány a uplatňují flexibilitu i korektivní část Paktu stability a růstu. Zpráva vychází z podzimního balíku dohledu Komise 2025 a představuje první ex post audit nového systému. EFB tak poskytuje nezávislou kontrolu kvality implementace, která doplňuje procedurální hodnocení Komise.

Klíčovým problémem je monitorování trajektorie čistých výdajů (NPE). Evropská fiskální rada upozorňuje, že některé komponenty ukazatele čistých výdajů, zejména diskreční příjmová opatření (DRMs),

¹² **European Fiscal Board. Annual Report 2025.** Brussels: EFB, 2026. Dostupné z: https://commission.europa.eu/publications/2025-annual-report-european-fiscal-board_en#:~:text=On%2022%20October%2025%2C%20the%20European%20Fiscal%20Board,a%20pivotal%20transition%20of%20the%20EU%20fiscal%20framework.

nejsou statisticky validované a jsou založeny na expertním odhadu. To vede k rozdílům mezi národními a unijskými výpočty a může zásadně ovlivnit posouzení souladu. EFB kritizuje, že Komise používá odhady i tam, kde jsou dostupná skutečná data, což považuje za metodicky problematické. Monitoring NPE není metodicky robustní a může vést k nekonzistentním závěrům.

Zpráva zároveň ukazuje, že nesoulad s NPE nemusí mít procedurální důsledky, pokud je dluh pod 60 % HDP, což podle EFB oslabuje motivaci dodržovat výdajové trajektorie. Zvláštní pozornost věnuje EFB Maltě, která argumentovala tzv. nominální strategií - tedy rychlým poklesem nominálního deficitu. EFB tuto praxi dlouhodobě kritizuje jako způsob obcházení fiskální úpravy.

Vedle technických slabin monitoringu poukazuje Evropská fiskální rada (EFB) na to, že praktické uplatňování flexibility - zejména v rámci národní únikové klauzule (NEC) - může výrazně měnit výsledné hodnocení souladu. Doporučené limity ukazatele čistých výdajů byly vydány před aktivací národní únikové klauzule a Rada je po aktivaci neaktualizovala, což vytváří nejistotu ohledně skutečného rozsahu povolených odchylek. EFB konstatuje, že Komise umožnila započítat do národní únikové klauzule i výdaje, které nejsou čistě obranné - jedno z nejvýraznějších unikátních zjištění zprávy.

EFB dále upozorňuje na rozpojení mezi růstem výdajů a růstem nominálního HDP v některých zemích. Státy vykazují vyšší růst výdajů než růst ekonomiky i po očištění o obranné výdaje, což Komise v mechanickém hodnocení souladu nezohledňuje, přestože jde o zásadní faktor udržitelnosti dluhu. EFB současně kritizuje nedostatečné zohlednění fiskálního dragu, tedy mechanického příjmového efektu, kdy růst nominálních příjmů automaticky rozšiřuje prostor pro výdaje v rámci ukazatele NPE. V důsledku toho mohou být některé státy hodnoceny jako „v souladu“ spíše vlivem cyklických faktorů než na základě skutečného konsolidačního úsilí.

Jednou z nejkritičtějších částí zprávy je předběžné (ex ante) posouzení souladu. EFB konstatuje, že Komise uplatňuje převážně mechanický přístup, který nezohledňuje věrohodnost navrhovaných opatření, celkovou fiskální pozici ani riziko implementačních zpoždění. Unikátním zjištěním je, že Komise vůbec nesleduje plnění reformních a investičních závazků u států s prodlouženým obdobím konsolidace, přestože právě tyto závazky představují protihodnotu za pomalejší konsolidační trajektorii. Tento nedostatek ukazuje na strukturální slabinu nového rámce: flexibilita je poskytována, avšak její podmínky nejsou systematicky monitorovány.

Zpráva kritizuje také postupy při nadměrném schodku (EDP). EFB upozorňuje na nejednotnou aplikaci pravidel, návrat nominálních strategií a nedodržení právních povinností. Nejvýraznějším zjištěním je, že Komise nepostupovala podle práva, když nenavrhla pozastavení fondů EU po neúčinné akci Rumunska - kritika, která se v jiných dokumentech vůbec neobjevuje.

Celkově EFB hodnotí implementaci nového fiskálního rámce jako nekonzistentní a metodicky problematickou. Reforma přinesla důležité koncepční zlepšení, ale jejich účinnost je oslabena širokým výkladem národní únikové klauzule, mechanickým hodnocením souladu, nedostatečným sledováním reformních závazků, používáním odhadů místo dat a nejednotnou aplikací EDP. Závěrem EFB potvrzuje, že reforma je koncepčně silná, ale její praktické fungování ukazuje, že kvalita dat, konzistence monitoringu a důvěryhodnost a důslednost vynucování pravidel budou určovat její skutečný dopad na fiskální politiku EU.

Makrofiskální hodnocení OECD

OECD studie *National fiscal plans under the new EU fiscal rules*¹³ přináší odlišný pohled na implementaci reformovaných fiskálních pravidel EU než Komise, EFB či EGOV. Zatímco institucionální dokumenty se soustředí na procedury a formální soulad, OECD hodnotí makrofiskální obsah národních plánů a jejich dopad na konsolidaci, investice a udržitelnost dluhu. Tím doplňuje institucionální perspektivu o ekonomické jádro reformy.

OECD potvrzuje, že reforma z roku 2024 přinesla zásadní zjednodušení díky jedinému operativnímu ukazateli čistých výdajů (NPE) a víceletým národním fiskálním plánům schvalovaným Radou. Tyto prvky

¹³ **OECD.** *National fiscal plans under the new EU fiscal rules*. Paris: OECD, 2025. Dostupné z: https://www.oecd.org/en/publications/national-fiscal-plans-under-the-new-eu-fiscal-rules_33d810b4-en.html [cit. 10. 9. 2026]

tvoří funkční jádro nového rámce a umožňují propojit fiskální cíle s analýzou udržitelnosti dluhu. Studie zároveň jako jediná systematicky hodnotí veřejné investice: porovnává jejich růst s růstem NPE a ukazuje, že ve většině zemí jsou investice skutečně chráněny, což znamená, že konsolidace se soustředí na běžné výdaje. To je významný rozdíl oproti minulému fiskálnímu rámci, kde investice často sloužily jako první zdroj úspor. OECD navíc konstatuje, že fiskální vývoj v roce 2024 byl relativně stabilní - skutečné strukturální primární saldo se ve většině zemí jen mírně lišilo od hodnot uvedených v národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánech (MTFSPs).

Zatímco investiční dimenze vykazuje relativně pozitivní trend, nový rámec zároveň naráží na výrazná makroekonomická rizika. Národní trajektorie čistých výdajů se často významně liší od předběžného doporučení Komise (prior guidance) - u řady zemí jsou méně restriktivní, jiné naopak přísnější. OECD jako jediná kvantifikuje, že agregovaná fiskální konsolidace eurozóny bude slabší, než Komise zamýšlela, což může zpomalit snižování dluhu. Jedním z nejvýraznějších zjištění je vysoká citlivost nového rámce na makroekonomické předpoklady: rozdíly v odhadech potenciálního růstu, inflace či elasticity příjmů mohou zásadně změnit požadovanou trajektorii NPE. Zpráva také upozorňuje, že i když investice nominálně rostou, v některých zemích klesají jako podíl na HDP, což může ohrozit dlouhodobý růst.

Specifickým příspěvkem zprávy OECD je upozornění na budoucí dopady aktivace národní únikové klauzule (NEC). Většina národních střednědobých strukturálně-fiskálních plánů (MTFSPs) byla finalizována před jejím použitím, a proto analýza nezahrnuje její vliv na konsolidaci či investice. OECD však konstatuje, že NEC může v dalších letech snížit restriktivnost trajektorií a ovlivnit investiční prostor po roce 2028. To je důležité, protože právě investiční prostor bude jedním z klíčových faktorů dlouhodobé udržitelnosti.

Z těchto zjištění vyplývá několik implikací. OECD zdůrazňuje nutnost pečlivého sledování makroekonomických předpokladů, protože malé změny mohou zásadně ovlivnit fiskální požadavky. Dále upozorňuje na potřebu realistických a konzistentních plánů, které minimalizují odchylky mezi skutečnými výsledky a střednědobými strukturálně-fiskálními plány. Země, kde investice klesají jako podíl na HDP, by měly zvážit posílení investiční strategie. A konečně bude nutné monitorovat dopady národní únikové klauzule, aby flexibilita nevedla k nadměrnému rozvolnění pravidel.

OECD tak doplňuje institucionální hodnocení o makrofiskální perspektivu, která zdůrazňuje nuance a rozdíly, jež nejsou v jiných analýzách plně rozpracovány. Závěrem zpráva potvrzuje, že reforma je koncepčně soudržná, ale její makrofiskální citlivost a rozdílné investiční trendy mezi státy budou zásadní pro její dlouhodobý dopad.

Implementace, fungování a vývoj revidovaného fiskálního rámce (2024–2026)

První rok fungování revidovaného fiskálního rámce ukazuje, že členské státy využívají nový systém odlišně od původních očekávání Komise¹⁴. Většina států nastavila růst čistých výdajů nad úroveň doporučenou v předběžných doporučeních Komise¹⁵, což vede k mírnější konsolidační ambici, než předpokládaly technické trajektorie. Článek *The European Union's new fiscal framework: A good start, but challenges loom*¹⁶ upozorňuje, že optimistické makroekonomické předpoklady v národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánech představují systémové riziko, protože mohou vést k odchylkám od schválených trajektorií a podkopat kredibilitu rámce.

¹⁴ **European Central Bank / European Commission (DG ECFIN).** *Fiscal stance assessment for the euro area.* Frankfurt am Main, ECB, 2025 In: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/assessment-euro-area-fiscal-stance-2025-and-2026-considering-flexibility-higher-defence-spending_en

¹⁵ **Hasekamp, Pieter; Larch, Martin.** *The EU's new fiscal rules: First gaps between hopes and outcomes.* VoxEU – CEPR Policy Portal, 18 March 2026. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/eus-new-fiscal-rules-first-gaps-between-hopes-and-outcomes>

¹⁶ **Boivin, Nicolas; Darvas, Zsolt.** *The European Union's new fiscal framework: A good start, but challenges loom.* Brussels: Bruegel, 2025. (Bruegel Policy Brief No. 06/2025). Dostupné z: <https://www.econstor.eu/handle/10419/322587> [cit. 10. 9. 2026]

Evropská síť nezávislých fiskálních institucí (EUIFIS) přináší doplňující institucionální pohled na první rok fungování revidovaného fiskálního rámce. Podle zimního vydání *European Fiscal Monitor 2026*¹⁷ považují nezávislé fiskální instituce výdajové trajektorie členských států za málo realistické a očekávají, že plnou compliance s cílem NPE v roce 2026 dosáhne jen menšina zemí. Většina předpokládá využití kontrolního účtu či jeho překročení. EUIFIS zároveň identifikuje obranné výdaje jako hlavní fiskální riziko a upozorňuje, že jejich postupné vyjímání z NEC po roce 2028 může výrazně zvýšit tlak na výdajové trajektorie. Konstatuje také nerovnoměrnou transpozici směrnice 2024/1265, která upravuje požadavky na vnitrostátní rozpočtové rámce, a přetrvávající limity kapacit IFIs, zejména v oblasti nezávislosti, přístupu k informacím a zdrojů. Pohled EUIFIS tak potvrzuje, že udržitelnost rámce bude záviset nejen na fiskálních výsledcích, ale i na institucionální kvalitě národních fiskálních dohledů.

Tento trend potvrzují jak ECB¹⁸, tak Evropská fiskální rada (EFB)¹⁹, které upozorňují, že fiskální pozice eurozóny je méně restriktivní, než by odpovídalo makroekonomickým podmínkám, a může komplikovat proces dezinflace.

EFB konstatuje, že fiskální politika je nadále procyklická a neplní stabilizační funkci². OECD²⁰ doplňuje rámcový závěr, že agregovaná fiskální konsolidace eurozóny bude slabší, než Komise zamýšlela, což může zpomalit snižování dluhu a zvýšit citlivost veřejných financí na budoucí šoky. Společně tak instituce ukazují, že konsolidační ambice jsou nižší, než reforma předpokládala.

Významným faktorem vývoje je rozsáhlá aktivace národní únikové klauzule (NEC), která umožňuje vyjmout růst obranných výdajů z monitoringu čistých výdajů. Aktivace NEC snižuje restriktivnost fiskální pozice a vytváří asymetrii mezi státy, které ji využívají a těmi, které ji neaktivovaly²¹. EFB upozorňuje, že interpretace NEC je širší, než bylo původně zamýšleno. Financial Times uvádí, že Komise navíc připravuje výdajovou výjimku na energetické výdaje (energetický buffer) ve výši 0,3 % HDP – pod politickým tlakem Itálie²². Flexibilita se tak stává jedním z hlavních faktorů, které určují rozdíly mezi státy.

OECD rámcově upozorňuje, že rozsah flexibility může ovlivnit investiční prostor po roce 2028, zejména u států s vyššími obrannými výdaji. NEC se tak stává jedním z klíčových prvků, které ovlivňují rozdíly mezi státy a celkovou fiskální pozici eurozóny.

Monitoring dodržování výdajových trajektorií ukazuje, že vynucování pravidel je mezi státy nerovnoměrné. EFB zároveň upozorňuje na nekonzistentní postupy při hodnocení souladu. Financial Times potvrzuje, že Komise v praxi zohledňuje geopolitické okolnosti – například zvýšené obranné výdaje Finska – což může oslabovat důvěryhodnost pravidel²³. EGOV²⁴ dále doplňuje, že automatické prvky rámce sice posilují rovnost zacházení, avšak jejich praktická aplikace zůstává nevyrovnaná. Vynucování pravidel tak hodnotí jako nejslabší článek nového rámce.

¹⁷ **EU Independent Fiscal Institutions Network.** *European Fiscal Monitor: Heightened Fiscal Risks and Europe's new Economic Governance Framework. Winter 2026.* Brussels: Network of EU Independent Fiscal Institutions, 2026. Dostupné z: <https://www.euifis.eu/publications/45> [cit. 10. 9. 2026].

¹⁸ **European Central Bank / European Commission (DG ECFIN).** Fiscal stance assessment for the euro area. Frankfurt am Main, ECB, 2025 In: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/assessment-euro-area-fiscal-stance-2025-and-2026-considering-flexibility-higher-defence-spending_en

¹⁹ **European Fiscal Board /Commission.** *Implementation of national medium-term fiscal-structural plans: Recent fiscal developments and draft budgetary plans.* Brussels: European Commission, 2026. Brussels, EFB, 2026 Dostupné z: https://commission.europa.eu/publications/implementation-national-medium-term-fiscal-structural-plans-recent-fiscal-developments-and-draft_en [cit. 10. 9. 2026].

²⁰ **OECD.** *National fiscal plans under the new EU fiscal rules.* Paris: OECD, 2025. Dostupné z: https://www.oecd.org/en/publications/national-fiscal-plans-under-the-new-eu-fiscal-rules_33d810b4-en.html [cit. 10. 9. 2026]

²¹ **Heimberger, P.** *The new EU fiscal rules: implications for green and digital investment.* Vienna: WIIW, 2025. Dostupné z: <https://www.econstor.eu/handle/10419/318438> [cit. 10. 9. 2026].

²² **Financial Times.** *EU to relax budget rules to allow energy spending.* London: Financial Times, Jun 2 2026.

²³ **TAMMA, Paola.** *Brussels warns eurozone capitals over rise in spending.* London: Financial Times, 25 November 2025.

²⁴ **European Parliament, EGOV.** *Implementation of the reformed Stability and Growth Pack.* Brussels, 2025. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/ECTI_IDA\(2025\)779860](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/ECTI_IDA(2025)779860)

Vedle rozdílů ve vynucování pravidel se v prvním roce implementace ukazuje také napětí mezi konsolidačními požadavky a investičními potřebami.²⁵ Bruegel²⁶ upozorňuje, že plánované zvýšení veřejných investic je velmi malé – pod 0,2 % HDP. Ukazuje zároveň, že větší fiskální úpravy jsou v praxi spojeny s hlubšími škrtů do veřejných investic, což dále oslabuje prorůstovou ambici rámce. Heimberger²⁷ dodává, že nový rámec je strukturálně restriktivní vůči zelené a digitální transformaci, protože neobsahuje širokou investiční výjimku a soustředí se na redukci veřejných závazků, nikoli na budování veřejných aktiv. OECD rámcově konstatuje, že investice v některých zemích klesají jako podíl na HDP, což může ohrozit dlouhodobý růst.

Celkově lze říci, že nový fiskální rámec je koncepčně soudržný, ale jeho praktická implementace odhaluje významné napětí mezi fiskální disciplínou, flexibilitou a investičními potřebami EU. Architektura založená na národních střednědobých fiskálních plánech, trajektorii čistých výdajů a kontrolních účtech představuje zlepšení oproti starému Paktu stability a růstu, ale členské státy využívají flexibilitu způsobem, který oslabuje účinnost pravidel. Fiskální pozice je méně restriktivní, vymáhání pravidel je nerovnoměrné a investiční dimenze zůstává slabá. Závěrem se ukazuje, že právě rovnováha mezi udržitelností, flexibilitou a investičními potřebami bude určovat podobu evropské fiskální politiky v dalších letech. Bruegel zdůrazňuje, že bez nového evropského investičního nástroje financovaného společným dluhem nebude možné dlouhodobé investiční potřeby EU naplnit.

Strategické zhodnocení reformy

První rok fungování nového fiskálního rámce EU potvrzuje, že reforma z roku 2024 dokázala odstranit zásadní slabiny starého Paktu stability a růstu – zejména jeho rigiditu, nízkou investiční orientaci a ztrátu kredibility po krizi státního dluhu²⁸. Nový systém založený na střednědobých plánech a jediném operativním ukazateli NPE představuje koncepční posun směrem k fiskálnímu dohledu, který hodnotí úsilí, nikoli výsledky²⁹. Tento strukturální přístup mění politickou ekonomii fiskální politiky v EU a bude zásadní pro její další vývoj.

Současně se ukazuje, že rámec vstoupil do praxe v prostředí, které zásadně ovlivňuje jeho fungování. Aktivace národních únikových klauzulí (NEC) a návrh energetické výdajové výjimky ve výši 0,3 % HDP³⁰ potvrzují, že flexibilita se stala strukturálním prvkem systému. To umožňuje reagovat na mimořádné okolnosti, ale zároveň posouvá těžiště fiskálního dohledu směrem k politické interpretaci pravidel. Dokumenty CEPR³¹ a EFB³² upozorňují, že právě tato kombinace flexibility a politické diskrece bude určovat, jak se rámec vyvine po skončení obranné výjimky v roce 2028.

²⁵ Hasekamp, Pieter; Larch, Martin. *The EU's new fiscal rules: First gaps between hopes and outcomes*. VoxEU – CEPR Policy Portal, 18 March 2026. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/eus-new-fiscal-rules-first-gaps-between-hopes-and-outcomes>

²⁶ Boivin, Nicolas; Darvas, Zsolt. *The European Union's new fiscal framework: A good start, but challenges loom*. Brussels: Bruegel, 2025. (Bruegel Policy Brief No. 06/2025). Dostupné z: <https://www.econstor.eu/handle/10419/322587> [cit. 10. 9. 2026]

²⁷ Heimberger, Philipp. *The new EU fiscal rules: implications for green and digital investment*. Vienna: Vienna Institute for International Economic Studies (wiiw), 2025. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/eus-new-fiscal-rules-first-gaps-between-hopes-and-outcomes>

²⁸ Bordellès-Viala, Emmanuel; de la Rue du Can, Jacques. *The New EU Fiscal Framework: From Negotiation to Implementation*. Paris: Direction générale du Trésor, 2026. Dostupné z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2026/04/14/the-new-eu-fiscal-framework-from-negotiation-to-implementation> [cit. 10. 9. 2026]

²⁹ Evropská komise. *Guidance for Member States on the preparation of Medium-Term Fiscal-Structural Plans*. Brussels: European Commission, 2025. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3975/oj/eng>

³⁰ FLEMING, Sam. *EU to relax budget rules to allow energy spending*. London: Financial Times, 2 June 2026.

³¹ Hasekamp, Pieter; Larch, Martin. *The EU's new fiscal rules: First gaps between hopes and outcomes*. VoxEU – CEPR Policy Portal, 18 March 2026. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/eus-new-fiscal-rules-first-gaps-between-hopes-and-outcomes>

³² European Fiscal Board. *Annual Report 2025*. Brussels: EFB, 2026. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/eus-new-fiscal-rules-first-gaps-between-hopes-and-outcomes>

Klíčovým poznatkem prvního roku je, že reforma vytvořila koncepčně soudržný systém, jehož dlouhodobá účinnost však bude záviset méně na samotné architektuře a více na institucionální praxi: na kvalitě makroekonomických předpokladů³³, na konzistentním vymáhání pravidel a na tom, zda členské státy přijmou výdajové trajektorie jako skutečnou fiskální kotvu. Rovnováha mezi fiskální disciplínou, flexibilitou a investičními potřebami se tak stává hlavním faktorem, který bude určovat, zda nový rámec dokáže naplnit ambici stát se stabilním a důvěryhodným základem evropské fiskální politiky.

Článek byl vytvořen za pomoci Microsoft Copilot. Autorka využila generativní AI technologii k návrhu struktury textu, k ověřování duplicit a k jazykovému sjednocení. Výstupy byly manuálně ověřeny, doplněny a editovány. Autorka nese plnou odpovědnost za konečný obsah článku.

³³ **Boivin, Nicolas; Darvas, Zsolt.** *The European Union's new fiscal framework: A good start, but challenges loom.* Brussels: Bruegel, 2025. (Bruegel Policy Brief No. 06/2025). Dostupné z: <https://www.econstor.eu/handle/10419/322587> [cit. 10. 9. 2026]

Jan Gazda: Kritické myšlení je nemožné bez získávání informací

Rozhovor vedla MgA. Alžběta Bublanová

Oddělení 5903, [Informační podpora a knihovna](#). [Archiv vydaných čísel](#)

Kniha Kritické myšlení: dovednost (nejen) pro 21. století vyšla v nakladatelství P3K v roce 2019. Pro její aktuálnost se dočkala dalšího vydání v loňském roce.

Jan Gazda je český akademik dlouhodobě spjatý s Českým vysokým učením technickým v Praze. Ve zmiňované publikaci se s dalšími autory zabývá v dnešní době tolik potřebným kritickým myšlením a klade si otázku, jak si ve změti různých zpráv a dezinformací ponechat vlastní úsudek.

O kritickém myšlení se dnes mluví hodně, ale často bez hlubšího porozumění. Co je podle vás jeho pravá podstata?

Kritické myšlení je, v nejobecnějším slova smyslu, pečlivé a uvážlivé rozhodování o tom, zda nějaké tvrzení s určitým stupněm jistoty přijmeme, odmítneme nebo se zřekneme úsudku. Kritické myšlení předpokládá porozumění informací, uchopení myšlenky a její důsledné prozkoumání, její porovnání s jinými názory a s tím, co už o problému víme, a výsledné zaujetí stanoviska a zodpovědnosti za ně.

Kritické myšlení není kritizování druhých ani neustálé zpochybňování všeho kolem nás. Jeho podstatou je schopnost vytvářet si názory na základě důkazů, argumentů a promyšlené reflexe vlastních předpokladů. Kriticky myslící člověk se nesnaží pouze najít chyby v argumentaci druhých, ale také průběžně ověřuje, zda se nemýlí on sám.

Mění internet a sociální sítě způsob, jakým lidé přemýšlí? Je kritické myšlení dnes těžší než před dvaceti lety?

To je spíše otázka na psychology a neurovědy. Anekdotické důkazy i psychologické studie ukazují, že přechod k přijímání informací v digitální formě mění způsob, jakým je zpracováváme. Některé studie i ukazují na to, že generace lidí narozených po roce 1976 vykazují i nižší hodnoty IQ měřené standardními IQ testy. Je pravděpodobné, že vstřebávání informací v digitální formě mění způsob jejich analyzování způsobem, který standardní IQ testy neumějí dobře měřit. Lidský mozek má neuvěřitelnou plasticitu a čtení online jej ovlivňuje novým, zatím neznámým způsobem.

Internet dramaticky rozšířil přístup k informacím, ale zároveň zvýšil množství dezinformací, manipulací a informačního šumu. Kritické myšlení proto není těžší v samotné podstatě, ale je náročnější kvůli prostředí, ve kterém se pohybujeme. Dříve byl problém nedostatek informací, dnes je problém jejich nadbytek a rozdílná kvalita.

Jak si může člověk ověřit, že informační zdroj, ze kterého čerpá, je skutečně důvěryhodný?

Důležité je ptát se, kdo informaci zveřejňuje, na jakých důkazech staví a zda lze tvrzení ověřit i z jiných nezávislých zdrojů. Obecně vyšší úroveň spolehlivosti a důvěryhodnosti vykazují zdroje, které jsou recenzované nebo mají redakční proces, což zajišťuje kontrolu kvality. Důvěryhodnost není vlastností jedné konkrétní instituce, ale výsledkem transparentnosti, ověřitelnosti a ochoty opravovat chyby. Nezastupitelná je i osobní zkušenost. Pokud daný zdroj dle minulých zkušeností poskytoval spolehlivé a nezkreslené informace, lze usuzovat, že tomu tak bude i do budoucna.

Když různé zdroje říkají různé věci, jak postupovat, aby si člověk vytvořil realistický obraz situace?

Nejprve je třeba rozlišovat mezi fakty, interpretacemi a názory. Zde vstupuje do hry kvalita vzdělávacího systému, který by měl své absolventy již od nejútlejšího věku vést k porozumění textu, neboť schopnost rozeznávat názory od faktů je jedním ze základních předpokladů nebo nástrojů kritického myšlení. Poté pomáhá porovnání více zdrojů a hledání oblastí, na kterých se shodují. V řadě složitých témat neexistuje stoprocentní jistota, ale lze dospět k závěrům, které jsou lépe podloženy důkazy než jiné.

Ani situace, kdy různé zdroje říkají totéž, však není bez nástrah. V takovém případě by si člověk měl položit otázku, jestli nepodléhá konfirmačnímu zkreslení a podvědomě nevyhledává primárně takové zdroje, které vyhovují jeho pohledu na situaci.

AI se stává běžnou součástí toho, jak lidé získávají informace. Jak může člověk využívat AI jako pomocníka, aniž by ztratil vlastní kritické uvažování?

Umělá inteligence by měla být partnerem při přemýšlení, nikoliv náhradou za přemýšlení. Dobré využití spočívá v tom, že nám pomůže rychle najít informace, strukturovat problém nebo nabídnout alternativní pohledy. Odpovědnost za posouzení správnosti a relevance výsledků však zůstává na člověku.

Ráda bych s Vámi probrala myšlenku ohledně růstu kritického myšlení, přechod od osobních zájmů k veřejným, posun od intuice k logice, rozvoj od jedné perspektivy k více perspektivám. Co podle Vás nejčastěji brání tyto posuny udělat?

Největší překážkou bývá pohodlí. Naše mysl přirozeně preferuje známé postupy a názory, které potvrzují naše přesvědčení. Přijmout jinou perspektivu znamená připustit možnost omylu, a to bývá psychologicky náročné. Významnou roli hrají také emoce, identita a tlak sociálního prostředí.

Uvádíte 16 kognitivních zkreslení ohrožující naše rozhodování, například konfirmační zkreslení, tedy tendence vyhledávat, pamatovat si a interpretovat informace tak, aby potvrzovaly to, co už si myslíme. Jak může člověk v praxi poznat, že jeho rozhodování už zkreslení ovlivňuje? Na co si má dát pozor?

Kognitivní zkreslení jsou nedílnou součástí lidského myšlení, takže v principu ovlivňují všechna naše rozhodování, a rozpoznat je u sebe samotného je obtížné. Koneckonců jedním z kognitivních zkreslení je tzv. kognitivní slepá skvrna, která tkví v neschopnosti rozeznat vliv kognitivních zkreslení na sebe sama.

Ne vždy ale musí být problém kognitivní zkreslení představovat problém. Už H. Simon ukazoval, že při rozhodování v podmínkách neúplného souboru informací může být racionální, nebo chceme-li ekonomičtější, akceptovat nedokonalé rozhodnutí než se ho donekonečna snažit zlepšovat. To je v principu pozadí stereotypizace – usuzovat na vlastnosti nějakého jevu nebo osoby podle jeho nebo její příslušnosti k nějaké skupině je časově úspornější, než snažit se je analyzovat na individuální úrovni. Stejně tak u rozhodování s malým dopadem na život jedince nemá příliš velký smysl zkoumat, jestli náhodou nepodléháme některému z kognitivních zkreslení. Čím důležitější rozhodnutí, tím větší pozornost bychom však měli jeho nepodjatosti věnovat.

Ve vámi zmíněném případě konfirmačního zkreslení bývá varovným signálem situace, kdy aktivně vyhledáváme pouze informace potvrzující náš názor, nebo když odmítáme argumenty druhé strany bez jejich skutečného zvážení. Pomáhá položit si otázku: „Za jakých okolností bych změnil svůj názor?“ Pokud nedokážeme odpovědět, může být naše uvažování zkreslené.

V knize dále zmiňujete iluzi shlukování, tendenci vidět vzorce tam, kde jde jen o náhodu. Jak často podle vás lidé zaměňují náhodné výkyvy za trend, a jak jim v tom může kritické myšlení pomoci?

Velmi často. Člověk je evolučně nastaven k hledání vzorců, protože to bylo výhodné pro přežití. Někdy však vidíme souvislosti i tam, kde jsou události čistě náhodné. Kritické myšlení nás vede k otázkám po velikosti vzorku, kvalitě dat a alternativních vysvětleních. Nutí nás položit si otázku vztahu mezi korelací a kauzalitou.

Tendence vidět vzorce tam, kde jde jen o nahodilé jevy, může být vcelku neškodná, jako třeba u horoskopů, které většina lidí sleduje spíše pro zábavu. Někdy ale zasahuje i do oblastí, kde může mít mnohem závažnější dopady, jako je třeba správa financí. Existuje celá kategorie analýzy cenných papírů, které se říká technická analýza a která spočívá ve sledování grafů vývoje cen akcií a hledání charakteristických vzorců v nich. Ačkoliv moderní ekonometrické teorie potvrzují, že ceny akcií na vyspělých trzích konají tzv. náhodnou procházku, tisíce burzovních profesionálů dosud časují své nákupy a prodeje podle vzorců, které podle svého názoru v těchto grafech viděli.

Zaujal mě také pojem vybavitelnost v paměti, vnímání důležitosti podle zapamatovatelnosti. Tohle si dokážu představit při učení, projevuje se to i při vnímání informací či celosvětového dění?

Ano. Mediálně výrazné nebo emocionálně silné události si vybavujeme snáze, a proto je považujeme za častější či důležitější, než ve skutečnosti jsou. Jednotlivé tragické události mohou v lidech vyvolat pocit, že svět je nebezpečnější než dříve, přestože dlouhodobé statistiky ukazují opačný trend. Příkladem mohou být výskyty hurikánů, které jsou dnes statisticky méně časté a méně ničivé než před sto nebo i sedmdesáti lety, ale díky zpravodajskému pokrytí máme opačný pocit. Kromě toho pokles je méně průkazný kvůli omezeným pozorovacím možnostem v dřívějších dobách, zejména před první světovou válkou. Stejně je to i se společensky patologickými jevy, jako jsou vraždy nebo sexuální zneužívání dětí.

Jak podle Vás kriticky přistupovat k odlišným pohledům, aniž bychom je automaticky odmítali? Jak respektovat názor druhého, který považujeme na morálně nepřijatelný?

Respekt k člověku neznamena automatický souhlas s jeho názory, ale snahu vnímat odlišné názory z perspektivy sdíleného lidství. Kritické myšlení vyžaduje, abychom se snažili pochopit argumenty druhé strany dříve, než je posoudíme. To neznamena rezignaci na vlastní hodnoty, ale snahu o porozumění. Často totiž kritizujeme karikaturu cizího názoru místo jeho skutečné podoby. Důležité je také být schopen oddělit názory a argumenty od osobnosti toho, kdo je předkládá.

Každá výměna názorů v sobě obsahuje prvek reciprocity. Pro člověka, jehož názor považujeme na morálně nepřijatelný, mohou být stejně morálně nepřijatelné názory naše. V otázkách, které zahrnují morální soudy nebo stanoviska, což může být třeba problém interrupcí nebo trestu smrti, může kritické myšlení sloužit jako pomocný nástroj, ale nemůže je samo o sobě rozsoudit.

V knize zmiňujete různé překážky při rozvoji kritického myšlení ve školách, nedostatek času či nezáměrem žáků, jaké další mohou být?

Vedle nedostatku času je to tlak na reprodukci znalostí, obava z chybování a někdy i kultura škol, která více oceňuje správné odpovědi než kvalitní otázky. Kritické myšlení se přitom rozvíjí zejména diskusí, argumentací, řešením problémů a reflexí vlastních postupů.

Na druhou stranu nelze přijmout falešnou dichotomii kritické myšlení versus získávání znalostí, kterému se někdy pohrdavě říká biflování. Kritické myšlení je nemožné bez ověřeného fundusu znalostí, které každý z nás načerpá během života. Školy v tomto hrají a do budoucna vždy budou hrát nezastupitelnou roli.

Myslíte, že se hodnocení pomocí známek časem přestane používat?

Nemyslím si, že známky úplně zmizí. Pravděpodobně však poroste význam formativního hodnocení, které poskytuje žákům průběžnou zpětnou vazbu. Samotná známka totiž říká, jak si žák vedl, ale často neříká, jak se může zlepšit.

V jakém oboru či předmětu se nejlépe kritické myšlení uplatňuje?

Vzhledem k tomu, že kritické myšlení by mělo být inherentní částí každé zralé osobnosti, podobně jako empatie či smysl pro humor, nelze jej vymezit na nějaký obor. Často se spojuje s humanitními obory, ale stejně důležité je v přírodních vědách, technice, medicíně nebo ekonomii. Kritické myšlení není předmět, ale způsob práce s informacemi a rozhodování.

Na druhou stranu existují obory lidské činnosti, kde důraz na kritické myšlení v jeho klasické podobě nemá velký smysl, nebo může být kontraproduktivní, jako třeba umělecké činnosti.

Jak bude podle vás vypadat kritické myšlení za dalších dvacet let? Co se bude muset změnit ve školách, aby se tato dovednost opravdu rozvíjela?

Bude ještě důležitější než dnes. S rostoucím využíváním umělé inteligence se posune důraz od vyhledávání informací ke schopnosti informace hodnotit, interpretovat a dávat do souvislostí. Školy budou muset více rozvíjet dovednost argumentace, mediální gramotnost, práci s nejistotou a schopnost spolupráce.

Knihu jste napsal s Václavem Liškou a Bořivojem Markem, byla tvorba textu s dalšími autory takové cvičení na sebereflexi a kritické myšlení?

Určitě ano. Společné autorství znamená průběžnou konfrontaci vlastních představ s pohledy ostatních autorů. Člověk je nucen lépe zdůvodňovat své závěry, přemýšlet o alternativách a přijímat oprávněnou kritiku. Tento proces považuji za jednu z nejcennějších součástí odborné spolupráce.

Mgr. Jan Gazda Ph.D. je tajemník fakulty architektury ČVUT v Praze. V minulosti působil také jako kvestor ČVUT. Přednáší studentům logiku, základy vědecké práce a metodologii.

GAZDA, Jan. *Kritické myšlení: dovednost (nejen) pro 21. století*. Praha: P3K, 2025. ISBN 978-80-7667-045-7.

Kritické myšlení je jednou z nejpotřebnějších dovedností pro 21. století. Dovednost kriticky přemýšlet je důležitá zejména proto, že svět se stává rychlejším a komplikovanějším. V takovém prostředí už naše intuice nestačí a pro lepší rozhodnutí je potřeba znát klamy, kterým podléhá naše vnímání a myšlení, a vědět, jak používat rozum. Proto se kniha zaměřuje na to, jak kritické myšlení rozvíjet u sebe a ostatních, jak rozpoznávat klamy ve vnímání a v úsudku, a představuje široké spektrum kognitivních zkreslení, které nám v řadě případů brání metody kritického myšlení účinně používat.

<https://portaro.mf.gov.cz/records/0cddf2c7-6579-4049-9d3d-773f80f1dfce>

Daně

Martin Děrgel

120 změn daňového řádu - efektivnější vymáhání daní

Daně a právo v praxi, Sv. 31, (2026) č. 7-8, s. 12-19

Článek přibližuje zásadní věcné změny ovlivňující procesní správu daní, které s účinností od 1.7.2025 přinesla novela daňového řádu č. 218/2025 Sb. (celnický balíček). Cílem změn je zvýšení efektivity, právní jistoty a hospodárnosti správy daní s důrazem na aktuální požadavky aplikační praxe a judikatury. Hlavní úpravy se týkají oblasti vymáhání daňových nedoplatků (posílení role Celní správy, rozšíření možnosti požádat celní úřad o vymození daní a poplatků, změny v institutu daňové exekuce včetně rozšíření na virtuální aktiva a zavedení chráněného účtu), dále zpřesnění právní fikce doručení do zahraničí a režimu elektronických formulářových podání. Novela rovněž sjednocuje pravidla pro zrušení registrace daňových subjektů, upravuje účinky opravných prostředků a eliminuje duplicity rozhodnutí v návaznosti na soudní řízení. Změny se týkají také úroků, penále, pokut za opožděné tvrzení daně a zavádí se nová koncepce hromadného prominutí a posečkání daně formou opatření obecné povahy.

Václav Zíka, Jiří Kostohryz

Aktualizace OECD vzorového modelu smlouvy o zamezení dvojímu zdanění z roku 2025

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2026, č. 2, s. 3-7

Článek informuje o aktualizaci textu vzorové daňové smlouvy OECD - Model Tax Convention on Income and on Capital - a jeho doprovodného komentáře z listopadu 2025. Autoři ji hodnotí jako obsahově omezenou a nepřevratnou. Postupně představují doplnění nového odst. 6 do čl. 25 (Řešení případů dohodou) a shrnují změny v komentářích k čl. 5 (Stálá provozovna), čl. 9 (Sdružené podniky), čl. 25 (Řešení případů dohodou) a čl. 26 (Výměna informací). V další části článku je představena výhrada České republiky ke komentáři čl. 5 (Stálá provozovna), která reaguje na nově upravenou problematiku výkonu závislé činnosti z home office. Výhrada se týká posuzování, zda v dané situaci může zaměstnavateli vzniknout trvalé místo k výkonu činnosti ve státě, kde zaměstnanec práci z home office vykonává. Autoři vysvětlují, že smyslem výhrady je odmítnutí nově zaváděných kritérií, která OECD navrhuje pro posouzení vzniku stálé provozovny. - Poznámky.

Jiří Kostohryz, Ondřej Málek

Aktuální přehled legislativních návrhů EU v oblasti přímých daní

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2026, č. 2, s. 40-43

Článek přináší přehled aktuálního stavu souboru návrhů Evropské komise, které zasahují do oblasti přímých daní. Autoři je člení do oddílů přijatých předpisů (směrnice FASTER týkající se uplatňování srážkové daně v přeshraničních situacích), do části návrhů stažených Komisí (směrnice UNSHELL, směrnice DEBRA a směrnice o převodních cenách) a do oddílů formálně projednávaných návrhů bez reálného pokroku (směrnice HOT, směrnice BEFIT a daň z digitálních služeb a významná digitální přítomnost). V poslední části jsou stručně představeny nové a očekávané iniciativy, mezi které patří 28. režim - EU Inc. a Omnibus on taxation. Ukazuje se, že EK nepřestává hledat společná pravidla pro oblast přímého zdanění, ale velké harmonizační projekty často zůstávají politicky neprůchodné. Větší šanci mají návrhy, které lze prezentovat jako technické, procesní nebo zjednodušující (např. FASTER nebo Omnibus on taxation). - Poznámky.

Pieter-Jan Wouters

Anti-avoidance without overtaxation: mandatory foreign tax credit under CFC rules (C-524/23)

Pravidla proti vyhýbání se daňovým povinnostem bez nadměrného zdanění: povinný zahraniční daňový kredit v režimu CFC (C-524/23)

European taxation, Vol. 66, (2026) No. 5, p. 227-230

Článek se věnuje posouzení souladu belgických pravidel pro ovládané zahraniční společnosti (CFC) se směrnicí ATAD, zejména s požadavkem čl. 8 odst. 7 na povinné zohlednění zahraničních daní zaplacených CFC. Jádrem problému spočívá v tom, že původní belgická úprava založená na Modelu B neumožňovala odečíst daň odvedenou CFC v zahraničí, čímž vytvářela nepřiměřené riziko dvojího zdanění. SDEU ve věci C-524/23 potvrdil, že tato absence kompenzace představovala neúplnou

transpozici směrnice ATAD, a zdůraznil, že povinnost poskytnout daňový kredit je nezávislá na tom, zda členský stát používá Model A nebo Model B. Autor dále představuje vývoj belgické legislativy, která od zdaňovacího období 2024 přešla na Model A, jenž zdaňuje pouze uměle přesunuté zisky. V té souvislosti hodnotí, zda nová belgická úprava skutečně odstraňuje nedostatky vytýkané SDEU a zda poskytuje plnou kompenzaci zahraničních daní v souladu s unijními požadavky. - Poznámky.

Katharina Artinger

B2B E-invoicing in Germany: first step towards digital processes

B2B e-fakturace v Německu: první krok k digitálním procesům

International VAT monitor, Vol. 37, (2026) No. 2, p. 79-87

Od 1.1.2025 musí němečtí plátcí DPH vystavovat e-faktury pro tuzemská B2B plnění mezi podniky usazenými v Německu. Jde o první rozsáhlý krok směrem k digitalizaci fakturačních procesů a k budoucí automatizaci datových toků. Současná úprava představuje „měkký start“; pravidla jsou mírnější než v řadě jiných států EU a podnikům poskytují čas na adaptaci. Povinnost je doprovázena přechodným obdobím a v počáteční fázi ponechává podnikům volnost ve způsobu zaslání e-faktur, což se však může změnit po zavedení transakčního reportingu. Autor vysvětluje nové vymezení e-faktury a podmínky, podle nichž se určuje, pro která plnění musí být vystavena. Zdůrazňuje, že německý projekt se vyvíjí paralelně s iniciativami dalších členských států i s evropskou reformou ViDA. Zavedení e-fakturace tak představuje nejen technickou změnu formátu, ale i začátek přechodu k téměř okamžitému reportingu transakcí a k datově řízené správě DPH. - Poznámky.

Giulio Mazzotti and Matteo Baldascino

The BEFIT directive proposal: "Much ado about nothing" or a concrete opportunity for a harmonized EU approach to corporate taxation? : a preliminary assessment from an Italian perspective

Návrh směrnice BEFIT: "mnoho povyku pro nic" nebo konkrétní krok k harmonizaci přístupu ke korporátnímu zdanění v EU? : předběžné zhodnocení z pohledu Itálie

European taxation, Vol. 66, (2026) No. 4, p. 154-159

V prostředí postupné mezinárodní harmonizace korporátního zdanění, kterou podporují pravidla OECD GloBE, představuje návrh evropské směrnice BEFIT (Business in Europe: Framework for Income Taxation) konkrétní krok k vytvoření společného základu daně pro nadnárodní skupiny s významnou ekonomickou přítomností v EU. BEFIT usiluje o jednodušší konstrukci daňového základu, přeshraniční agregaci ztrát a koherentní systém alokace zisků mezi členské státy. Jedním z jeho klíčových prvků je však vyloučení dividend a kapitálových zisků ze společného základu daně, což zachovává prostor pro rozdíly v národních režimech zdanění výnosů z účasti. Tento konstrukční prvek může mít dopady na budoucí rozložení daňových příjmů, zejména v zemích, kde jsou tyto položky významnou součástí korporátního daňového mixu. Z italského pohledu tak vzniká obava z možného tlaku na příjmovou stránku rozpočtu, protože úprava dividend a kapitálových zisků tvoří citlivou součást domácí daňové architektury. - Poznámky.

Sven-Eric Bärsch, Jan-Hendrik Hillers, Anton Stoll

Begründung internationaler Betriebsstätten durch mobiles Arbeiten im Homeoffice : aktuelle Entwicklungen im internationalen Steuerrecht

Zřizování mezinárodních stálých provozoven v důsledku práce z domácí kanceláře : aktuální vývoj v oblasti mezinárodního daňového práva

Finanz-Rundschau, Jg. 108, (2026) Nr. 8, S. 353-362

Zřizování stálých provozoven je i nadále aktuálním tématem v mezinárodním daňovém právu, to platí zejména pro práci z domácího pracoviště. OECD a německá daňová správa se k této problematice nedávno vyjádřily. Článek představuje aktuální vývoj v oblasti zřizování stálých provozoven prostřednictvím mobilní práce z domova a uvádí jej do souvislostí. - Poznámky.

Petr Koubovský

Daň z nemovitostí u staveb a jednotek v praxi : problematické objekty a aktuální výklady

Daně a právo v praxi, Sv. 31, (2026) č. 7-8, s. 27-31

Článek se zabývá klíčovým aspektem daně z nemovitých věcí, kterým je posouzení identifikačních znaků budovy jako stavby podle katastrálního zákona a jejich dopad na zdanitelnost jednotlivých objektů.

Na základě judikatury a praktických příkladů odborně analyzuje sporné či hraniční případy. Zaměřuje se na zdanění rozestavěných staveb a jednotek, výklad pojmů „střešní konstrukce“ a „střešní krytina“, rozlišení toho, co lze považovat za střešní krytinu, a na posouzení chátrajících staveb (např. s poškozenou konstrukcí nebo propadlou střechou). Autor dále rozebírá zdanění mobilních či dočasných objektů (unimobuněk, mobil housů, glamour stanů, jurt) a také pergol a přístřešků. Zvažuje rovněž otázku, kdy stavba přestává být předmětem zdanění.

Roman Vybíral

Daňové konsekvence přeshraničního působení pojišťoven

Pojistný obzor, Sv. 103, (2026) č. 1, s. 44-48

Článek se zaměřuje na daňové aspekty přeshraničního výkonu činnosti pojišťoven, a to primárně v oblasti zdanění příjmů. Blíže představuje typové situace a obchodní modely, které se v praxi objevují a které mohou být z hlediska relevantních daňových předpisů interpretovány rozdílně. Identifikované problémy vyplývají ze specifické povahy pojišťovací činnosti a ze složité struktury souvisejících činností. Přeshraniční působení pojišťoven se typicky realizuje prostřednictvím pobočky nebo formou dočasného poskytování služeb. Mezi oběma režimy však neexistuje jednoznačná právní hranice, což vede k situacím hraniční povahy, jejichž kvalifikace může mít zásadní dopad na daňové posouzení. Každé specifikum přeshraničního modelu (včetně zapojení zprostředkovatelů či výkonu práce zaměstnanců ze zahraničí) může vyvolat otázku vzniku stále provozovny a s ní spojené povinnosti alokace a zdanění příjmů v jiné jurisdikci. Klíčovým prvkem je test materiality stále provozovny, tedy posouzení existence místa, jeho dostatečné stálosti a vazby generovaných příjmů na činnost vykonávanou v daném státě. Tento test obvykle rozhoduje o tom, zda přeshraniční působení pojišťovny zakládá daňovou přítomnost v cizí jurisdikci. - Poznámky.

René Offermanns and Angelika Xygka

The decision in Case No. 50602C: does this signal the end of several historical Luxembourg tax practices as we knew them?

Rozhodnutí v případě č. 50602C: ukazuje konec některých historických lucemburských daňových postupů, jak jsme je dosud znali?

European taxation, Vol. 66, (2026) No. 5, p. 231-235

Autoři komentují rozsudek lucemburského správního soudu z dubna 2025 v případě č. 50602C, ve kterém soud potvrdil, že při kvalifikaci finančního nástroje je nutné hodnotit jeho ekonomickou realitu, nikoli účetní či formální označení (důsledné uplatnění zásady substance-over-form při kvalifikaci bezúročných akcionářských půjček) a dále výrazně zpřísnil kritéria pro uznání zahraniční stále provozovny. Tyto závěry společně signalizují, že některé historicky tolerované struktury již nebudou v praxi průchodné. Autoři se zabývají otázkou, zda toto rozhodnutí naznačuje posun v dosavadních domácích daňových postupech lucemburské daňové správy. - Poznámky.

Věra Kameníčková

Dynamika výnosů daně z nemovitých věcí od roku 2024 opět přibrzdila : je však na obcích, jak dokážou lidem vysvětlit potřebu jejího zvýšení

Moderní obec, Sv. 32, (2026) č. 7, s. 16-17

Výnos daně z nemovitých věcí po skokovém růstu v r. 2024 zpomalil, ale mezi obcemi existují extrémní rozdíly. Nejmenší obce dlouhodobě vykazují nejvyšší výnos na obyvatele, často díky specifickým objektům v katastru (jako jsou průmyslové zóny, elektrárny či logistická centra); největší obce generují více než polovinu celkového výnosu. Podíl daně na celkových příjmech obcí však zůstává nízký, přestože se jedná o jeden z mála příjmů, které mohou obce samostatně ovlivnit. Daň je pro obce potenciálně významným trvalým příjmem, ale její využití brzdí politická citlivost a vysoká viditelnost. Bez další reformy nebo změny přístupu obcí nelze očekávat rychlejší růst její dynamiky. Grafy dokládají vývoj výnosu daně z nemovitých věcí a podíl výnosu této daně na příjmech obcí v období 2013-2025 i výnos daně z nemovitých věcí podle velikosti obce na obyvatele v r. 2025.

David R. Dietsch

E-invoicing and E-reporting in the European Union : regulatory convergence, solution design and data-driven implementation in the context of VAT in the Digital Age

Elektronická fakturace a digitální výkaznictví v EU : sbližování regulace, návrh řešení a datově řízená implementace v kontextu ViDA

International VAT monitor, Vol. 37, (2026) No. 2, p. 69-77

Implementace povinností strukturované elektronické fakturace (e-fakturace) a elektronického reportingu (e-reportingu) napříč EU představuje zásadní proměnu v oblasti plnění povinností v rámci DPH. Článek nejprve popisuje regulatorní a technické základy strukturované e-fakturace a e-reportingu, se zaměřením na normu EN 16931, rozdílné národní požadavky členských států a evropský rámec ViDA (balíček opatření pro DPH v digitálním věku). Následně analyzuje, jak podniky přistupují k výběru a implementaci řešení, porovnává globální a lokální strategie a upozorňuje na opakující se slabiny v nabídce dodavatelů. Autor zdůrazňuje, že úspěšná volba a implementace řešení pro e-fakturaci a e-reporting vyžaduje nejen právní soulad a technickou interoperabilitu, ale také dlouhodobou koncepci založenou na škálovatelnosti, transparentnosti a řízení procesů. Skutečná změna nespočívá v softwaru samotném: klíčová je schopnost daňových útvarů porozumět strukturovaným datům, pracovat s nimi, testovat je a řídit. Text proto ukazuje, jak lze tuto kompetenci budovat interně prostřednictvím auditně sladěného procesního návrhu, využití analytiky a AI a redefinici daňového řízení směrem k datové gramotnosti. - Poznámky.

Neil Pereira

The evolution of Australia's GAAR : from Peabody to PepsiCo

Vývoj pravidla GAAR v Austrálii : od rozhodnutí Peabody k PepsiCo

Bulletin for international taxation, Vol. 80, (2026) No. 2, p. 73-84

Článek přináší ucelený pohled na čtyřicetiletý vývoj pravidla proti zneužívání daňového režimu (GAAR) v Austrálii podle části IVA zákona Income Tax Assessment Act. Zaměřuje se na zpřesňování klíčových konceptů, zejména testu převládajícího účelu a konstrukce rozumné alternativy, a ukazuje, jak soudy hledají rovnováhu mezi potíráním účelových daňových schémat a ochranou legitimních transakcí. Zásadním milníkem bylo rozhodnutí Peabody z r. 1994, které poprvé autoritativně vyložilo GAAR a stanovilo principy pro identifikaci schématu i pro posouzení daňového prospěchu prostřednictvím porovnání skutečného průběhu událostí s tím, co by se stalo či dalo rozumně očekávat bez daného schématu. Autor dále sleduje vývoj judikatury a v závěru se zaměřuje na rozhodnutí PepsiCo, jež představuje výrazný posun v moderním výkladu GAAR. Soud zde nově uchopil koncept "reasonable alternative postulate", tedy úvahu o realistické alternativě k provedenému schématu, a tím znovu posílil význam vstupního testu daňového prospěchu jako hlavního sporného bodu při aplikaci GAAR. - Poznámky. -- K rozhodnutí australského Nejvyššího soudu v případě PepsiCo ze srpna 2025 viz článek na s. 86-93.

Mark Bowler-Smith and Thao Le

From imputation to exemption: designing corporate-shareholder integration for cross-border investment in open economies

Od imputace k osvobození: návrh integrace zdanění korporací a akcionářů pro přeshraniční investice v otevřených ekonomikách

European taxation, Vol. 66, (2026) No. 4, p. 143-153

Článek se zabývá otázkou, jak integrovat zdanění korporací a akcionářů tak, aby rozdělené zisky nebyly fakticky zdaněny dvakrát – nejprve na úrovni společnosti a následně při výplatě dividend. V domácím prostředí se k tomu používají různé integrační nástroje, jako imputace, osvobození dividend či úlevy na sazbě a základu, jejichž cílem je sloučit obě vrstvy do jediného koherentního zatížení. Klíčovým úkolem daňové politiky je však zvolit takovou integrační architekturu, která nejen dosáhne jednorázového zdanění, ale zároveň bude dobře koordinovatelná při přesunech výplat mezi jurisdikcemi. Autoři proto porovnávají hlavní modely integrace (klasické zdanění, plnou imputaci, úlevy pro akcionáře a osvobození dividend) a hodnotí, jak tyto modely mění incidenci ekonomického i právního dvojího zdanění u přeshraničních portfoliových akcionářů, pokud jsou zohledněny srážkové daně a úlevy poskytované státem rezidence. Na základě příkladů z Austrálie a evropských jurisdikcí článek ukazuje, že zatímco plná imputace přináší dobré výsledky v čistě domácím prostředí, v otevřených ekonomikách s rozvinutými kapitálovými trhy a ustálenými smluvními sítěmi lépe obstojí osvobození dividend a dobře kalibrované úlevy pro akcionáře. - Poznámky.

How not to soak the rich**Jak neokrádat bohaté**

The Economist, Vol. 459, (2026) No. 9502, p. 67

Článek se zabývá návrhem ekonoma Gabriela Zucmana na zavedení minimální daně z majetku pro miliardáře. Upozorňuje, že velmi bohatí lidé mohou díky holdingovým společnostem a dalším daňovým mechanismům odkládat placení daní a často platí nižší efektivní sazby daně než běžní občané. Zucman proto navrhuje, aby miliardáři odváděli alespoň určité procento ze svého majetku bez ohledu na výši vykázaných příjmů. Článek však upozorňuje i na kritiku tohoto návrhu, zejména na možné negativní dopady na podnikání, investice a inovace. Debata tak není pouze o spravedlivém zdanění, ale také o hledání rovnováhy mezi daňovou spravedlností a podporou ekonomického růstu.

Jiří Slezák

The impact of tax audits and digitalization on the amount of tax arrears : analysis of factors influencing the efficiency of tax collection**Vliv daňových kontrol a digitalizace na výši daňových nedoplatků: analýza faktorů ovlivňujících efektivitu výběru daní**

Acta VŠFS, Vol. 20 (2026), No. 1, p. 36-50

Studie analyzuje faktory ovlivňující objem nedoplatků na dani z příjmů fyzických osob v České republice. Autor vychází z ročních dat Finanční správy ČR za období 2013-2024 očištěných o inflaci a pomocí korelační a regresní analýzy zkoumá vztahy mezi sedmi indikátory správy daní. Sestavený regresní model vysvětluje 95,4 % variability daňových nedoplatků a určuje počet daňových kontrol jako nejvýznamnější prediktor se silnou pozitivní vazbou. Počet daňových subjektů vykazuje statisticky významný záporný vliv, což naznačuje, že širší daňová základna přispívá k nižší úrovni nesplacených závazků. Přestože počet elektronicky podaných daňových přiznání vykazoval v samostatné korelaci významný negativní vztah k nedoplatkům, ve vícenásobném regresním modelu již jeho přímý efekt nebyl statisticky významný. Ukázalo se, že samotná digitalizace bez návaznosti na efektivní kontrolní mechanismy nestačí k redukci daňových nedoplatků a její vliv na platební disciplínu je spíše nepřímý skrze celkové zefektivnění procesů správy daní. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://dx.doi.org/10.37355/acta-2026/1-02>

Diheng XU

The introduction of a carbon tax in China : legal analysis**Zavedení daně z uhlíku v Číně : právní analýza**

Bulletin for international taxation, Vol. 80, (2026) No. 3, p. 140-148

Čína v r. 2020 vyhlásila dvojí uhlíkové cíle – dosažení vrcholu emisí CO₂ do r. 2030 a uhlíkové neutrality do r. 2060, čímž zahájila přechod k nízkouhlíkové ekonomice. K jejich podpoře vytvořila rámec environmentálního zdanění (daň na ochranu životního prostředí, daň z přírodních zdrojů, daň z vozidel a plavidel) doplněný o ekologické daňové pobídky, které však zatím nejsou při snižování emisí dostatečně účinné. Článek proto hodnotí zavedení uhlíkové daně jako nástroje, který by doplnil systém obchodování s emisemi (ETS), posílil koherenci daňové politiky a poskytl stabilní právní rámec pro dlouhodobé snižování emisí. Autor analyzuje právní, ekonomické, technologické a sociální překážky implementace a možnosti koordinace uhlíkové daně s ETS. Zároveň zkoumá, jak by tento nástroj mohl pomoci reagovat na evropský CBAM a zmírnit jeho negativní dopady na čínský export. - Poznámka.

Carlos Bertão da Silva

The introduction of the "VAT Group" regime in Portugal : a leap ahead or a small step with caveats?**Zavedení režimu "skupiny pro účely DPH" v Portugalsku : skok kupředu nebo jen malý krok s výhradami?**

International VAT monitor, Vol. 37, (2026) No. 2, p. 99-105

Autor analyzuje režim skupiny pro účely DPH, který byl v Portugalsku zaveden v říjnu 2025. Od krátkého přehledu ustanovení unijního práva, které tvoří národní základ (čl. 11 evropské směrnice o DPH) přechází k hlavním charakteristikám portugalské implementace, přičemž ukazuje, v čem se od unijní úpravy odchyluje a jakým způsobem nezajišťuje ani nedosahuje svých hlavních a zamýšlených cílů. Autor kriticky hodnotí zejména volbu modelu, který upřednostňuje účetní a finančně-manažerské aspekty. Navzdory pozitivním přínosům v této oblasti však chybí ostatní výhody běžně spojované se

skupinami pro účely DPH - od snížení administrativní zátěže pro její členy až po úspory na DPH. Tím se odchyľuje od koncepce čl. 11 směrnice o DPH, jehož cílem je umožnit skutečnou integraci subjektů na úrovni DPH a odstranit překážky v rámci skupiny. Omezené přínosy a striktní podmínky portugalské úpravy tak z významného milníku v oblasti DPH činí opatření, jež svůj zamýšlený účel v podstatě mĩjí. - Poznámky.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Klingbeil will Steuererklärung erleichtern

Ministr financĩ Klingbeil chce zjednoduší podávání daňových přiznání

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 114 (18.6.2026), S. 6-7

Vládní koalice v Německu veřejně diskutuje o snížení daně z příjmů. Ministr financĩ L. Klingbeil (SPD) plánuje nejen reformu daně z příjmů, ale také rozsáhlé zjednodušení daňového systému pro občany i podniky. Ministerstvo financĩ v současné době pracuje na příslušných opatřeních. Plánuje nové paušální příspěvky např. na dojíždění či práci z domova, zjednodušení podávání daňových přiznání či živnostenské daně. Tato zjednodušení by se mohla stát součástí reformního balíčku, který chtějí CDU/CSU a SPD představit při uzavření koaliční dohody 1. července 2026. Cílem tohoto záměru je zbavit byrokracie jak daňové poplatníky, tak i finanční správu.

Isabel Garcia Calich da Fonseca

The legality of Brazil's dual method of implementing selected GloBE model rules through dynamic reference

Zákonnost brazilské dvojí metody implementace vybraných modelových pravidel GloBE prostřednictvím dynamického odkazu

Bulletin for international taxation, Vol. 80, (2026) No. 2, p. 62-72

Dynamická reference odráží současný trend v mezinárodním zdanění, kde globalizace posílila roli mezinárodních organizací jako tvůrců vzorových daňových smluv a soft law pravidel. Pravidla GloBE představují takové soft law, avšak fungují v uzavřeném modelu, který stáťum nedává prostor pro vlastní způsob implementace a zvyhodňuje ty, které je přijmou v plném rozsahu (např. pro uznání domácí QDMTT). Brazílie proto využívá dynamické odkazování na dokumenty OECD GloBE, aby se nový příplatek k sociálnímu odvodu z čistého zisku (CSLL Surcharge) automaticky přizpůsoboval průběžným aktualizacím GloBE pravidel a trvale splňoval požadavky pro svou kvalifikaci jako domácí minimální dorovnávací daň (QDMTT). Tento přístup však vyvolává otázky ústavní legality, zejména zda lze výkonné moci svěťit pravomoc průběžně aktualizovat obsah daňové normy prostřednictvím externích dokumentů, které se mění bez parlamentního zásahu. Tyto limity představují potenciální výzvu pro brazilský implementační rámec a jeho soulad se zásadou legality. - Poznámky.

Václav Benda

Náhrada škody z pohledu DPH

Účetní a daně, Sv. 29, (2026) č. 6, s. 4-10

Autor vysvětľuje, jak zákon o dani z přidané hodnoty přistupuje k náhradě škody a shrnuje dopady judikatury SDEU a Nejvyššího správního soudu v oblasti posuzování skutečnosti, zda se jedná o náhradu škody či nikoliv. Problematiku praktické interpretace, zda přijatou finanční částku posuzovat jako úplatu za zdanitelné plnění a odvádět z ní DPH, či jako náhradu škody, která není předmětem DPH, dokládá na rozhodnutích SDEU v případech C-250/14, C-277/05, C-295/17, C-242/18, C-43/19 a C-128/23 i na rozhodnutích NSS sp. zn. 3 Afs 76/2014-35 a sp. zn. 8 Afs 30/2013-63. V další části představuje s využitím praktických příkladů postup uplatnění DPH při vypořádání náhrady škody a návazně postup při reklamaci vadného zboží nebo služby.

David Seutin

The new Belgian CFC rule under model A of the EU Anti-Tax Avoidance Directive (2016/1164) the infamous trend carries on. Part 1

Nové belgické pravidlo CFC podle Modelu A směrnice EU proti vyhýbání se daňovým povinnostem (2016/1164) : nechvalně proslulý trend pokračuje. Část 1

European taxation, Vol. 66, (2026) No. 4, p. 131-142

Autor představuje nové belgické pravidlo pro ovládané zahraniční společnosti podle Modelu A směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (ATAD) a hodnotí jeho slučitelnost s právem EU a judikaturou Soudního dvora EU. Belgická transpozice výjimky založené na skutečné ekonomické činnosti (substance carve-out) byla provedena mimořádně restriktivně, což vede k nesouladu s primárním právem EU i s judikaturou týkající se zákazu zneužití práva. Je zřejmé, že takto úzké pojetí vylučuje určité subjekty (např. pasivní holdingové společnosti) z působnosti výjimky, a to i v situacích, kdy neexistuje zcela umělé uspořádání. Takový přístup představuje omezení svobody usazování i volného pohybu kapitálu, a to jak v rámci EU, tak ve vztahu ke třetím zemím. Článek zároveň zasazuje belgickou úpravu do širšího kontextu dlouhodobé judikatury k entitně založeným pravidlům CFC, jejíž analýza bude podrobně rozvedena v druhé části článku. - Poznámky.

David Seutin

The new Belgian CFC rule under model A of the EU Anti-Tax Avoidance Directive (2016/1164) : the infamous trend carries on."Part 2

Nové belgické pravidlo CFC podle Modelu A směrnice EU proti vyhýbání se daňovým povinnostem (2016/1164) : nechvalně proslulý trend pokračuje. Část 2

European taxation, Vol. 66, (2026) No. 5, p. 183-193

Autor představuje nové belgické pravidlo pro ovládané zahraniční společnosti podle Modelu A směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (ATAD) a hodnotí jeho slučitelnost s právem EU a judikaturou Soudního dvora EU. V této části analyzuje judikaturu dalších členských států (Francie, Finsko a Německo), která se týká uplatňování výjimky založené na skutečné ekonomické činnosti (substance carve-out) v rámci dlouhodobě existujících entitně založených pravidel CFC. Závěry vyvozené z těchto případů jsou obzvláště relevantní pro Belgie a další členské státy EU, které přijaly entitně založenou legislativu CFC teprve nedávno. Dále rozebírá téma interakce mezi výjimkou v pravidlech CFC a obecnou klauzulí proti zneužití podle směrnice o mateřských a dceřiných společnostech (PSD GAAR a případ Nordcurrent) a otázku eliminace dvojího zdanění vznikajícího při uplatňování pravidel CFC. Autor uzavírá, že belgické pojetí substance carve-out v rámci režimu CFC je neslučitelné s judikaturou Soudního dvora EU, pokud je koncipováno a uplatňováno nepřiměřeně restriktivním způsobem. - Poznámky.

Tim Wustenberghs and Hovik Begian

New OECD commentary regarding home offices : recognizing a PE that should not be one?

Nový výklad OECD k domácím kancelářím : uznávání stále provozovny, která by jí být neměla?

Bulletin for international taxation, Vol. 80, (2026) No. 3, p. 130-139

Článek přináší hodnocení aktualizace Komentáře OECD z r. 2025 k Vzorovým smlouvám o zamezení dvojího zdanění. Jejím stěžejním prvkem je nový soubor pokynů k posuzování domácích kanceláří jako stálých provozoven podle článku 5 Vzorové smlouvy OECD. Autoři představují hlavní cíle revize: zvýšení právní jistoty v situacích, kdy zaměstnanci pracují z domova v jiném státě, a současně zamezení vzniku tzv. "mikro-PE", tedy stálých provozoven bez skutečného ekonomického významu. V kritickém hodnocení však upozorňují, že nově zavedené prahové testy (zejména 50% test a test komerčního důvodu) neplní deklarovaný účel. Podle autorů vytvářejí právní vakuum, protože se zaměřují na otázku, zda existuje "místo podnikání, prostřednictvím něhož jsou vykonávány činnosti podniku", zatímco zcela opomíjejí tradiční podmínku, že domácí kancelář musí být "k dispozici podniku". Právě tato podmínka byla dosud klíčová pro posouzení vzniku stálé provozovny a v praxi nevyvolávala zásadní spory. Výsledkem je podle nich vyšší míra nejistoty pro podniky i daňové správy a ne zcela přesvědčivý konceptuální rámec, který může vést k nesprávnému rozpoznávání stálých provozoven v situacích, kde by vzniknout neměly. - Poznámky.

Fabiola Annacondia

Overview of general turnover taxes and tax rates : January 2026

Přehled všeobecných daní z obrátu a daňových sazeb : leden 2026

International VAT monitor, Vol. 37, (2026) No. 2, p. 110-121

Přehled všeobecných daní z obrátu v jednotlivých zemích světa k 1.1.2026. V přehledné tabulce je u každé země uvedeno, o jaký typ daně se jedná (DPH, či o daň ze zboží a služeb - GST, příp. o jakou konkrétní formu) a jaké sazby jsou u této daně stanoveny (standardní, snížené a zvýšené). V poznámkách je dále specifikováno, na jaké zboží a služby se v dané zemi snížená či zvýšená sazba vztahuje. - Poznámky.

Ramon Tomazela

Pillar Two and the tax policy challenges of the substance-based income exclusion

Pilíř dvě a výzvy daňové politiky v souvislosti s vyloučením příjmů na základě ekonomické podstaty

Bulletin for international taxation, Vol. 80, (2026) No. 3, p. 106-115

Článek zasazuje vyloučení příjmů na základě ekonomické podstaty (substance-based income exclusion; SBIE) do širšího kontextu daňové politiky, a uvádí, že byl přijat jako nástroj pro řešení reziduálních problémů eroze daňového základu a přesouvání zisků. Východiskem je předpoklad, že hmotný majetek a mzdové náklady představují indikátory podstatné ekonomické aktivity a tvorby hodnoty v rámci nadnárodních skupin, což má umožnit odlišení obecné daňové konkurence od konkurence škodlivé. Autor kriticky analyzuje vzorec pro výpočet rutinního výnosu a poukazuje na jeho konceptuální i praktická omezení. Ukazuje, že SBIE vytváří alokační zkreslení, zvýhodňuje podnikové modely s vysokým podílem hmotných aktiv a může ovlivňovat rozhodování o geografickém umístění majetku a pracovní síly. Distribuční účinky Pilíře dva se přitom výrazně liší podle ekonomické infrastruktury jednotlivých jurisdikcí. Autor proto tvrdí, že současný přístup nedostatečně odráží realitu moderních nadnárodních podniků a navrhuje alternativní metody určování rutinních výnosů. - Poznámky.

Zdeněk Fojtík

Podávání dodatečného daňového přiznání ve vazbě na daň z příjmů fyzických osob

Účetní a daně, Sv. 29, (2026) č. 7-8, s. 7-12

Autor vysvětluje, v jakých případech a lhůtách podává daňový poplatník dodatečné daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Charakterizuje rozdíl mezi opravným a dodatečným daňovým přiznáním, lhůtu pro podání a splatnost dodatečně přiznané daně a sankce ve formě pokuty za opožděné tvrzení daně a úroku z prodlení dodatečně stanovené daně. Dále za pomoci příkladů rozebírá vybrané situace při podávání dodatečného daňového přiznání (ve vazbě na daňovou kontrolu, s ohledem na změnu způsobu uplatnění výdajů). Autor zdůrazňuje, že rychlou a včasnou nápravou chyby prostřednictvím dodatečného daňového přiznání lze zmírnit následky toho, že by k nápravě a doměření daně došlo až v rámci daňové kontroly.

Miroslav Dvořáček

Podmínky pro provedení místního šetření ÚOHS a daňové kontroly z pohledu čl. 8 Úmluvy

Bulletin advokacie, Sv. 2026, č. 6, s. 42-46

Autor analyzuje pravomoci správce daně a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v rámci daňové kontroly, resp. místního šetření, a na tomto podkladě zkoumá z hlediska čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod legitimitu rozdílného přístupu pro posouzení zákonnosti zahájení těchto kontrolních postupů správními orgány vůči jejich adresátům. - Poznámky.

Sven Stöwhase, Martin Teuber

Potentielle steuerliche Mehrbelastungen durch die Aktivrente nach § 3 Nr. 21 EStG

Potenciální zvýšení daňového zatížení v důsledku aktivního důchodu podle § 3 č. 21 zákona o dani z příjmů (EStG)

Finanz-Rundschau, Jg. 108, (2026) Nr. 5, S. 205-210

Článek ukazuje, že osvobození příjmů od daně v rámci konceptu aktivního důchodu (Aktivrente) v Německu může v kombinaci se zrušením souvisejících výdajů na výdělečnou činnost, výdajů na penzijní připojištění a snížením částky úlevy pro seniory v jednotlivých případech celkově vést ke zvýšení zdanitelného příjmu daňového poplatníka. - Poznámky.

Mojmír Hradil

Prominutí příslušenství daně

Účetní a daně, Sv. 29, (2026) č. 7-8, s. 31-41

Článek představuje institut prominutí příslušenství daně podle daňového řádu. Shrnuje, které typy příslušenství lze prominout a jaké podmínky se k jednotlivým druhům vážou. Připomíná také pokyny GFR (D-29, D-56, D-72), které dokládají praktický postup správce daně při řízení o prominutí příslušenství. Podrobněji se věnuje prominutí penále, prominutí úroků, pokuty za opožděné tvrzení daně a pokuty za neoznámení osvobozeného příjmu i prominutí pokut za nepodání kontrolního hlášení. Autor ukazuje, jak správce daně skutečně postupuje při posuzování žádostí – od jejich struktury a obsahu až po rozhodnutí o rozsahu prominutí. Na příkladech vysvětluje, v jakých situacích lze žádosti vyhovět, jaké informace jsou pro správce daně klíčové a jak žádost daňového subjektu formulovat, aby byla co nejúčinnější. - Poznámky.

Pablo Robles Álvarez

Share a tax base? The Spanish Coca-Cola dispute between Basque and state tax authorities and its lessons for BEFIT

Sdílený základ daně? Španělský spor Coca-Cola mezi baskickými a státními daňovými orgány a co z něj plyne pro BEFIT

European taxation, Vol. 66, (2026) No. 5, p. 203-220

Článek analyzuje španělský daňový spor "Coca-Cola", který vznikl po reorganizaci iberských stáčíren v r. 2013, kdy se baskická společnost NORBEGA stala centrálním nákupním a logistickým uzlem v provincii Bizkaia. Tato změna vyvolala zásadní nesoulad mezi Provincijní radou Bizkaia (DFB) a španělskou státní daňovou správou (AEAT). DFB vydala závazné rozhodnutí ve prospěch NORBEGY, zatímco AEAT provedla jednostranné doměření daně. Baskická rozhodčí komise, pověřená řešením takových konfliktů, však zůstala roky nečinná kvůli neobsazeným funkcím. Výsledkem byla situace, kdy DPH zaplacená DFB nebyla AEAT uznána jako odpočet, což odhalilo strukturální slabiny španělského ústavního uspořádání rozdělovacího daňové pravomoci mezi stát a Baskicko. Spor ukazuje, že bez funkční koordinace a aktivního rozhodovacího mechanismu se sdílený daňový základ stává zdrojem právní nejistoty, narušuje daňovou neutralitu a vystavuje podniky riziku dvojího zdanění či nevratných daňových nákladů. Závěry mají přímý význam pro návrh BEFIT, který rovněž počítá se sdíleným daňovým základem mezi více jurisdikcemi. - Poznámky.

Zdeněk Kuneš

Stanovení místa plnění při poskytnutí služby : podle základního pravidla a při poskytnutí služby osobě povinné k dani, která má sídlo nebo provozovnu ve třetí zemi

Účetní a daně, Sv. 29, (2026) č. 6, s. 24-31

Stanovení místa plnění při poskytnutí služby je velice důležité, protože předmětem DPH je poskytnutí služby za úplatu s místem plnění v tuzemsku. Článek se zaměřuje na stanovení místa plnění při poskytnutí služby podle zákona o dani z přidané hodnoty podle základního pravidla stanoveného v § 9 a při poskytnutí služby osobě povinné k dani, která má sídlo nebo provozovnu ve třetí zemi, podle § 9a. Autor postupně za použití praktických příkladů vysvětluje problematiku jednotlivých typů poskytnutí služby.

Zdeněk Kuneš

Stanovení místa plnění při poskytnutí služby vztahující se k nemovité věci

Účetní a daně, Sv. 29, (2026) č. 7-8, s. 13-21

V článku je na řadě praktických příkladů vyložena problematika stanovení místa plnění u služeb vztahujících se k nemovité věci. Patří sem zejména služby znalce, odhadce a realitní kanceláře, ubytovací služby, udělení práv k užívání nemovitosti či činnosti spojené s přípravou a koordinací stavebních prací (architekt, stavební dozor). Autor zdůrazňuje, že místo plnění se u těchto služeb vždy určuje podle umístění nemovitosti, bez ohledu na osobu příjemce; teprve podle toho, kdo je příjemcem, se správně uplatní DPH. Článek dále systematicky rozebírá poskytování služeb vztahujících se k nemovitosti na území tuzemska (služby pro neplátce; pro jiného plátce; poskytované neusazenou osobou plátcí; poskytované neusazenou osobou osobě povinné k dani se sídlem či provozovnou v tuzemsku, která není plátcem; poskytované neusazenou osobou osobě nepovinné k dani) a následně služby vztahující se k nemovitosti mimo tuzemsko (v jiném členském státě pro osobu povinnou k dani; pro osobu nepovinnou k dani; poskytované subdodavatelsky; poskytované osobou registrovanou v režimu malého podniku, aj.).

Lenka Heřmánková

Stav a vývoj daňových a celních příjmů k 30.6.2026

Clo-douane, Sv. 60, (2026) č. 7-8, s. 8-9

Zůstatky příjmů státního rozpočtu na účtech celní správy ČR ke dni 30.6.2026. Celkové zůstatky; dovoz (DPH, spotřební daně, clo, správní poplatky, příslušenství); vnitrostátní spotřební daně; dělená správa; meziroční srovnání.

Transpoziční návrh změny zákona o dani z přidané hodnoty, kterým se upravuje odvod DPH v rámci přeshraničních transakcí v EU

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 12, příl. Legislativa, s. iii

Informace o vládním schválení návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., s ohledem transpoziční povinnost vyplývající z evropské směrnice č. 2025/516/EU (ViDA). Novela míří k zásadnímu zjednodušení přeshraničního odvodu DPH v EU a k omezení vícenásobných registrací plátců v jednotlivých členských státech. Její účinnost je stanovena převážně na 1.1.2027, režim skladu se ruší k 1.7.2028. Úprava rozšiřuje použití režimu OSS, zpřesňuje pravidla pro místo a datum uskutečnění plnění a posiluje roli elektronických platforem jako domnělých dodavatelů. U prodeje zboží na dálku a digitálních služeb se zavádí fikce, že osoby využívající OSS vždy uplatňují základní pravidla pro místo plnění. Režim skladu (call-off stock) bude postupně ukončen do 30.6.2029. Nově se také zavádí fikce prodeje na dálku u dodání energií neobchodníkům, což umožní využít OSS a omezit vícenásobné registrace. Součástí novely jsou také doprovodné úpravy týkající se vracení DPH vybraným evropským orgánům v souvislosti s pandemií covid-19 a stanovení orgánu pro potvrzování osvobození od DPH při dodávkách obranných produktů podle nařízení SAFE. -- Viz také Daně a právo v praxi č. 7-8/2026, s. 25-26.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Union fürchtet Mogelpackung bei Klingbeils Steuerreform

Unie se obává, že Klingbeilova daňová reforma je jen prázdný slib

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 106 (8.6.2026), S. 8

Německý ministr financí Lars Klingbeil (SPD) vzbudil značná očekávání. Podle svých opakovaných prohlášení chce daňovou reformou ulevit lidem s měsíčním příjmem mezi 2 500 a 3 000 eury, a to o několik set eur ročně. Unie CDU/CSU a SPD se v koaličním výboru dohodly na zavedení "velké daňové reformy" s účinností od 1. ledna 2027. Ministerstvo financí nyní provádí výpočty různých modelů. V unii CDU/CSU však roste obava, že nakonec dojde k daňové reformě, která zní velkolepě, ale ve skutečnosti velkolepá není. A mnoha daňovým poplatníkům nepřinese kvůli vyšší inflaci téměř žádnou skutečnou úlevu. -- Další články k tématu viz HB č. 125/2026, s. 6-9 a č. 128/2026.

Zdeněk Burda

Zajišťovací příkazy v judikatuře Nejvyššího správního soudu

Daně a právo v praxi, Sv. 31, (2026) č. 7-8, s. 32-34

Komentované rozsudky Nejvyššího správního soudu týkající se sporů ohledně zajišťovacích příkazů správce daně z r. 2025. Jednotlivé judikáty řeší problematiku zajišťovacího příkazu v případech podezření na daňový podvod; legitimního očekávání v případě posuzování dvou podobných zajišťovacích příkazů i zajišťovacího příkazu a nutnosti seznámit daňový subjekt s novými důkazy použitými až odvolacím orgánem.

Martin Děrgel

Změny zdaňování zaměstnanců od roku 2026 a 2027

Účetnictví v praxi, Sv. 30, (2026) č. 5-6, s. 13-20

Článek představuje komplexní revizi daňového režimu závislé činnosti s důrazem na individualizaci, administrativní optimalizaci a přesné vymezení benefitů, opčních programů a nerezidentních příjmů, která proběhla přijetím zákona č. 360/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele. Od r. 2026 jsou účinné změny zákona o daních z příjmů, které se týkají parametrických změn u zdanění mezd (úpravy § 6 - příjmy ze závislé činnosti; nový § 6a - kvalifikované zaměstnanecké opce; změna způsobu zdanění nerezidentních členů orgánů; možnost změny plátce daně u zahraničních autorských práv; úpravy správy daně z příjmů ze závislé činnosti). Změny od r. 2027 zahrnují nahrazení srážkové daně z mezd samostatnou zálohou na daň; změny § 38h - záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti; nové hlášení k záloze (JMHZ); samovyměření zálohy a další úpravy správy daně z příjmů ze závislé činnosti. -- Více ke zdanění ESOP viz Daňový a účetní TIP č. 12/2026, s. 1-5.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí**Sv. 31, (2026) č. 7-8**

Novela zákona o doplňkovém penzijním spoření (s. 2); Crowdfunding (s. 3-7); Pokuta za neoznámení osvobozeného příjmu fyzické osoby (s. 8-11); 120 změn daňového řádu – efektivnější vymáhání daní (s. 12-19); Povinný příspěvek zaměstnavatele na penzijní spoření zaměstnance (s. 20-24); Balíček ViDA v praxi: co nás čeká a jak vypadá roadmapa změn? (s. 25-26); Daň z nemovitostí u staveb a jednotek v praxi: problematické objekty a aktuální výklady (s. 27-31); Zajišťovací příkazy v judikatuře Nejvyššího správního soudu (s. 32-34); Aktuální komentovaná judikatura (s. 35-37); NI-75: Návrh interpretace NÚR k výnosům (s. 38-43).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2026, č. 12**

Zaměstnanecké opční plány (ESOP) a jejich zdanění v příkladech (s. 1-5); Blíže k povinnému příspěvku zaměstnavatele na produkt spoření na stáří včetně jeho daňového řešení - 1. část (s. 6-7); Dotazy a odpovědi: daňový domicil a zdanění kapitálových příjmů při dlouhodobém pobytu v zahraničí (s. 5); daňové dopady převodu podnikání z fyzické osoby na s.r.o. (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2026, č. 13**

Blíže k povinnému příspěvku zaměstnavatele na produkt spoření na stáří včetně jeho daňového řešení - 2. část - dokončení (s. 1-3); Nejčastější chyby v JMZH u daňových atributů (s. 4-5); Dotazy a odpovědi: určení pořadí daňového zvýhodnění na děti po rozvodu (s. 3); odpisy družstevního bytu získaného do osobního vlastnictví (s. 6); daňové zvýhodnění na dítě při přerušení studia (s. 7); dorovnávací daň u české společnosti ve skupině s obratem nad 750 mil. eur (s. 7); účtování o investiční dotaci (s. 7-8); vystavení opravného daňového dokladu a zaúčtování do období (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2026, č. 14**

Zdanění prodeje nemovité věci nabyté zděděním nebo darováním (s. 1-4); Ukončení studia a zdravotní pojištění (s. 5-7); Dotazy a odpovědi: přechod FO z účetnictví na výdaje procentem z příjmů; odpisování pronajímaných nemovitostí po převodu z fyzické osoby na akciovou společnost; věcné břemeno a DPH (s. 7-8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2026, č. 15-16**

Oprava základu daně a odpočtu daně v příkladech (s. 1-5); Co je rodinný závod a jeho daňové řešení (s. 6-9); Automobil a paušální výdaje na dopravu - test znalostí s vyhodnocením (s. 10-11); Dotazy a odpovědi: krádež způsobená zaměstnancem a postup zaúčtování; vyřazení nemovitosti z obchodního majetku a dopady do DPFO a DPH; DPH u marketingové akce - nárok na odpočet a předání slevového poukazu zákazníkovi; zdanění příjmů z prodeje podniku fyzickou osobou (poplatníkem uplatňujícím výdaje procentem z příjmů); nárok obce na odpočet DPH při výstavbě čistírny odpadních vod (s. 11-14).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2026, č. 14-15**

Dopady zrušení osvobození od cla při dovozu zboží na DPH - zrušení bezcelního limitu pro dovoz zboží nízké hodnoty ze zemí mimo EU (s. 1-4); Pozdě podané kontrolní hlášení v příkladech (s. 5-8); Dotazy a odpovědi: darování jednoúčelových voucherů z pohledu DPH (s. 8-9); pořízení zboží z jiného členského státu po proclení v Německu (s. 9); souhrnné hlášení a identifikovaná osoba u kurýrních služeb (s. 9); režim DPH při prodeji nemovitosti v roce 2026 (s. 9); uplatnění odpočtu DPH v krácené výši (s. 10).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2026, č. 16**

Místo plnění u služeb - výjimky ze základního pravidla: u služby vztahující se k nemovité věci; při poskytnutí přepravy osob; při poskytnutí služby v oblasti kultury, umění, sportu, vědy, vzdělávání a zábavy poskytnuté osobě povinné k dani a dále osobě nepovinné k dani; místo plnění při poskytnutí stravovací služby; při poskytnutí nájmu dopravního prostředku (s. 1-8); Dotazy a odpovědi: osvobození

stravování v dětské skupině od DPH; nákup automobilu pro služební a soukromé účely; vývoz do Švýcarska později a DPH; zrušení registrace k DPH a vypořádání majetku (s. 9-10).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2026, č. 17

Rozsudky SDEU a Tribunálu EU v 1. polovině roku 2026 - společný systém daně z přidané hodnoty (s. 1-4); Aktuální informace z oblasti DPH - I. pololetí 2026 (s. 4-5); Dotazy a odpovědi: DPH u obytného vozu; poskytnutí služby dodavatelem mimo EU identifikované osobě v ČR; povinnost identifikované osoby při pronájmu přes Airbnb (s. 6).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Peter Howitt

Nobel lecture : creative destruction and economic growth

Přednáška pronesená v souvislosti s udělením Nobelovy ceny : kreativní destrukce a hospodářský růst

The American Economic Review, Vol. 116 (2026), No. 7, p. 2357–2367

Profesor P. Howitt, spolunositel Nobelovy ceny za ekonomii za r. 2025, v příspěvku představuje svou vědeckou činnost. Vysvětluje teorii kreativní destrukce a zabývá se tím, jak inovace a technologický pokrok podporují hospodářský růst. Nové technologie nahrazují staré výrobky, firmy i pracovní místa, což sice přináší vyšší produktivitu a prosperitu, ale zároveň přináší problémy těm, kteří se nedokáží změnám přizpůsobit. Howitt ukazuje, že konkurence, podpora výzkumu a otevřenost mezinárodnímu obchodu mohou inovace urychlovat. Zvláštní pozornost věnuje generativní umělé inteligenci, která má potenciál výrazně změnit způsob práce a ovlivnit zaměstnanost i ekonomický růst v budoucnosti. - Poznámky. -- V tomto čísle jsou i články ostatních nositelů Nobelovy ceny za ekonomii z r. 2025 (P. Aghiona na s. 2324-2356 ; J. Mokyr na s. 2299-2323). Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.116.7.2357>

Pavel Sirůček, Zuzana Džbáňková

Nobel Prize in Economics for 2025

Nobelova cena za ekonomii za rok 2025

Politická ekonomie, Vol. 74 (2026), No. 3, p. 560-573

Článek představuje udělení Nobelovy ceny za ekonomii za r. 2025, kterou získali Joel Mokyr za vysvětlení hospodářského růstu taženého inovacemi a dvojice Philippe Mario Aghion a Peter Wilkinson Howitt za rozpracování schumpeterovské teorie trvalého růstu prostřednictvím kreativní destrukce. Práce oceněných vědců ukazují, že dlouhodobý růst není samozřejmost. Jde o společenský a kulturní proces, který vyžaduje spojení vědecké teorie s praxí a neustálé nahrazování starých struktur novými. Dle laureátů musí stát podporovat výzkum a vývoj a aktivně chránit konkurenční prostředí. Tím zabrání jak vzniku dusivých technologických monopolů, tak i nadměrné byrokracii, která v současnosti ohrožuje inovační sílu Evropy. V článku je krátce přiblížen profesní životopis a vědecké dílo oceněných ekonomů. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202603-0008_nobel-prize-in-economics-for-2025.php?back=/magno/pol/2026/mn3.php?secid=2

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Martin Arnold, Ian Smith

BoE pursues plan to limit hedge funds' leverage in gilt trading

Bank of England realizuje plán na omezení finanční páky hedgeových fondů při obchodování se státními dluhopisy

Financial Times, Vol. 2026, No. 42293 (3.7.2026) p. 8

Článek informuje o plánu britské centrální banky omezit objem dluhu, který mohou hedgeové fondy využívat při obchodování s britskými vládními dluhopisy (gilty). Centrální banka si od opatření slibuje posílení stability finančního systému. Reaguje tím na vysokou volatilitu trhu o celkovém objemu téměř 3 bilionů liber, na němž se hedgeové fondy podílejí přibližně 30 % transakcí. BoE jako varovný precedent uvádí rychlé stažení repo půjček v hodnotě 19 miliard liber na začátku konfliktů s Íránem. Celkový objem repo půjček následně setrval na úrovni 74 miliard liber, což dle respondentů poukázalo

na systémová rizika nulových srážek poskytovaných bankami pod tlakem boje o klienty. Dle viceguvernérky Sarah Breedenové je zavedení minimálních srážek nezbytné pro ochranu věřitelů, ačkoli mezinárodní asociace ICMA a další účastníci trhu varují, že plošné restrikce neúměrně zvýší náklady na financování a poškodí tržní likviditu.

Martin Arnold

BoE to ease capital rule for UK lenders

Bank of England uvolní kapitálová pravidla pro britské úvěrové instituce

Financial Times, Vol. 2026, No. 42297 (8.7.2026) p. 8

Článek informuje o rozhodnutí britské centrální banky zmírnit kapitálové požadavky pro domácí banky s cílem podpořit poskytování úvěrů během krizových období. Úprava pákového poměru má podle odhadů snížit celkový kapitálový nárok zhruba o 0,2 procentního bodu aktiv britských bank. Morgan Stanley odhaduje, že tím banky získají dodatečnou kapacitu bilance ve výši přibližně 270 miliard liber, přičemž až polovina této částky by mohla být využita k nákupům vládních dluhopisů. Krok však vyvolává obavy části členů Výboru pro finanční politiku, kteří upozorňují na riziko nežádoucího růstu tržního pákového efektu a oslabení odolnosti britských finančních trhů. BoE v této souvislosti varuje před vysokou zranitelností finančního systému; objem úvěrů poskytovaných investičními bankami hedgeovým fondům na spekulativní akciové strategie vzrostl během posledního roku o 40 % na rekordní úroveň a zadlužení 520 sledovaných firem v sektoru soukromého úvěrování dosahuje v průměru šestinásobku jejich zisků.

Mitali Das, Gita Gopinath, Helene Hall, Taehoon Kim, Jeremy C. Stein

Central banks as dollar lenders of last resort : implications for regulation and reserve holdings

Centrální banky jako dolaroví věřitelé poslední instance : důsledky pro regulaci a držby rezerv

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 18 (2026), No. 3, p. 1-41

Článek zkoumá motivace zahraničních centrálních bank k hromadění rezerv v amerických dolarech a analyzuje jejich optimální kombinaci s finanční regulací domácího bankovního sektoru. Autoři pracují s daty z 56 zemí z let 2013-2020 doplněnými o statistiky globální dražby dolarových aktiv v dubnu r. 2024. Analýza ukazuje, že bankovní úvěry v dolarech poskytnuté domácímu nefinančnímu sektoru jsou silně korelovány s objemem dolarových rezerv, přičemž nárůst těchto úvěrů k HDP o 1 procentní bod zvyšuje dolarové rezervy k HDP o 1,5 procentního bodu. Autoři na základě modelu odhadují, že motivace sloužit jako dolarový věřitel poslední instance k pokrytí měnového nesouladu soukromého sektoru vysvětluje v mediánu 24 % celkových dolarových rezerv, což v absolutním vyjádření představuje přibližně 1,61 bilionu dolarů z celkových 6,2 bilionu dolarů aktiv držených zahraničními institucemi. Studie odhaluje negativní globální externalitu, kdy nekoordinované hromadění dolarových rezerv jednotlivými centrálními bankami prohlubuje globální nedostatek bezpečných dolarových aktiv a snižuje dolarové úrokové sazby, což zpětně motivuje domácí firmy k ještě většímu zadlužování v dolarech. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/mac.20240107>

Yassine Bakkar

Climate risk and bank capital structure

Klimatická rizika a kapitálová struktura bank

Journal of financial stability, Vol. 2026, No. 84, 26 p.

Článek zkoumá vliv klimatických rizik na kapitálovou politiku evropských bank v letech 2006–2021. Zjišťuje, že banky více vystavené klimatickým rizikům drží vyšší kapitálové rezervy a rychleji upravují svou kapitálovou strukturu. Přizpůsobení probíhá zejména přesunem aktiv k méně rizikovým aktivitám, nikoli prostřednictvím omezování úvěrů. Studie zdůrazňuje rostoucí význam klimatických rizik pro bankovní dohled a regulaci finančního sektoru. - Poznámky.

Raphael Minder

Czech central bank warns against joining Eurozone too soon

Česká centrální banka varuje před příliš brzkým vstupem do eurozóny

Financial Times, Vol. 2026, No. 42310 (23.7.2026), p. 2

Článek vychází z rozhovoru s guvernérem ČNB A. Michlem pro Financial Times a zabývá se sporem o směřování České republiky vůči euru. Reakcí na přetrvávající jádrovou inflaci pohybující se těsně pod

3 % bylo zvýšení základní úrokové sazby o čtvrt bodu na 3,75 %. To představovalo první zvýšení po čtyřech letech i přesto, že celková inflace se již 2 roky drží v blízkosti 2% cíle. Guvernér Michl odmítá tlaky premiéra Babiše na snížení sazeb z důvodu ohrožení cenové stability a zároveň nepodporuje snahy prezidenta Pavla o brzké přijetí eura. Michl tento krok považuje za předčasné kvůli nedostatečné síle české ekonomiky vůči eurozóně. Prezident Pavel argumentuje silnou provázaností českého exportu s eurozónou a možností podílet se na rozhodování v ECB, guvernér zdůrazňuje výhodu flexibilního měnového systému jako protiinflačního nástroje.

Elisabeth Atzler, Stefan Reccius

Der digitale Euro - Risiko oder Hoffnungsträger?

Digitální euro - riziko, nebo zdroj naděje?

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 125 (3.7.2026), S. 60-61

Hotovost je z dlouhodobého hlediska zastaralý model. Za tři roky by se měla nová digitální měna pro eurozónu stát zákonným platidlem a doplňovat hotovost. Banky, obchodníci a politici se zatím dohadují o detailech tohoto projektu Evropské centrální banky.

Foly Ananou, Dimitris K. Chronopoulos, Amine Tarazi, John O.S. Wilson

Does liquidity regulation reduce bank and systemic risk? Evidence from a quasi-natural experiment

Snižuje regulace likvidity bankovní a systémové riziko? závěry z kvazipřirozeného experimentu

Journal of financial stability, Vol. 2026, No. 84, 20 p.

Článek zkoumá dopady regulace bankovní likvidity na stabilitu bank a finančního systému na příkladu nizozemského pravidla "Liquidity Balance Rule" z r. 2023 jako kvazipřirozeného experimentu. Pravidlo likviditní bilance ukládá bankám povinnost držet dostatek kvalitních likvidních aktiv, aby dokázaly pokrýt čisté odtoky hotovosti během třicetidenního stresového období. Výsledky ukazují, že po zavedení této regulace se zvýšila stabilita nizozemských bank, zlepšila jejich kapitálová vybavenost a snížila zadluženost. Současně pokleslo systémové riziko, tedy pravděpodobnost, že problémy jednotlivých bank ohrozí celý finanční sektor. Studie potvrzuje, že regulace likvidity může být účinným nástrojem pro posílení finanční stability a omezení rizik pro širší ekonomiku. - Poznámky.

Paola Tamma, Martin Arnold

EU prepares to lower buffers for banks

EU se chystá snížit kapitálové rezervy

Financial Times, Vol. 2026, No. 42303 (15.7.2026), p. 6

Článek se zabývá připravovaným návrhem Evropské komise na uvolnění kapitálových požadavků pro banky v EU. Hlavním opatřením je odstranění kapitálových požadavků Pilíře 2 navázaných na pákový poměr a snížení objemu dodatečných kapitálových rezerv. Návrh dále předpokládá pokles administrativní zátěže pro výkaznictví a upravuje mandát Evropského orgánu pro bankovníctví ve snaze podpořit konkurenceschopnost sektoru. V oblasti pojištění vkladů plán nahrazuje plně přeshraniční sdílení ztrát novým modelem, který garantuje národním garančním fondům přístup k likviditě během krize. Dle autorů by tyto změny měly vyhovět dlouhodobým požadavkům bank, odstranit překážky pro volný tok kapitálu mezi dceřinými společnostmi v EU a usnadnit přeshraniční fúze na evropském trhu.

Olaf Storbeck

Eurozone inflation falls below 3% in boost to ECB

Inflace v eurozóně klesla pod 3 %, což je povzbuzením pro ECB

Financial Times, Vol. 2026, No. 42292 (2.7.2026) p. 2

Článek upozorňuje, že meziroční inflace v eurozóně v červnu nečekaně klesla na 2,8 %. Tento fakt posiluje snahy ECB o tlumení cenových tlaků vyvolaných válkou mezi USA a Íránem. Ačkoli ECB v reakci na konflikt zvýšila úrokové sazby o 0,25 procentního bodu na 2,25 %, nedávné obnovení průměří a znovuotevření Hormuzského průlivu stabilizovalo ceny ropy a oslabilo očekávání trhu ohledně agresivního zpřísnování měnové politiky. Přestože inflace v 21 zemích eurozóny již čtvrtý měsíc v řadě překračuje střednědobý 2% cíl, prezidentka ECB Lagardeová zdůraznila, že banka již nemusí jednat se stejnou razancí jako v minulosti. Dle analytiků Commerzbank se však inflace udrží spíše kolem 3 % po zbytek roku, jelikož firmy se pokusí přenést zvýšené energetické náklady na spotřebitele. To by mohlo donutit ECB k zářijovému zvýšení sazeb na 2,5 %.

Eduardo Levy-Yeyati, Federico Sturzenegger

Exchange rate regimes 20 years later : the prevalence of floats

Režimy směnných kurzů o 20 let později : převaha plovoucích kurzů

IMF Economic Review, Vol. 74, (2026) No. 1, p. 171-200

Klasifikace režimů měnových kurzů jsou standardním nástrojem mezinárodních financí. Autoři zkoumají vývoj režimů směnných kurzů za období 1974-2022 v téměř všech státech světa, pracují s ročními údaji o volatilitě směnných kurzů a mezinárodních rezerv. Analýza ukazuje, že americký dolar si nadále udržuje klíčovou roli globální referenční měny, přičemž za posledních 50 let podíl zemí s plovoucím kurzem zvýšil o 20 %. Pokud jsou však tyto režimy váženy podle HDP, podíl plovoucích kurzů na světové ekonomice zůstává dlouhodobě velmi vysoký a stabilní na úrovni mezi 60 až 80 %, jelikož fixní režimy jsou typické pro menší ekonomiky. Studie rovněž odhaluje, že celkový historický nesoulad mezi deklarovanými a faktickými režimy měnových kurzů dosahuje 47 % a projevuje se ve formě strachu z plovoucího nebo pevného kurzu, selhání měnového ukotvení či skrytého plovoucího kurzu. Dle autorů však tyto nesrovnalosti v novém tisíciletí klesly na historické minimum. - Poznámky.

Bálint L. Horváth, Consuelo Silva-Buston

Expected bail-in costs, bank risk-taking and real effects

Očekávané náklady bail-inu, přijímání rizik bankami a reálné dopady

Journal of financial stability, Vol. 2026, No. 84, 17 p.

Článek zkoumá dopady tzv. bail-inu, tedy situace, kdy při problémech banky nesou část ztrát její věřitelé a investoři. Očekávané náklady bail-inu autoři odhadují u mezinárodního vzorku bank porovnáním spreadů jejich úvěrových derivátů (CDS). Zjišťují, že očekávání těchto nákladů vede banky k opatrnějšímu chování a nižší ochotě podstupovat riziko. Zároveň však banky přenášejí část těchto nákladů na své klienty prostřednictvím dražších úvěrů. Podniky, které si od těchto bank půjčují, pak méně investují a rostou pomaleji. Studie tak ukazuje, že bail-in sice posiluje finanční stabilitu, ale může mít i negativní dopady na financování podniků a hospodářský růst. - Poznámky.

Xin Ling, Muhammad Atif Khan, Hammad Qadeer

Financial development in uncertain economies : a pathway to sustainability

Finanční rozvoj v nejistých ekonomikách : cesta k udržitelnosti

Politická ekonomie, Vol. 74 (2026), No. 3, p. 436-463

Studie zkoumá vliv nejistoty hospodářské politiky na rozvoj finančních institucí i finančních trhů. Autoři pracují s ročními daty za období 2002-2021 u panelového vzorku 22 vybraných zemí světa. Analýza využívá regresní model s fixními efekty a odhaluje, že nejistota hospodářské politiky má prokazatelně negativní dopad na celkový finanční rozvoj. Výsledky ukazují, že negativní vliv nejistoty hospodářské politiky se projevuje pouze v obdobích s vysokou volatilitou, kdy koeficient dopadu na rozvoj institucí dosahuje hodnoty -0,0965, ovšem v obdobích s nízkou volatilitou je statisticky nevýznamný. Studie také popisuje pozitivní roli institucionální kvality, která pomáhá tlumit negativní důsledky politické nejistoty a zvyšuje celkovou stabilitu. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1495>

Tapas Mishra, Abdullah Alhussaini, Mohamed Chikhi, Claude Diebolt

Forecasting bitcoin price movements : evidence on memory, path dependence and persistence

Předpovídání vývoje ceny bitcoinu : na základě paměti, závislosti na předchozím vývoji a perzistenci

Finance a úvěr, Vol. 76 (2026), No. 1, p. 54-86

Studie zkoumá předvídatelnost cenových pohybů bitcoinu na základě modelování historické trajektorie a persistence. Autoři pracují s denními údaji o cenách bitcoinu vyjádřenými v 5 různých měnách (australský dolar, kanadský dolar, euro, britská libra a americký dolar) za období od června r. 2018 do června r. 2024. Analýza ukazuje, že kombinace modelu ARFIMA s chybami asymetrického exponenciálního zobecněného autoregresního skóre má vynikající predikční schopnosti. Odhadovaný parametr dlouhé paměti je pro všechny měnové trhy kladný a statisticky významný. Navíc podmíněná volatilita, která zahrnuje pákový efekt a asymetrii rozdělení, dokáže přesně zachytit vliv nepříznivých zpráv na volatilitu a překonat predikční schopnosti tradičních modelů typu GARCH či náhodné procházky. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://journal.fsv.cuni.cz/article/forecasting-bitcoin-prices-movements-memory-path-dependence-and-persistence/>

Christian Buelens

Gone, but not forgotten : inflation perceptions and attention after the post-pandemic inflation surge
Přech, ale nezapomenuta: vnímání inflace a zájem o ni po post-pandemickém inflačním nárůstu

Quarterly report on the euro area, Vol. 25 (2026), No. 2, p. 7-24

Článek zkoumá rozpor mezi oficiální statistickou inflací a jejím subjektivním vnímáním spotřebiteli v eurozóně spolu s makroekonomickými a politickými riziky tohoto fenoménu. K empirické analýze autoři využívají data Evropské komise a Eurobarometru z období od r. 2020 do počátku r. 2026, kam spadají i dopady energetického šoku způsobeného válkou v Íránu z února 2026. Výsledky ukazují, že i když měřená inflace po dosažení vrcholu 10,6 % v říjnu r. 2022 klesla k cílové úrovni, celková cenová hladina počátkem r. 2026 přesahovala předpandemický trend o téměř 15 %, což vedlo k posunu ve vnímání obyvatelstva. Dnes vyvolává inflace v pocíťované míře 2 % stejnou pozornost jako 3,3% inflace v předpandemickém období. Na konci r. 2025 označovalo inflaci za zásadní osobní problém 50 % občanů eurozóny. Vysoká pocíťovaná inflace dle autorů tlumí spotřebitelskou důvěru, podporuje preventivní úspory, snižuje cenovou citlivost poptávky a narušuje důvěru ve vládní instituce i oficiální statistiky. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/quarterly-report-euro-area-qrea-vol-25-no-2-2026_en?pk_source=newsletter&pk_medium=email&pk_campaign=ecfin-new-publication

Deborah Gefang, Stephen G. Hall, George S. Tavlas, Yongli Wang

The great financial crisis and contagious bank ratings downgrades

Velká finanční krize a řetězové snižování ratingů bank

Journal of financial stability, Vol. 2026, No. 84, 9 p.

Autoři zkoumají, zda ratingové agentury hodnotí banky pouze podle jejich vlastních finančních ukazatelů, nebo zda při rozhodování přihlížejí také k hodnocení podobných bank. Vytvářejí prostorový logistický model, který umožňuje sledovat, zda se změny ratingů šíří mezi bankami se srovnatelnými charakteristikami, např. podobnou velikostí. Výsledky naznačují, že ratingy mohou být ovlivněny tzv. efektem nákazy, kdy zhoršení hodnocení jedné skupiny bank vede ke zhoršení ratingů dalších podobných institucí. Studie zároveň zjistila, že od r. 2011 došlo ke zpřísnění ratingových standardů, pravděpodobně v souvislosti s reformami bankovního sektoru po finanční krizi. - Poznámky.

William Sandlund

China picks Deutsche Bank as first European clearing bank for renminbi

Čína si vybrala Deutsche Bank jako první evropskou zúčtovací banku pro renminbi

Financial Times, Vol. 2026, No. 42327 (12.8.2026), p. 10

Článek informuje, že si Čínská lidová banka vybrala Deutsche Bank jako první evropskou zúčtovací banku pro svou měnu. Nový status má snížit tření mezi eurem a jüanem, a tím zjednodušit dodavatelské řetězce pro přibližně 5 000 německých firem působících v Číně. Úvěry v renminbi zaznamenaly nárůst díky rekordně nízkým čínským úrokovým sazbám. Deutsche Bank zaujímá přední pozici v odkupu čínských dluhopisů. Finanční sblížení se dle autora uskutečňuje v době, kdy se německá vláda snaží snížit závislost na Číně. Podíl renminbi jako rezervní měny zůstává v Německu nízký, jelikož globální investoři váhají s nákupem čínských státních dluhopisů kvůli nízkým výnosům a rostoucímu zadlužení.

Ian Smith, David Keohane

Investors warn BoJ faces test of inflation-fighting credibility

Investoři varují, že BoJ čelí zkoušce své důvěryhodnosti v boji proti inflaci

Financial Times, Vol. 2026, No. 42316 (30.7.2026), p. 10

Článek informuje o názorech investorů, dle kterých by Japonská centrální banka měla zrychlit zvyšování úrokových sazeb ke zmírnění inflačních tlaků, jinak riskuje ztrátu důvěryhodnosti na finančních trzích. Celková inflace vzrostla na 1,7 % a jádrová na 1,6 %. Vláda snížila odhad růstu HDP z 1,3 % na 0,9 % a plánuje dlouhodobé investice za 370 bilionů jenů (2,3 bilionu dolarů). Valuace jenu klesla pod hranici 163 za americký dolar, což představuje nejnižší hodnotu od r. 1986. Trhy aktuálně přisuzují 70% pravděpodobnost zvýšení základní sazby z 1 %. Guvernér Kazuo Ueda tedy čelí obtížnému balancování mezi ochranou měny před inflačními dopady a rizikem nadměrného prodražení úvěrů pro domácnosti a firmy.

Leo Lewis

Japan awakes to inflation

Japonsko se probouzí do inflace

Financial Times, Vol. 2026, No. 42310 (23.7.2026), p. 15

Článek popisuje, jak se japonská ekonomika po třech desetiletích deflace posouvá směrem k inflačnímu prostředí. Tato změna vedla ke zdvojnásobení akciového trhu od r. 2024 a růstu výnosů 10letých státních dluhopisů na 2,91 %. Objem fúzí a akvizic dosáhl v r. 2025 rekordních 385,9 miliard dolarů, přechod však provázají značné tenze. Podíl výdajů za potraviny dosáhl maxima za posledních 25 let v hodnotě 30,7 %, 44 % firem vyjadřuje obavy z rostoucích nákladů na obsluhu dluhu a kolaps platební společnosti Zentoshin se závazky ve výši 711 milionů dolarů poukázal na zranitelnost sektoru malých a středních podniků. Dle respondentů musí japonští spotřebitelé i manažeři opustit své dosavadní návyky z dob nulových sazeb a přizpůsobit své investiční chování nové inflační hladině.

Eva Heyl, François Belle-Larant

Measuring France's financial vulnerability

Měření finanční zranitelnosti Francie

Trésor-economics, No. 389 (2026), p. 1-7

Článek představuje ukazatel finanční zranitelnosti, který francouzské ministerstvo financí využívá ke sledování stability finančního systému. Tento nástroj kombinuje řadu makroekonomických a finančních ukazatelů a pomáhá odhalovat období zvýšeného rizika, jež by mohla vést k finanční krizi. Analýza potvrzuje, že ukazatel dokáže zachytit významné události, jako byla globální finanční krize, dluhová krize eurozóny či pandemie covidu-19. Současně dokládá, že navzdory přetrvávajícím rizikům spojeným zejména se zadlužením soukromého sektoru zůstávala finanční zranitelnost Francie v posledních letech relativně stabilní. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2026/06/09/measuring-france-s-financial-vulnerability>

Tomáš Podškubka, Jakub Novák, Petr Jablonský

Minority compensation and discount rate practice : evidence from 223 Czech squeeze-outs (2005–2024)

Praxe v oblasti odškodnění menšinových akcionářů a diskontní míry: údaje z 223 případů vytěsnění v ČR v letech 2005–2024

Prague economic papers, Vol. 35 (2026), No. 2, p. 221-248

Článek zkoumá praxi stanovování diskontní míry jako mechanismu ovlivňujícího kompenzaci minoritních akcionářů při nuceném vytěsnění v České republice. Autoři analyzují empirická data z 223 znaleckých posudků zpracovaných mezi r. 2005-2024 a hodnotí metodologický vývoj i verifikovatelnost ocenění. Výsledky ukazují na trvalou dominanci modelu CAPM, který je využíván ve více než 89 % případů, a posun k českému trhu státních dluhopisů jako bezrizikové kotvě, jehož využívání vzrostlo z 22,2 % na 51,1 %. Pomocí nově vytvořeného indexu transparentnosti autoři prokázali statisticky významný nárůst verifikovatelnosti posudků, kdy průměrné skóre transparentnosti vzrostlo ze 73,5 % v počátečním období na 90,5 % v letech 2015-2024. Průměrná výše tržní rizikové přírážky se pohybovala stabilně v rozmezí 5,25 % až 5,40 %. Zjištěné trendy potvrzují, že zvýšená soudní kontrola a legislativní úpravy úspěšně kultivovaly znaleckou praxi a omezily svévolné nadhodnocování rizikových přírážek. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.912>

Hassan Afrouzi, Marina Halac, Kenneth Rogoff, Pierre Yared

Monetary policy without commitment

Měnová politika bez závazků

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 7, p. 2422-2453

Článek se zabývá vlivem důvěryhodnosti centrální banky na vývoj inflace v dlouhém období. Autoři ukazují, že pokud centrální banka není schopna důsledně plnit své závazky a udržovat stabilní měnovou politiku, může docházet k vyšší a méně stabilní inflaci. Změny v ekonomickém prostředí pak vedou k tomu, že inflace nejprve prudce vzroste, a teprve postupně se vrací na nižší úroveň. Výsledky naznačují, že nedostatečná důvěryhodnost centrální banky může mít významné ekonomické náklady a být méně efektivní, než monetární politika zaměřená na stabilní inflační cíl. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20241925>

Michala Špačková

Ochrana nabyvatelů dluhopisů před neférovými smluvními (emisními) podmínkami

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 34, (2026) č. 1, s. 211-244

Příspěvek se zabývá ochranou nabyvatelů korporátních dluhopisů před neférovými emisními podmínkami, které nejsou dostatečně pokryty veřejnoprávní regulací kapitálového trhu v ČR. Autorka ukazuje, že sektorová regulace sice posiluje transparentnost informací, ale neřeší materiální spravedlnost smluvního obsahu mezi emitentem a investorem. Zdůrazňuje, že emisní podmínky mají povahu obchodních podmínek a často jsou sjednávány adhezním způsobem, což otevírá prostor pro aplikaci soukromoprávních korektivů (zákazu překvapivých ujednání, požadavku transparentnosti, kontroly zneužívajících klauzulí či zvláštní ochrany spotřebitele). Autorka rozebírá typické problematické klauzule a problematiku výkladu emisních podmínek. Článek rovněž vysvětluje funkci řízení o určení obsahu zvláštního práva dle § 12 zákona o dluhopisech, které slouží k řešení pochybností o existenci či obsahu práv vyplývajících z emisních podmínek. - Poznámky.

Michiel N. Daams, Colin Mayer, Philip McCann

Region, cities and finance: the role of capital shocks and banking reforms in shaping the UK geography of prosperity

Regiony, města a finance: role kapitálových šoků a bankovních reforem při utváření geografického rozložení prosperity ve Spojeném království

Fiscal studies, Vol. 46, (2025) No. 4, p. 475-490

Studie ukazuje, že regionální růst a prosperita ve Spojeném království jsou zásadně ovlivněny strukturou a fungováním finančních trhů, zejména cenou kapitálu, dostupností investic a institucionální logikou bankovního systému. Historický vývoj bankovního a finančního systému vedl k extrémní centralizaci finančních institucí v Londýně, zatímco regionální finanční infrastruktura postupně zanikla. To zásadně omezuje přístup malých a středních podniků k úvěrům, investicím i odborným službám. Equity financování je rovněž koncentrováno v Londýně, což regionálním firmám znesnadňuje přístup k růstovému kapitálu. Příklady z Německa a USA ukazují, že decentralizované bankovní systémy výrazně podporují regionální rozvoj, zatímco britský model vede k útlumu regionálních ekonomik. Obnova regionální prosperity vyžaduje zásadní reformu britského bankovního a finančního systému směrem k větší decentralizaci, obnovu lokálních finančních ekosystémů a posílení regionální správy. - Poznámky.

Claire Jones, Chris Giles, Kate Duguid

Reticence of new Fed boss might upset the markets

Zdrženlivost nového šéfa Fedu může znepokojit trhy

Financial Times, Vol. 2026, No. 42307 (20.7.2026), p. 15

Článek se zabývá změnou v komunikaci americké centrální banky pod vedením nového předsedy Kevina Warsha. Dle respondentů se Warsh odklání od dlouholeté praxe Fedu signalizovat budoucí měnovou politiku. Velké hedgeové fondy drží přes 2,5 bilionu USD v amerických dluhopisech, což představuje dvojnásobek oproti r. 2023, mezitím oficiální čínské držby klesly z 1 bilionu USD v prosinci r. 2021 na 659 miliard USD pro r. 2026 a náklady na obsluhu amerického dluhu se mají během následujících deseti let zdvojnásobit. Dle expertů může Warshova snaha o zrušení dopředné signalizace měnové politiky způsobit, že trhy budou věnovat menší pozornost veřejným vyjádřením Fedu ve prospěch sledování skutečné ekonomické situace. Protiargument tohoto přístupu tkví ovšem v aktuálním vysokém zadlužení státu, které ve spojení s méně zřetelnou komunikací může naopak způsobit zvýšenou volatilitu finančních trhů a nejasnost ohledně budoucího směřování měnové politiky. -- K tématu viz také FT z 31.7.2026, s. 1 a 16.

Martin Arnold

UK banks hit at BoE over capital rules

Britské banky kritizují Bank of England kvůli kapitálovým požadavkům

Financial Times, Vol. 2026, No. 42314 (28.7.2026), p. 6

Článek zachycuje spor mezi britskými bankami a Bank of England ohledně metodiky srovnávání kapitálových požadavků ve Velké Británii a USA. Průměrné kapitálové požadavky britských bank dosahují dle studií 11,8 % oproti 10,6 % u amerických konkurentů, přičemž po zohlednění regulačních odchylek a plánované americké deregulace je reálné zatížení britských finančních ústavů vyšší o 1,9 procentního bodu.

Tento rozdíl představuje přibližně 22,5 miliardy liber kapitálu, což omezuje kapacitu bank pro poskytování úvěrů. Pravidla dle respondentů znevýhodňují britské banky oproti americkým také v digitalizaci, ovšem Bank of England úpravu pravidel odmítá.

Myles McCormick, Kate Duguid

US inflation dips to 3.4% despite Iran energy shock

Inflace v USA klesla na 3,4 % navzdory energetickému šoku kvůli válce s Íránem

Financial Times, Vol. 2026, No. 42328 (13.8.2026), p. 4

Článek popisuje mírný pokles meziroční inflace v USA v červenci na 3,4 %. Snížení nastalo i přes přetrvávající dopady konfliktu s Íránem na širší ekonomiku. Celková inflace zvolnila z květnových 4,2 % a jádrová inflace klesla z 2,6 % na 2,5 %. Průměrná cena benzínu klesla z květnového maxima 4,65 na 4,09 dolaru za galon v červenci. Meziroční růst cen energií zvolnil na 14,7 % a náklady na bydlení vzrostly o 3,2 %. V reakci na tato data přehodnotily finanční trhy své odhady a přestaly počítat se zvýšením základní úrokové sazby Fedu do konce r. 2026. Dle analytiků může přetrvávající geopolitické napětí na Blízkém východě a riziko nabídkových šoků v energetice opět obnovit inflační tlaky.

Nikou Asgari

Wall Street learns to love blockchain

Wall Street se učí mít rád blockchain

Financial Times, Vol. 2026, No. 42319 (3.8.2026), p. 15

Článek se věnuje nové vlně zájmu globálních finančních institucí o blockchain a tokenizaci tradičních aktiv. Podobné projekty se poprvé objevily na australské burze v r. 2016, což ovšem vyústilo v odpis 170 mil. dolarů. Dnes objem tokenizovaných fondů peněžního trhu vzrostl z 4 mld. dolarů na začátku r. 2025 na více než 16 mld. dolarů v letošním roce. Hodnota stablecoinů v oběhu přesáhla 300 mld. amerických dolarů. Tokenizace cenných papírů přináší dle představitelů bank možnost jejich nepřetržitého obchodování a automatizaci procesů, nicméně rozvoj naráží na neexistující interoperabilitu mezi bankovními systémy a na bezpečnostní hrozby. Trh s tokenizovanými aktivy zatím tvoří jen zlomek globálního finančního systému, jeho širší přijetí bude záviset na zvládnutí systémových rizik a zapojení centrálních bank.

Myles McCormick, Claire Jones

Warsh reveals hawkish side and desire for brevity

Warsh odhaluje svou jestřábí stránku a touhu po stručnosti

Financial Times, Vol. 2026, No. 42281 (19.6.2026) p. 4

Článek popisuje, jak nový šéf americké centrální banky Kevin Warsh představil na své první tiskové konferenci plán na reformu této instituce. Warsh překvapil investory nečekaně jestřábím postojem k inflaci, kdy jeho spolupracovníci předpokládají zvýšení sazeb do konce r. 2026. Výnosy dvouletých vládních dluhopisů v reakci vystoupaly na nejvyšší úroveň za 16 měsíců. Mezi hlavní body reformy patří zkrácení oficiálního prohlášení měnového výboru na 130 slov, konec poskytování výhledu sazeb, zřízení speciálních týmů pro posouzení možnosti snížit bilanci Fedu až o 2 biliony dolarů z aktuálních 7 bilionů dolarů a přechod od nespolehlivých vládních průzkumů k datům od soukromých firem. Dle guvernéra Warshe může sice méně transparentní komunikace zvýšit volatilitu na trzích, ovšem ceny aktiv budou více odrážet reálné ekonomické síly a méně prohlášení centrálních bankéřů.

Olaf Storbeck, Claire Jones, Kate Duguid

Washington's euro sale to prop up yen blindsided ECB

Prodej eur ze strany Washingtonu s cílem podpořit japonský jen zaskočil ECB

Financial Times, Vol. 2026, No. 42324 (8.8.2026), p. 11

Článek přibližuje intervenci amerického ministerstva financí na měnovém trhu, která spočívala v prodeji eur za účelem posílení japonského jenu. USA o tom předem neinformovaly Evropskou centrální banku. Článek uvádí, že Japonsko během dvou dnů vynaložilo přibližně 13,8 bilionu jenů, čímž překonalo předchozí rekordní intervenci, a kurz jenu díky společnému zásahu zpevnil z 164 na 157 jenů za dolar. Prodej eur namísto dolarů umožnil USA zamezit výprodeji amerických dluhopisů ze strany Japonska. Tento jednostranný krok však podle představitelů ECB představuje bezprecedentní porušení dlouholeté tradice koordinace a důvěry mezi západními měnovými autoritami. Finanční trhy nyní přisuzují 50% pravděpodobnost zářijovému zvýšení úrokové sazby k potlačení inflačních rizik ze strany Japonské centrální banky. -- K tématu viz také s. 7 a The Economist č. 9512, s. 66.

Andreas Kröner

Wie KI die Banken verändert

Jak umělá inteligence mění bankovníctví

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 127 (7.7.2026), S. 32-33

Autor hovořil s vedoucími pracovníky a odborníky z oboru bankovníctví o příležitostech a rizicích umělé inteligence. Všichni se shodují na tom, že nové technologie přinášejí více příležitostí než rizik. V článku jsou probírány tyto otázky: Stane se umělá inteligence ultimátní hnací silou zisků? V jakých oblastech pomáhá umělá inteligence nejvíce? Povede k hromadným propouštěním? Které banky z toho budou těžit nejvíce? Dočkáme se revoluce v oblasti vkladového bankovníctví? Ztrácejí banky kontakt se zákazníky? Brzdí regulace banky? Dočkáme se ničivých kyberútoků?

Ian Smith, David Keohane

Yen loses nearly half its gains from US-Japan joint action

Jen ztrácí téměř polovinu své aprece, kterou získal díky společné americko-japonské intervenci

Financial Times, Vol. 2026, No. 42326 (11.8.2026), p. 8

Článek popisuje slábnoucí efekt nedávné společné kurzové intervence USA a Japonska na posílení jenu. Po počátečním zpevnění z hranice 164 na 155 jenů za dolar opět kurz oslabil k 159,36. Rychlé vyprchání účinku intervence bylo dle respondentů způsobeno chybějícím okamžitým zpřísněním měnové politiky v Japonsku a absencí koordinace s Evropskou centrální bankou. Finanční trhy aktuálně odhadují přibližně 50% pravděpodobnost, že Japonská centrální banka zvýší na zářijovém zasedání základní úrokovou sazbu o čtvrt procentního bodu. -- Viz také komentář na s. 9.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Bankovníctví : odborný měsíčník pro profesionální finance

Sv. 34, (2026) č. 7-8

Lepší regulace bez oslabení dohledu: Evropa hledá hranici mezi konkurenceschopností a stabilitou (s. 10-15); Regulace, která unavuje aneb banky chtějí od Bruselu méně výkladů, ne další balíčky (s. 16-19); PSD3 a PSR přepisují pravidla platebního trhu. Banky čeká větší odpovědnost za podvody (s. 24-26); Nové regulace zasáhnou pojišťovnictví, penzijní spoření i digitální ekonomiku (s. 27); Bankomat jako samoobslužná pobočka: sdílené sítě, recyklace hotovosti a nástup AI (s. 30-32); Proč dostupnost bydlení a levné hypotéky nejsou totéž? (s. 34-35); Zvýšení sazeb ČNB je preventivním krokem, dopad na banky bude různorodý (s. 36-37); Zlato se vrací do trezorů centrálních bank. ČNB míří ke stovce tun (s. 38-40); Úspěšný příběh ziskovosti českého bankovního sektoru (s. 42-45); Nezávislé fiskální instituce: strážci věrohodnosti veřejných financí (s. 46-49); Zahraniční kapitál v Česku: jak si vedeme v době nejistoty? (s. 56-58); Čeští investoři zlepšují investiční pozici ČR vůči zahraničí (s. 59-61); V4 už není jeden ekonomický příběh aneb od konvergence k vlastním cestám (s. 62-64).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Dennis Huchzermeier, Bernhard Köster, Axel Schrinner

Deutschland rutscht erneut in die Rezession : HRI-Konjunkturprognose

Německo se opět propadá do recese : konjunkturální výhled HRI

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 110 (12.6.2026), S. 18-19

Po poměrně pozitivním začátku roku bude německá ekonomika ve druhém pololetí r. 2026 opět klesat. Kdysi vzkvétající zahraniční obchod se stává vážným problémem. Handelsblatt Research Institute (HRI) opět revidoval své prognózy hospodářského vývoje pro Německo. Pro letošní rok ekonomové v souladu s vládou předpokládají reálný hospodářský růst ve výši 0,5 procenta; pro r. 2027 však očekávají již jen velmi mírný nárůst o 0,3 procenta. Před čtvrt rokem ještě ekonomové HRI počítali s růstem ve výši 0,7 až 0,8 procenta. Článek obsahuje grafy s údaji o vývoji hrubého domácího produktu, zahraničního obchodu, spotřeby, inflace, nezaměstnanosti atd.

Rachel Millard, Anastasia Stognei, Ryohtaroh Satoh

Diesel supply crunch looms after Russia bans exports

Po ruském zákazu vývozu hrozí nedostatek na trhu s naftou

Financial Times, Vol. 2026, No. 42300 (11.7.2026) p. 11

Článek informuje o hrozbě globálního nedostatku nafty způsobené ruským zákazem vývozu a eskalujícím konfliktem na Blízkém východě. Ukrajinské útoky vyřadily dle analytiků až 45 % ruské rafinační kapacity, což donutilo Moskvu zakázat vývoz paliva k ochraně domácího trhu, kde ceny letos stouply o 16 %. Tento krok, spolu s prohlášením D. Trumpa o konci příměří s Íránem, vyhnal marži nafty vůči ropě na 60,70 amerických dolarů za barel a nafta se obchoduje za 135 dolarů za barel. Výpadek ruského exportu povede k tvrdému boji o zbývající zásoby. Ruský export dříve činil 700 až 800 tisíc barelů denně, v červnu klesl na pouhých 260 tisíc barelů denně. Tento tlak dle autorů pocítí i USA, jejichž zásoby se drží těsně nad kritickou hranicí 100 milionů barelů.

Huifang Liu, Xusheng Fang, Shenglin Ma, Hongjun Zeng, Ran Wu

The dynamic relationship between China's carbon emission trading market and Chinese stock market sectors

Dynamický vztah mezi čínským trhem s emisními povolenkami a jednotlivými sektory čínského akciového trhu

Finance a úvěr, Vol. 76 (2026), No. 1, p. 87-127

Studie analyzuje strukturální vazby a toky finančních rizik mezi čínským trhem s emisními povolenkami a deseti průmyslovými sektory tamního trhu. Výzkum staví na denních tržních datech za období 2021-2023. Celková propojenost mezi sledovanými odvětvími neklesá pod 89 % v žádném z tržních stavů, což ukazuje na hlubokou integraci uhlíkového trhu s reálnou ekonomikou. Z hlediska směru šíření informací působí trh s povolenkami převážně pasivně, jako příjemce tržních šoků. Sektory veřejných služeb a energetiky vykazují k trhu s povolenkami silnou souvislost, u technologických odvětví či finančnictví je přenos rizik asymetrický a závislý na tržním cyklu. Autoři doporučují, aby manažeři portfolií implementovali dynamické zajišťovací poměry namísto tradičních lineárních modelů a aby regulátoři zavedli proticyklické regulační mechanismy pro stabilizaci cenotvorby. Plný text dostupný z: <https://journal.fsv.cuni.cz/article/the-dynamic-relationship-between-chinas-carbon-emission-trading-market-and-chinese-stock-market-sectors/>

Verity Ratcliffe, Ian Johnston

Europe risks entering winter with gas stocks at 15-year low

Evropě hrozí, že do zimy vstoupí se zásobami plynu na nejnižší úrovni za posledních 15 let

Financial Times, Vol. 2026, No. 42290 (30.6.2026) p. 2

Článek informuje o tom, že Evropa vstoupí do nadcházející topné sezóny s nejnižšími zásobami zemního plynu za posledních minimálně 15 let. To může vystavit spotřebitele riziku prudkého růstu cen. Kvůli narušení dodávek plynu přes Hormuzský průliv v důsledku konfliktu mezi USA a Íránem se očekává, že evropské zásobníky budou na podzim naplněny pouze ze 76 %, což je výrazně pod dřívějším 90% cílem. Aktuální cena plynu se drží na relativně stabilní úrovni a poptávka v EU dlouhodobě klesla o 17 %, zásobníky odstartovaly doplňovací sezónu a v současnosti jsou naplněny v průměru ze 48 %. Dle analytiků bude návrat katarských dodávek po dočasném příměří velmi pozvolný, což v horším scénáři může srazit konečný stav zásobníků před zimou až na 70 %. -- K tématu viz také HN č. 130/2026 (9.7.2026), s. 11.

Europe's latest excuse : global imbalances

Nejnovější evropská výmluva : globální nerovnováha

The Economist, Vol. 459, (2026) No. 9505, p. 12-13

Článek kriticky hodnotí snahy Evropské unie vysvětlovat své hospodářské problémy především rostoucí konkurencí Číny a nerovnovahami v globální ekonomice. Připouští, že Čína těží z vysokých exportů, státní podpory a nízké domácí spotřeby, zároveň však upozorňuje, že hlavní příčiny oslabování evropského průmyslu leží uvnitř samotné Evropy. Patří mezi ně vysoké ceny energií, nepružný pracovní trh, nedostatečně propojené kapitálové trhy a trhy se službami či nadměrná regulace. Článek varuje, že ochranná obchodní opatření vůči Číně sama o sobě evropskou konkurenceschopnost neobnoví. Pokud chce Evropa posílit ekonomiku a průmysl, měla by se podle článku soustředit především na vlastní reformy, nikoliv pouze na omezování zahraniční konkurence.

Paola Tamma

Eurozone grew 0.4% in second quarter despite energy shock

Eurozóna ve druhém čtvrtletí vzrostla o 0,4 % navzdory energetickému šoku

Financial Times, Vol. 2026, No. 42317 (31.7.2026), p. 3

Článek analyzuje nečekaně silný růst ekonomiky eurozóny ve druhém čtvrtletí r. 2026, a to navzdory pokračující volatilitě na energetických trzích. HDP se zvýšil o 0,4 %, čímž eurozóna překonala očekávání ekonomů, kteří předpokládali růst o 0,2 %. Německo, Francie a Itálie expandovaly shodně o 0,2 %, Španělsko dosáhlo 0,7 % a irská ekonomika po předchozím poklesu výrazně oživila s růstem 3,9 %. Analytici upozorňují, že k výsledkům přispěl slabší kurz eura vůči dolaru. Kvůli opětovnému růstu cen ropy po ukončení americko-iránského příměří však nelze očekávat výraznější akceleraci hospodářského výkonu eurozóny. Za těchto podmínek bude pro ECB obtížné vyhnout se zvýšení úrokových sazeb z aktuálních 2,25 % na podzimním zasedání. Instituce zároveň snížila odhad celoročního růstu HDP pro r. 2026 na 0,8 %.

Tomiwa Sunday Adebayo

Future of digital economy : how research and development can address the digital divide amid resource constraints

Budoucnost digitální ekonomiky : jak může výzkum a vývoj přispět k překonání digitální propasti v podmínkách omezených zdrojů

Politická ekonomie, Vol. 74 (2026), No. 3, p. 464-489

Článek analyzuje vliv výzkumu a vývoje, přírodního bohatství a nejistoty hospodářské politiky na růst digitální ekonomiky v USA. Autor pracuje s kvartálními daty za období 1996-2020. Analýza odhaluje silnou pozitivní korelaci mezi digitální ekonomikou a ekonomickým růstem o hodnotě 0,92 a s výzkumem a vývojem ve výši 0,62, hojnost přírodních zdrojů vykazuje slabou negativní korelaci -0,28. Investice do výzkumu a vývoje prokazatelně stimulují digitální inovace, avšak s postupným nasycením trhu vykazují klesající mezní výnosy. Vysoká závislost na přírodních zdrojích v krátkém období odčerpává investice z technologického sektoru. Nejistota hospodářské politiky má smíšený dopad, kdy krátkodobě tlumí aktivitu, ale dlouhodobě může motivovat firmy k inovacím kvůli měnícím se tržním podmínkám. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1496>

The new geography of subsea cables : deep connections

Nová geografie podmořských kabelů : hluboká spojení

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9506, p. 49-50

Článek se zabývá rostoucím významem podmořských internetových kabelů, které jsou nezbytné pro fungování globální komunikace a digitální ekonomiky. V důsledku geopolitického napětí, zejména mezi USA a Čínou, se technologické společnosti snaží budovat nové kabelové trasy mimo rizikové oblasti a strategické námořní průlivy. Rostoucí poptávka po datových přenosech, podporovaná rozvojem umělé inteligence a datových center, zároveň vede k rozsáhlým investicím do nové infrastruktury. Článek ukazuje, že podmořské kabely se stávají nejen ekonomickou, ale také geopolitickou a bezpečnostní otázkou, která ovlivňuje podobu budoucího internetu.

Karolína Zábojníková, Jiří Kamenický

Růst české ekonomiky loni čerpal z domácích zdrojů

Statistika & my, Sv. 16, (2026) č. 6, s. 34-35

Statistický pohled na situaci české ekonomiky v r. 2025. Zejména díky silné domácí poptávce rostlo hospodářství nadprůměrným tempem, HDP se zvýšil o 2,6 %, což je nejvyšší růst od r. 2022, a nad průměrem EU (1,5 %). Spotřeba domácností vzrostla o 2,9 % a byla hlavním tahounem růstu, podpořená reálným růstem mezd o 4,6 %. Zaměstnanost mírně rostla, zejména ve službách, zatímco nezaměstnanost se nepatrně zvýšila a přetrvával strukturální nesoulad na trhu práce. Inflace zůstala nízká, nejvíce zdražovaly potraviny, energie a služby. Investice po dvou slabých letech opět rostly (4,5 %), přičemž nejvýraznější oživení nastalo ve stavebnictví (zejména v pozemním stavitelství). Investiční aktivitu z velké části táhly veřejné infrastrukturní projekty, zatímco podnikové investice zůstávají slabé. Balance zahraničního obchodu zůstala téměř nezměněná. Celkově ekonomika těžila z domácích zdrojů růstu, ale zároveň se ukázala její citlivost na globální obchodní nejistoty.

Simon Johnson, Lukasz Rachel, Catherine Wolfram
A theory of price caps on nonrenewable resources

Teorie cenových stropů u neobnovitelných zdrojů

The American Economic Review, Vol. 116 (2026), No. 7, p. 2711–2753

Článek se zabývá tím, jak by měl vývozce přírodních zdrojů (např. ropy nebo zemního plynu) reagovat na zavedení cenového stropu na svůj hlavní export. Autoři vytvářejí ekonomický model, který zohledňuje kolísání cen, finanční omezení i tržní sílu vývozce. Ukazují, že správně nastavený cenový strop může paradoxně motivovat producenta ke zvýšení těžby, a tím přispět ke stabilizaci cen na světovém trhu. Pokud se však část obchodu přesouvá mimo režim cenového stropu nebo je jeho vymáhání nedostatečné, účinnost opatření výrazně klesá. Studie proto zdůrazňuje význam správného nastavení a důsledného prosazování cenových stropů, aby byly ekonomické sankce co nejúčinnější. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20250064>

Informatika. Počítače

Leonardo Gambacorta, Han Qiu, Shuo Shan, Daniel M. Rees

Generative AI and labour productivity : a quasi experiment on coding

Generativní umělá inteligence a produktivita práce : přirozený experiment v oblasti programování

Journal of financial stability, Vol. 2026, No. 84, 9 p.

Článek zkoumá vliv generativní umělé inteligence (velkých jazykových modelů) na produktivitu programátorů na příkladu využití nástroje CodeFuse ve velkém čínském fintechu Ant Group v r. 2023. Prostřednictvím přirozeného experimentu autoři zjišťují, že používání tohoto nástroje zvýšilo objem vytvořeného kódu o více než 50 %, přičemž největší přínosy zaznamenali méně zkušení programátoři. Produktivita rostla především díky úspoře času a efektivnější organizaci práce, nikoli pouze díky automaticky generovanému kódu. Výsledky potvrzují, že generativní AI může významně zvyšovat pracovní výkon, zejména u začínajících pracovníků. - Poznámky.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Ever slower union

Stále pomalejší evropské sjednocení

The Economist, Vol. 459, (2026) No. 9505, p. 24

Článek kritizuje pomalost rozhodovacích procesů v Evropské unii a upozorňuje, že složitá byrokracie často brání rychlé reakci na aktuální ekonomické a geopolitické výzvy. Na příkladech obchodní dohody s USA, reformy kapitálových trhů či investičních programů ukazuje, že schvalování evropských opatření může trvat řadu let. Připouští, že důkladné projednávání pomáhá hledat kompromisy mezi členskými státy, současně však tvrdí, že v rychle se měnícím světě se tato opatrnost stává překážkou. Evropská unie proto podle článku potřebuje zefektivnit své rozhodování, pokud si chce udržet konkurenceschopnost a schopnost prosazovat své zájmy.

Henry Foy, Marton Dunai

Is the EU serious about new members?

Bere EU přijímání nových členů vážně?

Financial Times, Vol. 2026, No. 42323 (7.8.2026), p. 15

Článek popisuje tlak na rozšiřování Evropské unie v době geopolitické nestability. K tomu, aby se kandidátská země stala unijním státem, musí splnit během přístupových jednání požadavky rozdělené do 33 vyjednávacích kapitol. Po 13 letech od vstupu Chorvatska a delší stagnaci došlo v posledních letech k výraznému zrychlení plnění těchto požadavků a od prosince r. 2024 kandidátské země uzavřely již 18 kapitol. Nejbližší vstupu je Černá Hora s více než polovinou splněných kapitol. Ambice Ukrajiny komplikují obavy z vnitrostátní korupce a nedostatečná připravenost vnitřních rozhodovacích struktur EU. Francie a Německo navrhuji postupnou integraci, kritici se ale obávají vytvoření členství druhé kategorie. Proces rozšiřování se podle autorů posunul od čistě ekonomické integrace k zásadní bezpečnostní politice. Případné selhání přístupových rozhovorů může vážně poškodit geopolitickou kredibilitu EU a přenechat vliv na západním Balkáně konkurenčním mocnostem.

Panzers on the prowl : NATO**Tanky na lovu : NATO**

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9506, p. 57-59

Článek se zabývá rostoucí snahou evropských států převzít větší odpovědnost za vlastní obranu v souvislosti s ruskou hrozbou a nejistotou ohledně budoucí podpory Spojených států. Popisuje posilování vojenských kapacit NATO na východním křídle, zejména v Pobaltí, a rostoucí roli Německa při obraně regionu. Článek zároveň upozorňuje, že Evropa je stále výrazně závislá na americké vojenské technologii, zpravodajských informacích a jaderném odstrašení. Hlavní otázkou proto je, zda dokáže včas vybudovat dostatečné vlastní obranné kapacity pro případ omezení americké podpory.

Shifting plates : Iceland's referendum**Geopolitické posuny islandké referendum**

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9511, p. 20-21

Článek se věnuje referendu o obnovení jednání Islandu o vstupu do Evropské unie. Rostoucí bezpečnostní nejistota a proměna vztahů s USA vedou část Islandců k podpoře užší spolupráce s Evropou. Odpůrci naopak upozorňují na možné omezení národní suverenity, zejména v oblasti rybolovu. Výsledek hlasování napoví, jakým směrem se Island v budoucnu geopoliticky vydá.

Martina Sobková

Unie úspor a investic? : letošní rok budeš klíčový

Bankovníctví, Sv. 34, (2026) č. 6, s. 10-13

Unie úspor a investic (Savings and Investments Union, SIU) je strategická iniciativa EU, jejímž cílem je rozvíjet kapitálové trhy, propojit evropské úspory s dlouhodobými investicemi a snížit závislost podniků na bankovních úvěrech. V r. 2026 se posouvá od strategie k realizaci a zaměřuje se na odstranění fragmentace evropských kapitálových trhů. Klíčovým krokem je podpora centralizovanějšího dohledu nad tržní infrastrukturou (ten již podpořily největší ekonomiky EU) a harmonizace insolvenčních pravidel napříč EU. SIU zároveň rozšiřuje agendu o sekuritizaci, private equity financování a hlubší zapojení domácností do dlouhodobého investování, přičemž ESMA zdůrazňuje nutnost důvěry, transparentních produktů a jednotné dohledové praxe. Má také umožnit financování strategických priorit EU a posílit integritu trhu. Pro ČR je příležitostí k rozšíření zdrojů financování mimo bankovní sektor, ke zvýšení atraktivity trhu pro zahraniční investory a k podpoře větší účasti domácností, které dosud investují spíše konzervativně.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Andy Bounds, Peter Foster

EU to increase steel tariffs in bid to tackle dumping**EU zvýší cla na ocel v rámci boje proti dumpingu**

Financial Times, Vol. 2026, No. 42291 (1.7.2026) p. 2

Článek informuje o rozhodnutí Evropské unie zvýšit cla na ocel na 50 % s cílem ochránit upadající domácí průmysl, což vyvolalo napětí s obchodními partnery včetně Číny. Toto opatření od 1. července snižuje bezcelní kvóty z 39 milionů tun na 18,3 milionu tun a dle respondentů reaguje na obří celosvětový přebytek oceli. Zatímco partneři s dohodou o volném obchodu získají v průměru kvóty na úrovni 66 % svých historických vývozu (např. Spojenému království se snižuje kvóta z 1,7 milionu na 1 milion tun), státy bez dohod, jako je Čína, obdrží pouze 31 %. Dle představitelů EU by tento krok mohl obnovit až 15 milionů tun ztracené evropské produkce.

The fall of a wall : Britain, Spain and the EU**Pád zdi : Velká Británie, Španělsko a EU**

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9508, p. 20

Článek se zabývá novou dohodou mezi Evropskou unií, Spojeným královstvím, Španělskem a Gibraltarem, která ruší hraniční kontroly mezi Gibraltarem a Španělskem. Dohoda řeší dlouhodobé problémy vzniklé po brexitu a usnadňuje pohyb osob i zboží v oblasti. Otevření hranic může podpořit hospodářský rozvoj regionu a zlepšit každodenní život tisíců lidí, kteří hranici pravidelně překračují za prací. Zároveň ukazuje, že navzdory přetrvávajícím sporům o suverenitu představuje dohoda příklad pragmatické spolupráce mezi Británií a Evropskou unií.

Myles McCormick, Sam Fleming

IMF warns of rising global inflation threat

MMF varuje před rostoucí hrozbou globální inflace

Financial Times, Vol. 2026, No. 42298 (9.7.2026) p. 4

Článek upozorňuje na varování Mezinárodního měnového fondu, podle něhož obnovené napětí na Blízkém východě zvyšuje globální inflační tlaky a narušuje finanční trhy. Konflikt mezi USA a Íránem se promítá do růstu odhadu letošní světové inflace na 4,7 % a do zpomalení globálního růstu na 3 %, čímž se zastavuje dezinflační trend pozorovaný v r. 2024. MMF očekává, že klíčové centrální banky budou muset rychleji zpřísnit měnovou politiku; trhy již počítají se zvýšením sazeb o 0,25 p. b. u ECB v září, u Fedu v říjnu a u Bank of England do konce roku. Negativní dopady konfliktu částečně tlumí rozmach umělé inteligence, který podpořil růst asijských technologických exportérů. Přesto však evropské ekonomiky, jakožto čistí dovozci komodit, pravděpodobně ponesou největší břemeno další eskalace.

Holger Breinlich, Elsa Leromain, Dennis Novy, Thomas Sampson

Import liberalization as export destruction? : evidence from the United States

Liberalizace dovozu jako příčina poklesu vývozu? : důkazy ze Spojených států

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 18 (2026), No. 3, p. 77-111

Článek zkoumá dopady liberalizace čínského dovozu na exportní výkonnost domácího průmyslu USA. Autoři pracují s mezinárodními a sektorovými daty pro odvětví klasifikace NAICS a bilaterálními toky zboží v období let 1995-2007 prostřednictvím analýzy trvalé normalizace obchodních vztahů. Zvýšená konkurence čínských importů snižuje reálný tržní potenciál USA, což vede k poklesu domácí produkce a vlivem úspor z rozsahu i k destrukci exportu v nejvíce zasažených odvětvích. Současně však působí kompenzační efekt nižších nákladů na vstupu, který může v některých odvětvích export zvyšovat. Čistý dopad těchto dvou sil se výrazně liší v jednotlivých odvětvích a pohybuje se v rozmezí od -18 % (výroba cigaret) do + 56 % (výroba automobilů). Ačkoliv trvalá normalizace obchodních vztahů mezi USA a Čínou zvýšila celkový export USA vůči HDP a přinesla růst reálného příjmu o 0,068 %, celkové ekonomické zisky USA z této dohody jsou o 30 % nižší než v modelech s konstantními výnosy z rozsahu, a to kvůli negativnímu efektu, který částečně eliminoval pozitivní vliv otevření trhu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/mac.20230213>

Nikou Asgari

LSE sets out plans for launch of round-the-clock trading

Londýnská burza představila plány na zavedení nepřetržitého obchodování

Financial Times, Vol. 2026, No. 42309 (22.7.2026), p. 8

Článek se věnuje plánem Londýnské burzy cenných papírů spustit v první polovině r. 2027 noční obchodní platformu umožňující nepřetržité obchodování. Hlavní trh Londýnské burzy si zachová standardní hodiny od 8:00 do 16:30, nová platforma poběží od 17:00 do 7:50 s půlhodinovou technickou přestávkou. Cílem opatření je zachytit vysokou poptávku drobných investorů z celého světa, kteří jsou zvyklí nepřetržitě obchodovat na burzách s kryptoaktivy a chtějí okamžitě reagovat na tržní zprávy. Zároveň by změna měla posílit konkurenceschopnost Londýna vůči burzám v USA a Asie. Institucionální investoři a evropské burzovní asociace vyjadřují vůči dlouhodobému přínosu 24/7 obchodování opatrnost. Dle vedení LSE by nová platforma mohla obsahovat i nástroje umělé inteligence pro správu portfolií.

Michaela Veselá

Od 3D tisku po drony: zboží dvojího užití

Clo-douane, Sv. 60, (2026) č. 6, s. 10-11

Článek představuje zboží dvojího užití jako širokou skupinu civilních výrobků, technologií a softwaru, které mohou být využity i k vojenským či jinak citlivým účelům. Klíčový je kontext použití, nikoli samotný výrobek, což z těchto komodit činí významný prvek bezpečnostní politiky a mezinárodního obchodu. Rostoucí význam kontrol souvisí s rychlým technologickým vývojem a proměňujícím se bezpečnostním prostředím. Kontrola se rozšiřuje na nové oblasti, jako jsou pokročilé výrobní technologie, digitální nástroje, software či sledovací technologie, a stále větší pozornost se věnuje rizikovému konečnému použití. Autorka zdůrazňuje, že se hranice bezpečnostně významných technologií posouvají a běžné technologie se stávají citlivými. Typickými příklady jsou 3D tisk, kvantové technologie a bezpilotní prostředky (UAV), u nichž se výrazně prolíná civilní a bezpečnostní využití. Část článku se

zaměřuje na Celní správu ČR, která prověřuje zásilky, dokumentaci a v případě potřeby provádí fyzické kontroly. Její role se postupně mění od formální kontroly dokladů k analytickému vyhodnocování rizik a posuzování technických parametrů zboží ve spolupráci s dalšími orgány. -- Viz také příspěvek v Clodouane č. 5/2026, s. 13.

Franziska Sucker, Mishael M. Wambua

Rules of origin for digital products in the AfCFTA digital trade protocol : precedent, potential, and pitfalls

Pravidla původu pro digitální produkty v protokolu o digitálním obchodu v rámci AfCFTA : precedenty, potenciál a úskalí

Global trade and customs journal, Vol. 21, (2026) No. 6, p. 338-350

Článek se zabývá zahrnutím pravidel původu v Protokolu o digitálním obchodu Africké kontinentální zóny volného obchodu (AfCFTA), která nově rozšiřují princip běžně používaný u zboží také na digitální produkty a služby. Cílem pravidel původu je podpořit rozvoj afrického digitálního průmyslu a zajistit, aby výhody volného obchodu získávaly především africké firmy, platformy a tvůrci digitálního obsahu. Studie však upozorňuje, že způsob určování původu digitálních produktů obsahuje řadu nejasností, které mohou společnosti využívat k formálnímu získání afrického statusu bez skutečného ekonomického přínosu pro region. Autoři dále poukazují na to, že rozlišování mezi africkými a neafrickými digitálními produkty může otevřít prostor pro zavádění poplatků či omezení, což by mohlo vést ke sporům s pravidly mezinárodního obchodu. - Poznámky.

Alice Hancock, Anastasia Stognei

Russia expands shadow LNG fleet ahead of EU ban : sanctions

Rusko rozšiřuje stínovou flotilu pro LNG před evropským zákazem

Financial Times, Vol. 2026, No. 42321 (5.8.2026), p. 2

Článek popisuje, jak Rusko v posledním půlroce výrazně rozšiřuje svou stínovou flotilu tankerů na LNG v reakci na nadcházející zákaz dovozu ruského zkapalněného plynu do EU, který začne platit v r. 2027. Na základě námořních dat ukazuje, že Rusko letos získalo nejméně osm starších LNG tankerů a uvedlo do provozu dvě nově postavené lodě, čímž se velikost stínové plynové flotily zvýšila na 25 plavidel; stínová ropná flotila přesahuje tisíc lodí. Nové LNG tankery mají pomoci udržet exportní toky, zejména při překládkách a dodávkách do Číny. Analytici však upozorňují, že budování stínové flotily pro LNG je mnohem náročnější než u ropy. Specializované tankery jsou výrazně dražší, musí udržovat teplotu na -162 °C a jejich provoz je závislý na západních technologiích.

Yuhong Yan, Fangfang Sun, Gang Wang

Supply chain transparency and technical barriers to trade: are they in conflict?

Transparentnost dodavatelského řetězce a technické překážky obchodu: jsou v rozporu?

Global trade and customs journal, Vol. 21, (2026) No. 6, p. 356-367

Článek se zabývá regulacemi transparentnosti dodavatelských řetězců, které vyžadují sdílení informací o původu a pohybu výrobků v mezinárodním obchodě. Analyzuje opatření přijatá v USA a EU a upozorňuje, že mohou představovat technické překážky obchodu (TBT), zasahovat mimo hranice států a dostávat se do konfliktu s pravidly ochrany dat v jiných zemích. Autoři navrhuji mezinárodní spolupráci při tvorbě těchto pravidel, aby lépe podporovala obchod, bezpečnost a právní jistotu na mezinárodní úrovni. - Poznámky.

Demetri Sevastopulo, James Politi

World Bank poised to phase out China lending

Světová banka se chystá postupně ukončit poskytování úvěrů Číně

Financial Times, Vol. 2026, No. 42292 (2.7.2026) p. 2

Článek rozebírá plán Světové banky postupně utlumit a do r. 2031 zcela ukončit poskytování úvěrů Číně, čímž se definitivně uzavře její status dlužníka u této instituce. Tento krok reflektuje ekonomický vzestup země, přičemž v přechodném období nesmí celkový objem nových půjček překročit hranici 2 miliard dolarů. Rozhodnutí navazuje na dlouhodobý pokles čerpání finančních prostředků Čínou, a to z 2,4 miliardy dolarů ročně v r. 2017 na 750 milionů dolarů v r. 2025. Na rozdíl od obdobného plánu pro Polsko, který rovněž počítá s ukončením úvěrů do r. 2031, neobsahuje čínský návrh žádné výjimky pro strategické oblasti.

Dle představitelů USA by rozhodnutí mělo motivovat další instituce, jako je Asijská rozvojová banka, k podobnému postupu, jelikož druhá největší ekonomika světa by již neměla využívat rozvojové financování určené pro potřebnější státy. Čína v reakci deklarovala záměr transformovat svůj vztah se Světovou bankou směrem k expertní a znalostní spolupráci.

Podnik a podnikání

The committee to buy Europe

Výbor pro nákup Evropy

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9508, p. 56

Článek se zabývá snahou vytvářet silné evropské společnosti prostřednictvím přeshraničních fúzí a akvizic. Na příkladech bankéře Andrey Orcela, podnikatele Xaviera Niela a českého investora Daniela Křetínského článek ukazuje, jak tito významní obchodníci a investoři postupně rozšiřují své aktivity napříč Evropou, a s nadsázkou „skupují Evropu“. Současně článek upozorňuje, že jejich plány často narážejí na odpor národních vlád a regulátorů, přestože Evropská unie veřejně podporuje vznik velkých evropských firem schopných konkurovat světovým rivalům.

Diego Renaud, Johan Seux

Defining government support for businesses

Definice státní podpory pro podniky

Tresor-economics, No. 387 (2026), p. 1-12

Článek se zabývá problémem neexistence jednotné definice státní podpory podniků ve Francii. Ukazuje, že rozdílné vymezení tohoto pojmu vede k výrazně odlišným odhadům rozsahu veřejné podpory podnikatelskému sektoru. Autoři navrhují kritéria pro její vymezení a upozorňují na sporné případy, např. daňové úlevy nebo kompenzace za poskytování veřejných služeb. Zároveň představují kroky francouzské vlády směřující k vytvoření jednotného systému sledování a vyhodnocování státní podpory podnikům. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2026/04/16/defining-government-support-for-businesses>

Mengchuan Fu, Antonio Meles, Dario Salerno, An Yan

ESG activities and stock liquidity

Činnosti v oblasti ESG a likvidita akcií

Journal of financial stability, Vol. 2026, No. 84, 17 p.

Článek zkoumá, jak aktivity firem v oblasti ESG (environmentální, sociální a správní odpovědnost) ovlivňují likviditu jejich akcií na evropských kapitálových trzích. Autoři rozlišují mezi pozitivními ESG aktivitami a negativními událostmi či kontroverzami spojenými s ESG. Zjišťují, že lepší ESG výsledky zvyšují atraktivitu akcií pro investory a zlepšují jejich obchodovatelnost, zatímco ESG skandály a kontroverze mají opačný efekt. Studie dále ukazuje, že dobrovolné zveřejňování ESG informací pomáhá snižovat informační nejistotu a podporuje obchodování s akciemi, zejména u firem, o nichž mají investoři méně informací. Celkově výsledky potvrzují, že ESG faktory významně ovlivňují fungování finančních trhů a chování investorů. - Poznámky.

The paper wealth of nations : global accounting

Bohatství národů na papíře : globální bilance

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9509, p. 60-61

Článek analyzuje rostoucí kritiku miliardářů a zkoumá, zda jejich majetek pramení spíše z nespravedlivého systému, nebo z podnikatelského úspěchu. Na základě dostupných dat ukazuje, že stále větší podíl bohatství nejmovitějších osob vzniká prostřednictvím podnikatelů, kteří vybudovali konkurenceschopné firmy, nikoli díky dědictví, politickým vazbám či monopolním privilegiím. Tento posun souvisí zejména s rozvojem technologií, expanzí finančních trhů a dynamickým růstem čínské ekonomiky. Článek zároveň upozorňuje, že ačkoli majetníci jednotlivci mohou disponovat výrazným politickým vlivem, argumentace pro vysoké zdanění majetku je komplexnější, pokud je bohatství vytvářeno inovacemi, investicemi a tvorbou pracovních míst. -- K tématu viz také s. 57-58 a s. 51-52.

Tim O'Reilly

Tim O'Reilly : the titans of tech are building a form of capitalism that Adam Smith would loathe
Tim O'Reilly : technologičtí giganti budují takovou formu kapitalismu, kterou by Adam Smith nenáviděl

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9509, p. 13

Článek upozorňuje na rostoucí moc Elona Muska, který si ve SpaceX zajistil téměř neomezenou kontrolu nad firmou i po jejím vstupu na burzu. Autor varuje, že podobná koncentrace moci u technologických miliardářů oslabuje tradiční mechanismy kontroly a odpovědnosti. Zároveň poukazuje na to, že způsob řízení firem může ovlivnit i vývoj umělé inteligence, jejíž fungování bude odrážet hodnoty a rozhodnutí svých tvůrců. -- Viz také příspěvky na s. 7-8 a s. 50-51.

Rüdiger Bachmann, Kai Carstensen, Stefan Lautenbacher, Manuel Menkhoff, Martin Schneider

Uncertainty and change: survey evidence of firms' subjective beliefs

Nejistota a změna: důkazy z průzkumu o subjektivních přesvědčeních firem

The American Economic Review, Vol. 116 (2026), No. 8, p. 2806–2849

Článek zkoumá, jak manažeři plánují budoucí vývoj podniků v podmínkách nejistoty. Na základě dat z německých výrobních podniků ukazuje, že nejistota roste zejména tehdy, když firmy zaznamenávají neobvykle vysoké nebo naopak velmi nízké změny ve svém výkonu. Dále potvrzuje, že nejistota není dána pouze kolísáním výsledků, ale souvisí také s tím, jak se firmy učí reagovat na nové situace. Vyšší míra nejistoty následně vede manažery k opatrnějším plánům v oblasti zaměstnanosti a cenové politiky. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20240056>

Hornng Chern Wong

Understanding high-wage firms: monopoly, monopsony, and bargaining power

Porozumění firmám s vysokými mzdami: monopol, monopson a vyjednávací síla

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 7, p. 2504–2541

Článek zkoumá, jak tržní síla podniků a vyjednávací síla zaměstnanců ovlivňují mzdy a celkový ekonomický blahobyt. Na základě dat z Francie ukazuje, že zaměstnanci v některých firmách dostávají vyšší mzdy nejen díky svým schopnostem, ale také díky silnějšímu postavení firmy na trhu a její schopnosti dosahovat vyšších zisků. Autor vytváří model, ve kterém si podniky část těchto zisků se zaměstnanci rozdělují prostřednictvím mezd. Studie dále ukazuje, že posílení vyjednávací pozice pracovníků může vést ke zvýšení mezd a ovlivnit rozdělení ekonomických výnosů mezi podnik a zaměstnance. Zároveň upozorňuje, že vztah mezi tržní silou firem a výší mezd je složitější, než předpokládají dosavadní ekonomické teorie. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20230344>

Pojišťovnictví. Sociální péče

Jana Brodani

DIP začíná naplňovat svůj potenciál změnit způsob, jakým si Češi vytvářejí rezervy na stáří

Bankovníctví, Sv. 34, (2026) č. 6, s. 36-37

Dlouhodobý investiční produkt (DIP) se během prvních dvou let stal jednou z nejvýznamnějších inovací českého penzijního systému. Od r. 2024 do března 2026 vzrostl počet uzavřených smluv na více než 240 tisíc, což potvrzuje rostoucí ochotu domácností investovat dlouhodobě a aktivně si vytvářet rezervy na stáří. Jeho potenciál spočívá ve flexibilním a regulatorně ukotveném rámci, který motivuje k systematickému budování majetku. Další rozvoj DIP bude záviset na jednoduchosti produktu, stabilitě pravidel, vyšší finanční gramotnosti a zapojení zaměstnavatelů. Banky ho vnímají jako nástroj dlouhodobého finančního plánování, nikoli jako běžný investiční produkt. Ukazuje se, že DIP není jen daňově zvýhodněným produktem, ale nástrojem, který může postupně proměnit investiční chování českých domácností.

Ivan Macháček

Povinný příspěvek zaměstnavatele na penzijní spoření zaměstnance

Daně a právo v praxi, Sv. 31, (2026) č. 7-8, s. 20-24

Zákonem č. 324/2025 Sb., o povinném příspěvku na produkty spoření na stáří, je s účinností od 1.1.2026 zavedena pro zaměstnavatele povinnost platit povinný příspěvek na produkt spoření na stáří zaměstnance, který vykonává rizikovou práci. Příspěvek se blíže zaměřuje na principy zavedené

povinnosti zaměstnavatele a uvádí, na jaké zaměstnance se povinnost zaměstnavatele vztahuje. Dále rozebírá daňové řešení povinného příspěvku u zaměstnance i u zaměstnavatele. Problematika je ilustrována několika praktickými příklady. Autor také přináší shrnutí vyplývající z informace Ministerstva financí, kde je vysvětlena správná aplikace poskytování tohoto povinného příspěvku na produkty spoření na stáří.

Axel Börsch-Supan ; rozhovor vedla Barbara Gillmann

"Eine Rente mit 70 ist nicht die Baustelle, die jetzt Priorität hat"

"Důchod v 70 letech není tématem, které by nyní mělo prioritu"

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 120 (26.6.2026), S. 12-13

Rozhovor s renomovaným německým odborníkem na důchodovou problematiku A. Börsch-Supanem, který chválí německou důchodovou komisi za její odvážný návrh, není však příznivcem "švédského modelu důchodu". Důchodová komise německé vlády v červnu představila 33 reformních opatření, která mají přispět k udržitelnosti důchodového systému. Je mezi nimi např. postupné zvyšování věku odchodu do důchodu až na 68 let. Nejdříve se bude moci odejít do penze v 64 letech, a to s určitými odpočty. Börsch-Supan v rozhovoru doporučuje, co musí nyní politici udělat, aby oživil trh práce. -- K tématu dále články v Handelsblatt č. 116/2026, s. 1, 4-5.

Giovanni Bonaccolto, Nicola Borri, Andrea Consiglio, Giorgio Di Giorgio

Systemic risk in the European insurance sector

Systémové riziko v evropském pojišťovacím sektoru

Journal of financial stability, Vol. 2026, No. 84, 19 p.

Empirická analýza propojenosti systémových rizik v evropském pojišťovacím sektoru na úrovni finančních trhů, jednotlivých odvětví pojišťovnictví i konkrétních pojišťoven. Autoři zjišťují, že pojišťovny hrají významnou roli v šíření finančních rizik, zejména v obdobích tržních výkyvů. Studie dále ukazuje, že míra těchto rizik souvisí s vývojem úrokových sazeb, státního zadlužení a napětí na finančních trzích. Současně odhaluje rozdíly mezi jednotlivými segmenty pojišťovnictví a identifikuje skupinu pojišťoven, které mají klíčový význam pro stabilitu finančního systému v Evropě. - Poznámky.

Niels Johannesen, Johan Sæverud, Emmanuel Saez

Taxing the wealth of the poor : evidence from the Danish old-age support asset test

Zdanění majetku chudých : poznatky z dánského majetkového testu v rámci podpory ve stáří

The American Economic Review, Vol. 8 (2026), No. 2 (Insights), p. 247–264

Článek zkoumá dopady majetkového testu pro získání dávky podpory ve stáří na chování nízkopříjmových seniorů v Dánsku. Program poskytuje roční podporu, ale celá dávka se ztrácí, pokud likvidní majetek překročí stanovený limit. To vytváří velmi vysokou implicitní daň z majetku chudých. Autoři zjišťují, že domácnosti své úspory často cíleně snižují, aby splnily podmínky pro nárok na dávku. Výsledky ukazují, že tento efekt není pouze krátkodobý, ale vede k trvalému poklesu finančních aktiv. Studie tak dokládá, že nastavení sociálních dávek může významně ovlivňovat chování domácností při správě úspor a majetku. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aeri.20240634>

Michaela Samselyová

Who saves for retirement? Socio-economic determinants of voluntary retirement savings in Slovakia

Kdo si spoří na důchod? Socioekonomické faktory ovlivňující dobrovolné penzijní spoření na Slovensku

Ekonomické rozhľady, Vol. 55 (2026), No. 2, p. 91-122

Studie se zabývá tím, proč si lidé na Slovensku dobrovolně spoří na důchod, a identifikuje demografické a socioekonomické faktory dobrovolného důchodového připojištění. Empirická analýza ukazuje, že větší sklon k důchodovému spoření mají osoby ve středním věku, lidé s vyšším vzděláním, zaměstnanci veřejného sektoru a domácnosti s lepší majetkovou situací. Naopak menší zájem o dobrovolné spoření vykazují některé sociálně a ekonomicky zranitelnější skupiny. Autorka upozorňuje na význam podpory soukromého spoření na stáří vzhledem ke stárnutí populace a rostoucímu tlaku na veřejný důchodový systém. Plný text dostupný z: <https://euba.sk/veda-vyskum/ekonomicke-rozhlady/content/2026/02/3195-who-saves-for-retirement-socio-economic-determinants-of-voluntary-retirement-savings-in-slovakia>

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovníctví**Sv. 2026, č. 1**

Nařízení CRA: pojišťovny jako výrobce softwaru (s. 8-10); Nejvyšší soud k pojistnému podvodu: klamání třetích osob jako pojistný podvod? - rozsudek NS sp. zn. 7 Tdo 962/2024 (s. 11); Podpora pojišťoven stárnoucí populací: od produktu k Centru dlouhodobé péče (s. 12-15); Dodatky k dodatkům aneb nařízení DORA z pohledu dodavatele (s. 18-20); Škodní inflace v povinném ručení opět nabývá na síle (s. 22-25); Nový standard zdravotní péče v cestovním pojištění - ERGO Cestovní Pojišťovna (s. 28-29); Podpojištění jako střet odpovědnosti: kde končí role pojistníka a začíná role odborníka? (s. 36-38); Digitální omnibus: příležitost pro přiměřenější ochranu osobních údajů? (s. 42-43); Daňové konsekvence přeshraničního působení pojišťoven (s. 44-48).

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Aneta Nigrinová

Bydlení v Česku

Statistika & my, Sv. 16, (2026) č. 6, s. 19-21

Bydlení v Česku v r. 2025 vykazuje výrazné rozdíly podle velikosti obce, přestože struktura domácností je v menších i větších obcích velmi podobná. Zásadní rozdíly se však objevují v typu bydlení a jeho finanční náročnosti: v menších obcích žije sedm z deseti domácností v rodinných domech, zatímco ve větších obcích osm z deseti domácností obývá byt. Vlastnické bydlení je častější na venkově, kde jej má 77 % domácností, zatímco ve větších obcích je podíl nižší a třetina domácností žije v nájmu. Ve městech tvoří nájemné a úhrada za užívání bytu 28,9 % všech výdajů na bydlení, významnou položkou je také ústřední topení a teplá voda (14,9 %) a vodné a stočné (10,0 %). V menších obcích, kde převládají rodinné domy, je struktura výdajů odlišná: největší položkou je elektřina (38,4 %), následovaná plynem z dálkového zdroje (19,3 %) a tuhými a tekutými palivy (8,5 %). Celkově jsou městské domácnosti zatíženy vyššími měsíčními náklady. V r. 2025 se projevovaly tři hlavní trendy: rostoucí rozdíly mezi městy a venkovem v nákladové struktuře bydlení; vyšší finanční zátěž městských domácností spojená s nájemním bydlením a centralizovanými službami; a koncentrace státní podpory ve větších obcích, kde žije většina domácností s nárokem na příspěvek na bydlení. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Jak žijí české domácnosti na s. 22-27.

Zehra Munir, Aysun Bora, Julie Steinberg

Can rent controls ever work?**Mohou regulace nájemného někdy fungovat?**

Financial Times, Vol. 2026, No. 42315 (29.7.2026), p. 15

Článek analyzuje regulaci nájemného jako nástroj pro řešení krize dostupnosti bydlení. Při podpoře dostupnosti bydlení může dle autorů dojít k poklesu nabídky a snížení kvality jednotlivých bytů na trhu. Aktuálně uplatňuje 23 ze 38 zemí OECD určité stropování nájmů. V New Yorku vedlo zmrazení nájmů bytů k riziku opuštění bytových jednotek, v Berlíně i přes regulace vzrostlo nájemné za poslední dekádu o 70 % a ve Skotsku vedly předchozí stropy k pozastavení investic do bydlení v hodnotě 700 milionů liber. Dle respondentů zůstává jediným udržitelným řešením krize navýšení celkové nabídky bytového fondu. Pro fungující regulaci je zase důležité nastavit správně výjimky z plošných regulací a zohlednit inflaci.

John Burn-Murdoch

How to fix the housing crisis**Jak vyřešit krizi v oblasti bydlení**

Financial Times, Vol. 2026, No. 42306 (18.7.2026), p. 6

Článek zkoumá příčiny globální krize dostupnosti bydlení a popisuje efektivitu regulačních a stimulačních politických opatření. Například v Dublinu vzrostla poptávka po bydlení od r. 2011 o 40 %, zatímco bytový fond rostl polovičním tempem, což zdvojnásobilo nájemné a zvýšilo podíl mladých dospělých žijících s rodiči z 19 na 42 % mezi lety 2013 a 2024. Naopak zavedení flexibilnějších územních plánů v Aucklandu z r. 2016 nebo masivní výstavba v Austinu dokazují, že deregulace

soukromého sektoru dokáže zastavit růst reálného nájemného a zvýšit podíl mladých lidí s vlastním bydlením ze 70 % na 80 %. Dle autora pomáhá stropování nájmů stávajícím nájemníkům, ovšem celkový nedostatek bytů se tímto dlouhodobě prohlubuje. Respondenti doporučují kombinovat rozvolnění stavebních předpisů pro soukromé developery s přímou státní podporou dostupného sociálního bydlení pro nejchudší vrstvy obyvatelstva.

Rostoucí ceny bytů : otevírá se prostor pro investice do parcel i stavby rodinných domů

Profi poradenství & finance, Sv. 14, (2026) č. 5, s. 46-49

Rychlý růst cen bytů zvyšuje zájem investorů o stavební pozemky, které se stávají dostupnější a flexibilnější alternativou k investičním nemovitostem. Pozemky nabízejí nižší vstupní náklady, jednoduchou správu a vysoký potenciál růstu hodnoty. Zároveň otevírají prostor pro aktivnější investiční strategie (od dělení větších parcel na menší celky přes zasítování pozemků již zahrnutých v územním plánu až po výstavbu rodinného domu s následným prodejem). Článek upozorňuje, že klíčovou podmínkou úspěchu je pečlivý výběr lokality. Správná volba zásadně ovlivňuje návratnost investice; rozhodující je znalost územního plánování, reálná možnost budoucí výstavby a kvalita infrastruktury v okolí. Výrazným trendem je také model výstavby s odloženou platbou, který snižuje počáteční kapitálovou náročnost. Ukazuje se však zásadní problém: připravených stavebních pozemků je málo a nabídka se rychle tenčí. Trh je výrazně přebraný, což zvyšuje tlak na ceny a zároveň potvrzuje, že kvalitní pozemky se stávají strategickým aktivem s rostoucí poptávkou.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Sabrina Genz, Terry Gregory, Florian Lehmer

AI-powered skill classification: mapping technology intensity in the German labour market

Klasifikace dovedností podporovaná AI: mapování technologické intenzity na německém trhu práce

Fiscal studies, Vol. 47, (2026) No. 1, p. 25-51

Autoři navrhuji nový přístup k měření technologických změn na trhu práce a vytvářejí na dovednostech založený ukazatel technologické intenzity povolání (OTSS). Ukazatel využívá algoritmus strojového učení ke klasifikaci pracovních dovedností podle míry jejich technologické úrovně (manuální, digitální a špičkové technologie včetně umělé inteligence). Tato klasifikace vychází jak z existujících deskriptorů povolání, tak z dodatečného kontextu vytvořeného generativní umělou inteligencí. Autoři počítají OTSS pro všechna povolání na německém trhu práce a zjišťují, že u průměrného pracovníka v r. 2023 tvoří manuální technologie největší podíl dovednostního obsahu (42 %), následované digitálními (38 %) a špičkovými (frontier) technologiemi (20 %). Frontier technologie zůstávají koncentrované ve specializovaných povoláních, zatímco digitální technologie jsou široce rozšířené. Výsledné ukazatele slouží ke studiu vzorců a změn v dovednostních požadavcích napříč profesemi v Německu. Studie poskytuje první odhady míry komplementarity mezi pracovní silou a novými technologiemi v různých povoláních. - Poznámky.

Jiří Vyhlídal

Budoucnost jako kritérium: objektivní šance, investiční rozhodování a pracovní dlouhověkost

Fórum sociální politiky, Sv. 20 (2026), č. 2, s. 8-21

Studie se zaměřuje na pracovní dlouhověkost v ČR a na faktory ovlivňující setrvání osob v důchodovém věku na trhu práce. Autor rozvíjí představu pracovní dlouhověkosti jako výsledku vztahu mezi objektivními šancemi, očekáváními budoucnosti a rozhodnutími o případných investicích nebo úpravě pracovních podmínek. Ukazuje, že pracovní příležitosti jsou podmíněny nejen věkem, ale také zdravím, vzděláním, pracovní historií a institucionální podporou. Plný text dostupný z: <https://www.rilsa.cz/clanek/budoucnost-jako-kriterium-objektivni-sance-investicni-rozhodovani-a-pracovni-dlouhovestost/>

Jonathan Moules, Josephine Cumbo

Degree apprenticeship demand outstrips Oxford

Poptávka po programech integrovaného zaměstnání a VŠ studia převyšuje zájem o studium na Oxfordu

Financial Times, Vol. 2026, No. 42313 (27.7.2026), p. 13

Článek analyzuje rostoucí popularitu britských "degree apprenticeships", tedy pracovních-vzdělávacích programů zakončených vysokoškolským titulem, které představují pro uchazeče alternativu k tradičnímu univerzitnímu studiu. Programy kombinují plnohodnotné zaměstnání, financované studium a systematické

získávání praktických dovedností. V akademickém roce 2024/2025 zahájilo studium v těchto programech 60 350 osob, což znamená meziroční nárůst o 20,4 %. Nabídka však výrazně zaostává za poptávkou: např. společnost JPMorgan evidovala více než 9 000 přihlášek na 100 míst. Data zároveň ukazují, že nástupní mzdy absolventů degree apprenticeships vzrostly od r. 2018 o 51 %, zatímco u absolventů tradičních univerzit pouze o 12 %. Autoři však upozorňují na limity další expanze: malé a střední podniky preferují kratší, flexibilnější formy pracovních stáží a místa ve velkých firmách získávají přibližně dvakrát častěji uchazeči pocházející z nejbohatších regionů, což vyvolává otázky ohledně sociální dostupnosti těchto programů.

The humanoid condition

Člověk v podobě humanoidů

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9511, p. 16-18

Článek se zabývá dopady umělé inteligence na pracovní trh v Číně. Na příkladech herců, řidičů kamionů, kurýrů či pracovníků ve výrobě ukazuje, jak AI a robotizace postupně nahrazují lidskou práci a mění fungování celých odvětví. Zatímco firmy a státní představitelé zdůrazňují vyšší produktivitu a řešení problémů spojených se stárnutím populace, mnoho pracovníků se obává ztráty zaměstnání a nejisté budoucnosti. Článek upozorňuje, že Čína se snaží podporovat rozvoj AI a zároveň omezovat její negativní sociální dopady prostřednictvím rekvalifikací a ochrany zaměstnanců. Hlavní výzvou proto bude najít rovnováhu mezi technologickým pokrokem, hospodářským růstem a sociální stabilitou. -- K tématu viz také s. 9, situace v USA na s. 32-33 a v Indii na s. 61-62.

Joe Leahy, Tina Hu, William Langley, Shihuan Chen

China's bid to beat demographic decline

Čínská snaha o zastavení demografického poklesu

Financial Times, Vol. 2026, No. 42286 (25.6.2026) p. 17

Článek popisuje rychlý rozvoj humanoidních robotů v Číně, kteří mají zemi pomoci překonat hrozící demografický kolaps. Čínská pracovní síla ve věku 15 až 64 let má do r. 2100 klesnout z 1 miliardy na pouhých 300 milionů. Na to Peking reagoval zdvojnásobením počtu průmyslových robotů na 2 miliony mezi lety 2021-2024 a zřízením fondu na podporu pokročilých technologií. Čína navíc v r. 2025 ovládala 90 % z celosvětových dodávek humanoidních robotů, což představuje přibližně 13 000 až 16 000 kusů. Tato transformace dle autorů přináší enormní růst produktivity, ovšem zároveň přerozděluje bohatství ve prospěch bohatších a na úkor chudších, ohrožuje sociální stabilitu 320 milionů pracovníků a donutí zemi k zásadní reformě daňového a sociálního systému.

Andrew Hill

The job apocalypse that wasn't

Krize na trhu práce, která nenastala

Financial Times, Vol. 2026, No. 42305 (17.7.2026), p. 19

Článek se zabývá transformací trhu práce pro začínající pracovníky v důsledku masivního nástupu generativní umělé inteligence a měnících se požadavků zaměstnavatelů na jejich dovednosti. Zprvu vedlo zavedení AI ke zpomalení náborů na nástupních pozicích, v r. 2026 ale očekávají americké firmy 5,6% nárůst nábory absolventů a technologičtí lídři zvýšili po zavedení nástrojů AI celkovou zaměstnanost o 10 %. Od r. 2019 vzrostl počet juniorských pozic poptávající zkušenosti, které se dříve vyskytovali výhradně u seniorních pozic o 35 %. Požadavek na kritické myšlení, úsudek a empatii u rolí vystavených AI vzrostl 2,5krát. Ačkoliv 78 % lídrů ve vysokém školství věří v připravenost absolventů, více než polovina zaměstnavatelů stále zápasí s hledáním kandidátů schopných pracovat s AI. -- K tématu viz také HN č. 145/2026 (30.7.2026), s. 1.

Maarten Goos, Ellen van't Klooster

Latent changes in the labour share

Skryté změny v podílu práce

Fiscal studies, Vol. 47, (2026) No. 1, p. 7-23

Studie se zabývá otázkou, proč v posledních letech klesá podíl práce na důchodu a zda tento trend může být dále umocněn umělou inteligencí. Empirické analýzy ukazují, že většinu poklesu lze vysvětlit snížením podílu práce uvnitř jednotlivých sektorů, nikoli přesunem pracovníků do odvětví s nízkým

podílem práce. Autoři proto zdůrazňují význam sektorového složení ekonomiky: relativně malé úhrnné mezisektorové změny v USA zakrývají protichůdné sektorové reakce na technologické a faktorové šoky. Rozšířením kanonického modelu automatizace na vícesektorový rámec zjišťují, že technologický pokrok v jednotlivých sektorech mění relativní ceny, výstup a mzdové účty způsobem, který může podíl práce zvyšovat i snižovat, a tím zpochybňuje představu, že technologický pokrok nevyhnutelně vede k nulovému podílu práce. AI nemusí pouze nahrazovat pracovní úkoly, ale může je také augmentovat a vytvářet nové typy práce. Autoři ukazují, že pokles podílu práce není nevyhnutelným důsledkem AI, ale výsledkem komplexní souhry technologických, tržních a institucionálních sil. - Poznámky.

Aron Kiss, Alessandro Turrini, Kristine Van Herck

Migration, mobility and the euro area labour market : recent developments

Migrace, mobilita a trh práce v eurozóně: nejnovější vývoj

Quarterly report on the euro area, Vol. 25 (2026), No. 2, p. 36-48

Článek zkoumá vývoj pracovní mobility a migrace v eurozóně a vyhodnocuje jejich dopady na trh práce. Autoři využívají data z databází Eurostat a OECD za období 1996-2026. Ukazuje se, že podíl pracovních mobilních občanů EU v produktivním věku po poklesu kvůli brexitu stagnoval kolem 5 % a podíl obyvatel narozených mimo EU vzrostl zhruba z 10 % v r. 2014 na více než 15 % v r. 2025. Čistá imigrace do eurozóny vyvrcholila v r. 2022 na úrovni téměř 3,5 milionu osob. Analýza potvrzuje, že zahraniční migrace nevytláčuje domácí pracovníky, ale zásadně přispívá k růstu celkové zaměstnanosti. Pracovníci pocházející ze zemí mimo EU generovali v letech 2019-2024 plných 28 % čistého nárůstu zaměstnanosti ve vysoce kvalifikovaných oborech a pomohli zaplnit strukturální nedostatky v ICT, stavebnictví i pohostinství. Odhady navíc dokládají, že migrační toky uvnitř EU se staly citlivější na mezistátní rozdíly v HDP na obyvatele a v nezaměstnanosti. Vzhledem k očekávanému úbytku populace v produktivním věku o 30 milionů osob do r. 2050 doporučují autoři tvůrcům politik zaměřit se na zrychlení integrace migrantů a zefektivnění párování nabídky a poptávky na trhu práce. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/quarterly-report-euro-area-qrea-vol-25-no-2-2026_en?pk_source=newsletter&pk_medium=email&pk_campaign=ecfin-new-publication

Jakub Hlavenka

Smluvní pokuta v pracovněprávních vztazích

Právník, Sv. 165, (2026) č. 7, s. 702-729

Autor detailně popisuje historický proces vnímání a výkladu možnosti užití institutu smluvní pokuty pohledem zákoníku práce. Zaměřuje se na výklad § 346d odst. 7 a § 346e zákoníku práce a upozorňuje na převládající názor, který připouští sjednání smluvní pokuty v pracovněprávních vztazích pouze k zajištění závazku zaměstnance z konkurenční doložky. Na tuto převládající interpretaci autor navazuje kritickým rozбором a formuluje vlastní, teleologicky orientovaný výklad obou ustanovení. Ten směřuje k užšímu pojetí zákonného omezení smluvních pokut a k závěru, že smluvní pokuta může sloužit k utvrzení všech závazků zaměstnavatele a vybraných závazků zaměstnance, jejichž porušení představuje nepoctivé jednání či jednání v rozporu s dobrými mravy, a u nichž zákoník práce neposkytuje zaměstnavateli jiný sankční mechanismus. Autor také představuje zahraniční právní úpravu smluvní pokuty ve vybraných evropských státech (Německo, Rakousko, Polsko, Slovensko, Francie, Nizozemsko, Dánsko a Estonsko). - Poznámky.

Jaroslav Dolejš

Zaručený plat a jeho nejnižší úrovně

Mzdová účetní, Sv. 32, (2026) č. 6, s. 23-26

Novelou č. 230/2024 Sb. zákoníku práce byla zavedena automatická valorizace minimální mzdy a současně byl zrušen institut zaručené mzdy a jejích nejnižších úrovní. Tento institut byl nahrazen novou úpravou zaručeného platu. Autor vysvětluje obsah právní úpravy zaručeného platu, která se v mnoha ohledech shoduje s dřívější zaručenou mzdou, avšak obsahuje i některé dílčí odlišnosti. Zaručený plat se vztahuje výhradně na zaměstnance v pracovním poměru se zaměstnavateli uvedenými v § 109 odst. 3 zákoníku práce (zaměstnance státu, ÚSC, státních fondů, některých příspěvkových organizací, škol tzv. regionálního školství a veřejných kulturních institucí). Jsou stanoveny čtyři výše nejnižší měsíční úrovně zaručeného platu (NÚZP) a zařazení konkrétních prací do skupin se odvíjí od jejich zařazení do platových tříd. Postup porovnání platu, na který zaměstnanci vzniklo právo, s příslušnou NÚZP zůstává takřka stejný jako u dřívější zaručené mzdy. Pokud je dosažený plat nižší než odpovídající NÚZP, je

zaměstnavatel povinen poskytnout doplatek ve výši rozdílu mezi NÚZP a dosaženým platem. Problematika je ilustrována příklady z praxe, které ukazují aplikaci nové právní úpravy v konkrétních situacích.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Práce a mzda

Sv. 74, (2026) č. 7-8

Odměňování platem v praxi: aktuální otázky a odpovědi (s. 5-10); Cíle směrnice o platformové práci a zamýšlená česká realita (s. 11-19); Cestovní náhrady v pracovněprávních vztazích: povinnost jejich poskytování, sankce, postoj při vysílání, daňové souvislosti (s. 20-22); Uplynutí doby a okamžité zrušení pracovního poměru - rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 720/2026 (s. 23-26); Nastavení pohyblivých složek mzdy jako obrana proti fluktuaci a mzdové spirále (s. 27-30); Generace Z mění pravidla vzdělávání: co to znamená pro zaměstnavatele? (s. 31-34); Výkladová stanoviska AKV (XXXVII.) - vybíráme: náhrada mzdy/platu při okamžitém zrušení pracovního poměru zaměstnancem; mimořádná cesta a právo na cestovní náhrady; uzavření manželství (partnerství) a právo na pracovní volno; úhrada nákladů vynaložených na zvyšování kvalifikace; náklady na očkování zaměstnanců; průměrný výdělek pro účely náhrady škody (s. 39-46).

Právo

Šimon Otta, Michael Kohajda

"Velká" novela soudního řádu správního

Právník, Sv. 165, (2026) č. 7, s. 683-701

Článek se zaměřuje na významnou novelu soudního řádu správního, která byla předložena Poslanecké sněmovně PČR v jejím 9. období (v r. 2024) jako sněmovní tisk č. 777, avšak nebyla dosud schválena. Představuje navrhované změny i jejich kontext ve smyslu krátkého ohlédnutí do historie právní úpravy správního soudnictví a přehledu větších novel zákona č. 150/2022 Sb. Navrhované změny zahrnují jak úpravy procesních pravidel, tak i změny v organizaci správního soudnictví, a mají za cíl zefektivnit a zkrátit soudní řízení, posílit vymahatelnost veřejných subjektivních práv a přizpůsobit text zákona judikatornímu vývoji a požadavkům praxe. Jako patrně nejvýznamnější koncepční změnu autoři vyzdvihují navrhovaný odklon od historicky zažitého kasačního principu rozhodování Nejvyššího správního soudu k principu apelačnímu. Celkově hodnotí novelu pro komplexní přístup a snahu o modernizaci správního soudnictví v ČR pozitivně. Očekává se, že dojde k jejímu předložení PS i v tomto volebním období. - Poznámky.

Iveta Kvardová

Efektivní sněmovna, nebo umlčená opozice?

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 34, (2026) č. 1, s. 87-112

Článek analyzuje fenomén parlamentních obstrukcí v Poslanecké sněmovně v 9. volebním období (2021–2025), které se vyznačovalo mimořádnou mírou polarizace, zhoršením parlamentní kultury a rekordním množstvím obstrukčních taktik. Autorka podrobně rozebírá limity současného jednacího řádu, které obstrukce umožňují (absence časových limitů, široká přednostní práva, neomezené návrhy na změnu pořadu schůze, pevné bloky třetího čtení). Dále je zasazuje je do kontextu judikatury ÚS, která v posledních letech zpřísnila pohled na zásahy do parlamentní debaty a vyzvala zákonodárce k úpravě pravidel podle čl. 6 Ústavy. Součástí analýzy je srovnání české úpravy s mezinárodními standardy práv opozice formulovanými Parlamentním shromážděním Rady Evropy, z něhož vyplývá, že český systém neposkytuje opozici dostatečné nástroje k ovlivňování agendy, což vede k nadužívání obstrukcí. Autorka také hodnotí dva návrhy novel jednacího řádu PS z r. 2025, které reagují na krizi parlamentní kultury a snaží se využívání obstrukcí omezit. Posuzuje, nakolik se jejich předkladatelům podařilo vyvážit princip efektivního rozhodování většiny s ústavní ochranou parlamentní menšiny. - Poznámky.

Roman Fiala

Hodnota autorských práv : z judikatury Nejvyššího soudu ČR

Ad Notam, Sv. 32, (2026) č. 1, s. 40-44

Soudce Nejvyššího soudu v příspěvku seznamuje s odůvodněním usnesení NS z ledna 2026 (sp. zn. 24 Cdo 157/2026), které se týká vydání autorských majetkových práv jako majetku nepatrné hodnoty vypravitele pohřbu podle § 154 zákona č. 292/2012 Sb. o zvláštních řízeních soudních. Soud potvrdil, že autorská práva mají majetkovou hodnotu a tvoří aktivum pozůstalosti, avšak jejich konkrétní hodnota musí být vždy individuálně ověřena. Zdůraznil, že oceňování majetku v dědickém řízení se řídí obecnými pravidly, nikoli zákonem o oceňování majetku. V projednávané věci byly výnosy z autorských práv minimální, což odůvodnilo jejich zařazení mezi majetek nepatrné hodnoty. Nejvyšší soud zdůraznil, že dodatečné projednání dědictví podle § 192 z. ř. s. neslouží jako opravný prostředek proti pravomocnému vydání majetku vypraviteli pohřbu a lze jím řešit pouze nově objevený majetek. Tento závěr bude určovat postup soudních komisařů v budoucích sporech, zejména při oceňování autorských práv.

Jan Šafář

Legislativní (ne)činnost Parlamentu jako nesprávný úřední postup dle zákona č. 82/1998 Sb.

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 11, s. 369-373

Bližší k problematice legislativní odpovědnosti orgánů veřejné moci za újmu způsobenou legislativní (ne)činností dle platného práva ČR. Autor přináší kritický rozbor rozhodovací praxe Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, na níž stojí dnes převládající závěr, že legislativní nečinnost orgánů veřejné moci zpravidla nelze podřadit pod pojem nesprávného úředního postupu ve smyslu § 13 zákona č. 82/1998 Sb. Věnuje se argumentačním východiskům, jimž soudy odůvodňují nemožnost založení odpovědnosti za legislativní (ne)činnost, a zjišťuje, zda obстоjí z hlediska ústavního pořádku, systematiky zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, i obecných principů dělby moci a právního státu. Autor dále zkoumá, zda je restriktivní pojetí nesprávného úředního postupu jako činnosti spojené pouze s aplikací práva přesvědčivé a zda je vyloučení normotvorné činnosti z rámce právní odpovědnosti státu odůvodněné. -- Odpovědnost za legislativní nečinnost se již autor dříve věnoval v Právních rozhledech č. 4/2025, s. 116 a další, resp. č. 7-8/2025, s. 234 a další.

Monika Novotná

Mlčenlivost nestačí: ochrana komunikace advokáta a klienta po rozsudku ESLP ve věci Černý a ostatní proti České republice

Bulletin advokacie, Sv. 2026, č. 6, s. 11-14

Autorka upozorňuje, že ochrana komunikace mezi advokátem a klientem zůstává v českém právu i přes nedávné novely stále nedostatečná. Zatímco zákon o advokacii a trestní řád doznaly určitých změn, v daňovém řádu ochrana advokátního tajemství prakticky chybí. Text otevírá otázku, zda dnes mohou mít občané skutečně jistotu, že jejich důvěrná komunikace s advokátem zůstane chráněna i před státní mocí. Autorka analyzuje zásadní rozsudek Evropského soudu pro lidská práva z prosince 2025 ve věci Černý a ostatní proti ČR (č. 37514/20), v němž dal soud za pravdu stěžovatelům-advokátům a kriticky se vymezil vůči postupu českých orgánů. Na základě rozhodnutí českých soudů, která ESLP přezkoumával, pojmenovává konkrétní systémové nedostatky, jež mohou oslabovat ochranu základních práv a narušovat důvěru v principy právního státu. Autorka zdůrazňuje, že snaha o pevné ukotvení advokátního tajemství jako ochrany jednotlivce před zásahy veřejné moci musí v ČR pokračovat s ještě větší intenzitou.

Jiří Mňuk, Anna Cervanová, David Mrózek, Michael Svoboda

Nová éra českého soutěžního práva : anatomie návrhu velké novely ZOHS

Antitrust, Sv. 2026, č. 1, s. 14-25

ÚOHS předložil v březnu 2026 do připomínkového řízení návrh novely zákona o ochraně hospodářské soutěže. Novela odráží tři provázané legislativní tendence patrné napříč EU: zpřísnění sankcí a jejich rozšíření na fyzické osoby, posílení vyšetřovacích pravomocí dozorového orgánu a zúžení procesních práv účastníků řízení. Částečně transponuje evropskou směrnici č. 2019/1/EU (ECN+), v několika klíčových oblastech však její minimální požadavky překračuje. Článek přibližuje čtyři hlavní koncepční oblasti změn a rozebírá jejich očekávané dopady. Jedná se o změny v oblasti sektorových šetření a zavedení tzv. nového soutěžního nástroje (new competition tool); změny v oblasti spojování podniků a zavedení tzv. call-in modelu; změny v oblasti místních šetření (dawn raids) ÚOHS a související otázky

ochrany advokátního tajemství; změny v oblasti správního trestání, včetně zavedení sankcí pro fyzické osoby, a proměn v uplatnění institutů leniency a narovnání. Některé oblasti byly již předmětem návrhu novely z r. 2024, která ale nebyla přijata. Autoři upozorňují, že konečné znění novely se může v legislativním procesu podstatně změnit. - Poznámky.

Ondřej Zezulka

Osвобоzení od mimosmluvních sankcí v insolvenčním řízení

Obchodní právo, Sv. 35, (2026) č. 4, s. 23-32

Článek se zabývá otázkou, zda lze po úspěšném oddlužení vymáhat peněžité pokuty uložené v přestupkovém řízení. Judikatura vyšších soudů, zejména Nejvyššího soudu, dospívá k závěru, že účinky osvobození od placení dluhů se vztahují i na tuto skupinu tzv. vyloučených pohledávek. Tyto pohledávky proto po skončení oddlužení nelze dále vymáhat exekučně. Hlavními argumenty jsou logický a systematický výklad insolvenčního zákona a účel oddlužení, kterým je ochrana poctivých dlužníků. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/06/Obchodni_pravo_4_2026_Zezulka.pdf

Filip Melzer, Petr Bezouška

Počátek běhu promlčecí lhůty u pohledávek splatných na výzvu : kritika recentní judikatury

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 12, s. 383-391

Autoři se věnují otázce, od kdy běží promlčecí lhůta pohledávek, u nichž není sjednána ani jinak stanovena splatnost. V článku nastiňují historický vývoj příslušné právní úpravy a analyzují dvě rozhodnutí vrcholných soudů, které však dospěly ke zcela odlišným závěrům. Rozebírají argumenty v rozsudku velkého senátu NS sp. zn. 31 Cdo 3125/2022, názory členů senátu NS 23 Cdo navrhuující změnu dosavadního přístupu a nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 778/25. Nejvyšší soud sjednotil praxi, že promlčecí lhůta neběží až od vystavení faktury, ale od okamžiku, kdy věřitel mohl fakturu vystavit (tzn. věřitel nemůže oddalováním fakturace oddalovat promlčení). Oproti tomu vyjádřil ÚS závěr, že promlčecí lhůta nemůže začít běžet dříve než splatností (dospělostí) pohledávky, i když je splatnost ponechána na vůli věřitele. Nejvyšší soud následně změnil svou praxi a přijal závěr, že promlčení u pohledávek splatných na výzvu začíná běžet až od skutečné splatnosti, nikoli od okamžiku, kdy věřitel mohl fakturu vystavit. - Poznámky.

Jan Grepl, Michaela Szittyaiová

Procesní ochrana spotřebitele v České republice a na Slovensku

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 12, s. 391-402

Komparativní analýza procesních aspektů ochrany spotřebitele v Česku a na Slovensku. Autoři nejprve nastiňují historické a legislativní souvislosti právní úpravy ochrany spotřebitele, kdy se po rozdělení federace procesní nástroje vyvíjeli rozdílně. Poté se zaměřují na jednotlivé procesní instituty a aspekty (pravomoc orgánů rozhodujících spotřebitelské spory; věcná a místní příslušnost soudů; procesní zastoupení spotřebitele; soudní poplatky ve spotřebitelských sporech a náklady řízení; doručování a procesní jistoty; dokazování; povinnost přezkoumávat nepřiměřená smluvní ujednání; abstraktní kontrola spotřebitelských ujednání; poučovací povinnost a koncentrace řízení; rozsudky pro zmeškání, pro uznání a platební rozkazy). Autoři hodnotí i slabé a silné stránky obou úprav. Z textu rovněž vyplývá, jak se oba právní řády vyrovnávají s požadavky unijní harmonizace a jaké odlišnosti se v jejich procesní ochraně spotřebitele projevují. - Poznámky.

Prokop Maršík

Srovnání autoremedury ve správním a daňovém řízení

Správní právo, Sv. 59, (2026) č. 4, s. 300-307

Článek se zabývá srovnáním institutu autoremedury ve správním a daňovém řízení. Autor porovnává právní úpravu obou oblastí, hodnotí jejich praktické dopady a rozdíly, zejména z hlediska naplnění zásady rychlosti a procesní ekonomie. Zaměřuje se také na postavení účastníků řízení, jejich možnosti použití opravných prostředků a na to, jak správní či daňové orgány s těmito podáními nakládají. V závěru autor hodnotí, která z úprav lépe naplňuje účel institutu autoremedury. - Poznámky.

Jan Brodec

Úpadkové řízení ohledně finančních institucí v mezinárodním právu soukromém

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 18, (2026) č. 2, s. 77-85

Článek se zaměřuje na právní úpravu úpadkových řízení finančních institucí v mezinárodním právu soukromém, zejména transpozicí směrnice č. 2001/24/ES do českého zákona o mezinárodním právu soukromém (§ 112 až 114 ZMPS). Zdůrazňuje zásadu jednoty řízení a univerzality účinků, dále se zabývá čl. 32 směrnice, který řeší účinky reorganizačních opatření na probíhající soudní řízení, a ukazuje význam judikatury Soudního dvora Evropské unie pro jednotný výklad a aplikaci těchto pravidel v přeshraničních insolvenčních finančních institucí. - Poznámky.

Milan Vašíček, Karolína Janečková

Vybrané procesní aspekty nákladů znaleckých posudků

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 12, s. 412-416

Soudní řízení je dynamický proces, v němž mají znalecké posudky zásadní význam, avšak jejich nařízení ani využití není vždy účelné. Autoři analyzují procesní podmínky pro vydání revizního znaleckého posudku a upozorňují na důsledky jejich nedodržení. Zabývají se také kvalitou posudků, metodikou jejich hodnocení soudem a dopady vadných či nepoužitelných závěrů na odměnu znalce a náklady řízení. Pozornost je věnována specifikům revizního posudku, ústavněprávním limitům neúčelného dokazování i situacím, kdy je znalecké dokazování sice odůvodněné, avšak jeho výsledek nelze využít pro meritorní rozhodnutí. Autoři zároveň poukazují na nejednotný přístup vrcholných soudních instancí k dané problematice. - Poznámky.

Petra Gronwaldtová Wagnerová

Využívání a potenciál elektronických nástrojů a umělé inteligence v legislativním procesu evropská studie

Správní právo, Sv. 59, (2026) č. 4, s. 296-299

Článek představuje výsledky evropské studie zaměřené na využívání elektronických nástrojů a umělé inteligence v oblasti legislativní činnosti v zemích Evropské unie. Studie mapuje současné postupy, upozorňuje na inovativní aplikace a nabízí konkrétní postupy pro zavedení a další rozvoj digitálních nástrojů v kontextu EU. Autorka rozebírá jejich přínos, možnosti využití i rizika při tvorbě, projednávání a hodnocení právních předpisů. Uvádí příklady jejich praktického použití a hodnotí potenciál pro zvýšení efektivity, transparentnosti a kvality tvorby právních předpisů.

Alexandra Šolcová

Zajištění nároku poškozeného v trestním řízení

Trestněprávní revue, Sv. 25, (2026) č. 2, s. 97-101

Článek se věnuje institutu zajištění nároku poškozeného v trestním řízení. Pozornost je zaměřena na podmínky zajištění majetku obviněného, postup při rozhodování o zajištění, možnost nahrazení zajištění peněžitou jistotou a na důsledky zajištění pro dotčené osoby. Dále jsou rozebrány podmínky zrušení či omezení zajištění a procesní prostředky obrany proti souvisejícím rozhodnutím. Cílem článku je poskytnout přehled právní úpravy a jejího praktického uplatnění v trestním řízení. - Poznámky.

Změna právní úpravy podnikání na kapitálovém trhu, která ukládá povinnost vyváženého zastoupení žen a mužů ve vedoucích orgánech emitentů

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 11, příl. Legislativa, s. i-ii

Informace o vládním schválení návrhu novely zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, s ohledem na podporu vyváženého zastoupení žen a mužů ve vedoucích orgánech některých emitentů. Návrh zákona vychází z legislativního návrhu, který schválila předchozí vláda v červnu 2024, a plní se jím transpoziční povinnost vůči evropské směrnici č. 2022/2381 o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kótovaných společností a souvisejících opatřeních. Návrh upravuje podmínky pro zastoupení žen ve vedoucích orgánech emitentů, jejichž akcie jsou obchodovány na regulovaném trhu v EU, tak, že dotčení emitenti mají povinnost vytyčit cíle v podobě obsazení minimálně stanoveného počtu funkcí členů svých představenstev nebo dozorčích rad anebo správních rad osobami méně zastoupeného pohlaví.

Tomáš Danihlík

Zrušení směnečného platebního rozkazu ve vztahu k předmětu řízení

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 11, s. 362-364

Autor vysvětluje, proč pouhým zrušením směnečného platebního rozkazu v námitkovém řízení nedochází k vyčerpání předmětu řízení vymezeného návrhem na vydání směnečného platebního rozkazu. Zrušujícím rozsudkem není výslovně rozhodováno o žalobě samotné, v důsledku čehož není vyčerpán celý předmět řízení. Praxi českých soudů spočívající ve vyhovění podaným námitkám pouze rozsudkem rušícím směnečný platební rozkaz nepovažuje za procesně správnou. Autor se proto přiklání k novelizaci § 175 občanského soudního řádu. - Poznámky.

Účetnictví

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Účetnictví v praxi

Sv. 30, (2026) č. 7-8

Novela zákona o účetnictví s ohledem na uvádění informací o udržitelnosti (CSRD) (s. 2-3); Nový zákon o účetnictví (s. 4-7); Specifické případy daňového řešení technického zhodnocení - bezemisní vozidlo a vozidlo kategorie M1 (s. 8-13); Časové rozlišení a dohadné položky v účetnictví: průvodce (nejen) pro začátečníky (s. 14-16); Pololetní účetní kontrola: 20 věcí, které se vyplatí zkontrolovat už v létě (s. 17-20); Opravy účetních chyb v praxi (s. 21-28); Koncept funkční měny v účetnictví českých podniků (s. 29-32); Kryptoměny a kryptoaktiva v účetnictví a daních v období 2025-2026 (s. 33-39); Výkon výdělečné činnosti a postupy ve zdravotním pojištění (s. 40-41).

Veřejná správa

Stanislav Bureš, Iva Hružová

Auditní orgán: výsledky roku 2025 a výzvy do budoucna

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 14, (2026) č. 3 (květen), s. 57-61

Rok 2025 potvrdil, že auditní činnost Auditního orgánu MF je výrazně ovlivněna přechodem mezi programovými obdobími. Uzavírání období 2014-2020 přineslo vyšší objem neoprávněných výdajů, zatímco období 2021-2027 vykazuje nižší chybovost a stabilnější výsledky. Veřejné zakázky zůstávají hlavním zdrojem pochybení, a to jak z hlediska počtu zjištění, tak finančního dopadu. Typické chyby se týkají zejména provádění zakázek, nedostatečné kontroly poddodavatelů, nepřiměřených požadavků na zajištění a nedostatečné dokumentace. AO proto zdůrazňuje potřebu přiměřenosti, transparentnosti a důsledné evidence všech kroků. Největší rizika vznikají tam, kde se zadavatelé odchylují od předem stanovených pravidel nebo je mění v průběhu řízení, případně podceňují kontrolní mechanismy. Po r. 2027 očekává AO méně prostředků z evropských fondů, proto prosazuje výkonnostní rámec a finanční nástroje, které zjednoduší administrativu a omezí řešení nezpůsobilých výdajů. Klíčové bude také posílení digitalizace a využití AI v auditu a změny vyplývající ze zákona č. 231/2025 Sb., který zvýší transparentnost zveřejňováním auditních zpráv.

Lenka Matochová

Evropské nákupní nástroje aneb když se zadávání přesune do Bruselu

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 14, (2026) č. 4 (červenec), s. 18-20

Autorka upozorňuje, že nezanedbatelný podíl evropské nové tzv. sektorové legislativy tvoří série nařízení, která zavádějí mechanismy agregovaného evropského nakupování. To neprobíhá v režimu zadávacích směrnic a jejich národních transpozic, ale podle relativně flexibilních ustanovení finančního nařízení. V příspěvku je představeno nařízení IMERA (č. 2024/2747/EU), podle kterého může Evropská komise pro členské státy pořizovat krizově relevantní zboží a služby, tedy plnění, jejichž nedostatek by mohl ohrozit fungování vnitřního trhu či veřejné zájmy EU. Mechanismus nákupů v režimu IMERA je dvoustupňovým krizovým režimem, v němž se postupně rozšiřují pravomoci Komise i intenzita zásahů. Autorka vysvětluje pravidla nákupů v rámci agregovaných evropských nástrojů, upozorňuje na jejich flexibilitu i na nedostatečnou provazbu s horizontální úpravou. Zmiňuje také zapojení jednotlivých zadavatelů do evropských nástrojů.

Lukáš Němec, Miroslav Kučerka

Kde leží hranice mezi nakládáním s majetkem a zadáváním veřejné zakázky?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 14, (2026) č. 3 (květen), s. 4-8

Bližší k problematice určení rozdílu mezi veřejnou zakázkou a prostým nakládáním s majetkem zadavatele mimo režim zákona o zadávání veřejných zakázek v ČR. Autoři představují nedávné rozhodnutí ÚOHS, které se otázkou hranice mezi běžnou dispozicí majetkem a veřejnou zakázkou zabývalo, věnují se postupu zadavatele, úvahám ÚOHS při jeho přezkumu, včetně praktických dopadů zmíněného rozhodnutí na zadavatelskou praxi. Zdůrazňují, že zadavatelé musejí vždy sledovat nejen hlavní účel smlouvy, ale i její případné vedlejší účely, protože se v ní mohou objevit ujednání, která definici veřejné zakázky naplní. Z rozhodnutí vyplývá, že pokud smlouva s jiným subjektem neobsahuje jeho povinnost dodávat zadavateli věci, zvířata či ovladatelné přírodní síly, stavební práce ani poskytovat služby a nebo neobsahuje povinnost zadavatele poskytnout tomuto subjektu za plnění úplaty, nejedná se o smlouvu, jejíž uzavření by podléhalo režimu ZZVZ.

The rule of one : American law

Vláda jednoho : americké právo

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9508, p. 30-32

Článek popisuje proměnu amerického ministerstva spravedlnosti během druhého prezidentského období D. Trumpa. Ministerstvo je stále více využíváno k prosazování politických priorit prezidenta, což podle kritiků oslabuje jeho nezávislost a důvěryhodnost. Současně dochází k odchodům zkušených právníků, omezení některých typů vyšetřování a přesunu pozornosti k tématům, která jsou pro Trumpovu administrativu politicky důležitá (např. imigrace či údajné volební podvody). Článek zároveň varuje, že tyto změny mohou mít dlouhodobé dopady na fungování amerického právního systému a vztah mezi justicí a politickou mocí.

Barbora Karo, Kateřina Gerychová

Vyhrazená změna závazku : použití, limity a pohled ÚOHS

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 14, (2026) č. 3 (květen), s. 33-37

Institut vyhrazené změny závazku dle § 100 odst. 1 může být pro zadavatele užitečným nástrojem, jak za určitých předem definovaných okolností změnit původní práva a povinnosti, aniž by bylo nezbytné postupovat podle § 222 zákona o zadávání veřejných zakázek. Autorky se věnují úskalím formulace vyhrazené změny, která identifikuje předem vymezený postup stran podle smlouvy, pokud nastane určitá situace (např. inflační doložka, měřené položky v zakázkách na stavební práce, ale i termín a rozsah plnění nebo změny v důsledku novelizace právních předpisů). Přibližují rozhodovací praxi ÚOHS vztahující se k posuzování vyhrazených změn a také vývoj rozhodovací praxe ve vztahu k nápravným opatřením ukládaným v souvislosti s nesprávně formulovanými vyhrazenými změnami závazku (dle § 263 odst. 3 ZZVZ).

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 33, (2026) č. 7

Obce se musí připravit na vyšší počty turistů (s. 9); Čtvrtstoletí bojů o obecní podkladny aneb Od 80 miliard nad 400 mld. Kč - rozpočtové určení daní (s. 14-15); Dynamika výnosů daně z nemovitých věcí od roku 2024 opět přibrzdila. Je však na obcích, jak dokážou lidem vysvětlit potřebu jejího zvýšení (s. 16-17); Evropské fondy podporují klíčové dopravní investice v našich městech (s. 20); Zákon o správě dat a řízeném přístupu pomůže k efektivnímu rozhodování - zákon č. 60/2026 Sb. (s. 23); Společnosti hledají hlavně technické talenty s měkkými dovednostmi (s. 31); Kraje i obce hrají důležitou roli při zavádění asistivních technologií (s. 40-41); Výdejny potravinových bank v obcích usnadňují doručení potřebné pomoci (s. 42); Zákon jako falešná jistota. Proč ochrana osobních údajů selhává? (s. 43); Na co si dát při změně územního plánu pozor - obecně a specificky v návaznosti na novinky v judikatuře (s. 46-47); Spisová služba: od roku 2027 elektronicky, či ne? (s. 49).

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu**Sv. 33, (2026) č. 8**

Jak Česká republika obstála v Indexu bohatství národů (s. 8); Jak motivovat obce k dalšímu rozvoji a větším investicím? Nově vznikající platforma FINOBCE přináší řešení (s. 16-17); Správné řízení likvidity šetří samosprávám miliony - a naopak (s. 18-20); Přestavba železničního uzlu v Brně začíná. První vlaky by na nové nádraží měly přijet už v roce 2035 (s. 24); Jak propojit rozvoj nízkoemisní mobility s potřebami měst a obcí (s. 30); Stavba Vodního díla Nové Heřminovy již obdržela všechna stanoviska (s. 36); Nezávislý život osob s postižením v EU: mezi závazky a realitou (s. 41); Centrální zadávání může podpořit místní ekonomiku, ukazují zkušenosti Libereckého kraje (s. 42-43); Kamery na obcích a ve školách: proč vědomě ignorujeme pravidla? (s. 45); Odchodné a nevyčerpaná dovolená zastupitelů obce po volbách v říjnu 2026 (s. 46-47).

Veřejná správa**Sv. 37, (2026) č. 7**

Česko láká stále více turistů: Roste počet návštěvníků i investice do regionů (s. 4-5); Samosprávy se pouštějí do spolupráce s influencery: nízké náklady, dosah a autenticita (s. 6-7); Města chtějí mít dohled nad ubytovacími platformami (s. 8-9); Když památky opět ožívají (s. 10-12); Útočníci jsou schopni reagovat na každou otázku oběti - rozhovor s Ondřejem Kaprem o kybernetické kriminalitě (s. 14-17); Ochoťníci a obec: Vztah, který není jen o kultuře (s. 18-20); Šumperk a Jihočeský kraj ukazují, že AI ve veřejné správě už není experiment (s. 21-23); Chatovací AI ve veřejné správě: Ochrana osobních údajů jako klíčová hranice (s. 24-25); Kontroly krajů a obcí potvrzují stabilní výkon veřejné správy: Vláda zároveň schválila nový systém koordinace kontrol (s. 26-27); Přívětivý úřad po jedenácté: Využití umělé inteligence i krizové řízení (s. 28-29); Pomozte chránit domácnosti ve své obci (s. 32); Přehledně z EU: Irské předsednictví v Radě EU (s. 33-34); Evropská unie jako světový lídr v oblasti umělé inteligence - balíček opatření pro technologickou suverenitu (s. 35); Veřejná správa podporuje zdravé prostředí na pracovišti (s. 36-37); První kroky nového zastupitelstva: Program a průběh ustavujícího zasedání (s. 38-40).

Veřejné finance. Rozpočet

Karolis Matikonis

Budget 2025 and fiscal drag in the United Kingdom : constraints on the choice of tax instrument**Rozpočet na rok 2025 a skryté zvyšování daňové zátěže ve Spojeném království : omezení při volbě daňového nástroje**

European taxation, Vol. 66, (2026) No. 4, p. 168-179

Článek analyzuje rozpočet Spojeného království na r. 2025 jako příklad situace, kdy je fiskální politika silně omezena politickými závazky a fiskálními pravidly, což výrazně zužuje volbu dostupných daňových nástrojů. V úvodní části zmiňuje efektivní omezení, která rámovala tvorbu rozpočtu, a vychází přitom z primárních politických slibů vlády a z tehdejšího hodnocení ze strany Úřadu pro rozpočtovou odpovědnost (OBR), jež poskytovalo jen minimální prostor pro dodatečné zadlužení. Rozpočet se opíral především o pokračující zmrazení nominálních daňových pásem a úlev. Autor klasifikuje použité opatření do čtyř typů daňových instrumentů a jasně odlišuje právní základ neindexace od ekonomického mechanismu fiskálního driftu, který vzniká, když nominální příjmy rostou proti fixním částkám a daňová zátěž se zvyšuje bez formální změny sazeb. V závěru autor hodnotí ekonomické a distribuční dopady použitých nástrojů, zejména rozsah fiskálního driftu, a stručně rozebírá důsledky pro fiskální transparentnost a odpovědnost vlády. - Poznámky.

Raphael Minder

Czech leaders at loggerheads over who will attend Nato summit**Čeští představitelé se neshodnou na tom, kdo se zúčastní summitu NATO**

Financial Times, Vol. 2026, No. 42285 (24.6.2026) p. 2

Článek přibližuje spor premiéra Andreje Babiše s prezidentem ČR P. Pavlem o účast na nadcházejícím summitu NATO v Ankaře. Prezident reagoval podáním žaloby k Ústavnímu soudu, přičemž argumentoval historickým precedentem, kdy čeští prezidenti reprezentovali zemi na valné většině summitů Aliance. Tento krok dle autora odráží hlubší rozkol v zahraniční a bezpečnostní politice ČR. Prezident Pavel prosazuje silnou podporu Ukrajině a prozápadní směřování, zatímco premiér Babiš volí spíše

populistickou cestu. Zastavil financování muničí iniciativy, což snížilo počet zapojených států na polovinu. Při vysvětlování, proč Česko letos nesplní alianční cíl obranných výdajů ve výši 2 % HDP se Babiš silně se spoléhá na své osobní vztahy s prezidentem D. Trumpem.

Martin Dítě

Česko a strukturální fondy EU : mezi nynějšími výzvami a novým rozpočtem Unie

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 14, (2026) č. 4 (červenec), s. 57-61

Autor nejprve charakterizuje situaci ČR při čerpání prostředků z fondů v programovém období 2021-2027. Proces je administrativně rychlý, ale finanční čerpání je opožděné, protože realizace investičních projektů naráží na povolovací procesy, veřejné zakázky a nedostatečné kapacity příjemců. Poté přibližuje priority nového víceletého finančního rámce na období 2028-2034, který má být skutečným investičním nástrojem zaměřeným na dlouhodobý rozvoj, solidaritu a stabilitu v EU. Komise navrhuje zásadní restrukturalizaci fondů prostřednictvím vzniku Národních a regionálních partnerských plánů, které mají sloučit většinu programů a snížit jejich počet z 52 na 16. Fondy se posouvají směrem k obraně, bezpečnosti, konkurenceschopnosti a digitalizaci. Hlavní nesoulad mezi ČR a EK se týká možného poklesu prostředků pro ČR v důsledku oslabení politiky soudržnosti a většího přesunu rozhodování směrem ke Komisi. Tabulka ukazuje čerpání z jednotlivých programů k 30.4.2026.

Mohammed Benlebbad, Radja Bouzidi, Mustapha Mostefaoui

Efficiency of public spending in achieving indicators of human security dimensions : a comparative study using data envelopment analysis

Efektivnost veřejných výdajů při dosahování ukazatelů dimenzí lidské bezpečnosti : srovnávací studie s využitím analýzy obalu dat

Politická ekonomie, Vol. 74 (2026), No. 3, p. 418-435

Studie zkoumá efektivnost veřejných výdajů při dosahování cílů v oblasti lidské bezpečnosti. Autoři pracují s nejnovějšími daty za období 2022-2023 ze 44 zemí s různou úrovní příjmů, jako vstupní proměnnou analyzují vládní výdaje jako podíl na HDP z r. 2022 a jako výstupy hodnotí sedm dimenzí lidské bezpečnosti reprezentovaných konkrétními indexy (ekonomická, potravinová, zdravotní, environmentální, politická, sociální a osobní bezpečnost). Výsledky DEA analýzy ukazují, že plné efektivnosti výstupů dosáhlo 16 ze 44 států a průměrné skóre efektivnosti celého vzorku činilo 94 %. Rozvojové země s nižšími vládními výdaji dle autorů vykazují nižší efektivnost při zlepšování lidské bezpečnosti a zvýšení těchto výdajů prokazatelně přispívá k růstu ukazatelů lidské bezpečnosti. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1494>

Ben Hall, Charles Clover, Henry Foy

Europe looks to defend itself

Evropa se připravuje bránit

Financial Times, Vol. 2026, No. 42296 (7.7.2026) p. 17

Článek se zabývá přehodnocením obranné strategie evropských spojenců v NATO, kteří se připravují na možnost zajištění vlastní bezpečnosti bez USA. Dosud nesly Spojené státy téměř 40 % aliančních výdajů. Aktuální rétorika prezidentské administrativy USA však vedla k tomu, že ostatní členové v posledních dvou letech zvyšovali výdaje na obranu o 20 % ročně. Německo plánuje do r. 2029 vynakládat na obranu 3,5 % HDP, ovšem klíčoví evropští hráči jako Francie a Spojené království výrazně zaostávají (s predikovaným podílem pouhých 2,5 % a 2,7 % HDP do r. 2030). To ohrožuje splnění společného závazku ze summitu v Haagu dosáhnout 5 % HDP do r. 2035. Dle představitelů NATO a analytiků se však evropská obrana musí proměnit nejen finančně, ale i strukturálně, a to přechodem k čistě evropskému operačnímu velení inspirovanému ukrajinskou obranou. Hlavní překážkou úspěšné evropeizace NATO však podle respondentů zůstává nedostatek vzájemné důvěry mezi jednotlivými evropskými státy, které historicky spoléhaly výhradně na Washington a nyní se musí naučit spoléhat samy na sebe. -- Český překlad článku viz čas. Euro č. 14/2026, s. 38-42.

Karolína Zábojníková

Evropě se nedařilo tlumit deficit

Statistika & my, Sv. 16, (2026) č. 6, s. 42

Souhrnný statistický pohled na hospodaření vládních institucí v Evropské unii v r. 2025. Po stabilizačních snahách souvisejících s pandemií nemoci covid-19 a energetickou krizí zůstávají vládní výdaje stále zvýšené oproti úrovni před r. 2020. Deficit vládního hospodaření v EU překračuje maastrichtskou hranici 3 % od r. 2020, loni tento výrazný schodek vykázalo deset zemí - např. Polsko (-7,3 % HDP), Belgie (-5,2 % HDP), Francie (-5,1 % HDP) a Itálie (-3,4 % HDP). V Česku činil deficit vládního hospodaření 2,1 % HDP. Podíl dluhu vládních institucí v EU na HDP ke konci r. 2025 dosáhl 81,7 %; hranici 60 % překročilo 12 zemí. Nejvyšší relativní dluh měly Řecko (146,1 % HDP), Itálie (137,1 % HDP) a Francie (115,6 % HDP). Česko se s dluhem ve výši 44,3 % HDP umístilo na osmé nejnižší pozici mezi členskými státy. Nicméně ve většině zemí došlo loni ke zvýšení relativního dluhu.

Francesco Bianchi, Qingyuan Fang, Leonardo Melosi

Fiscal inflation in the UK

Fiskální inflace ve Velké Británii

IMF Economic Review, Vol. 74, (2026) No. 1, p. 95-139

Článek zkoumá roli nefinancovaných fiskálních šoků při vysvětlování dynamiky inflace a reálné ekonomické aktivity ve Spojeném království. Autoři pracují s kvartálními makroekonomickými daty za období od prvního čtvrtletí r. 1960 do prvního čtvrtletí r. 2024. Analýza ukazuje, že nefinancované fiskální šoky, které nejsou kryty budoucími rozpočtovými úpravami, vedou k persistentnímu nárůstu inflace a poklesu reálných úrokových sazeb. Dle zjištění byla fiskální inflace vysoká v 60. a 70. letech, následně po r. 1992 s režimem cílení inflace klesla a po pandemii covidu-19 opět trvale vzrostla v důsledku vládních výdajů. Brexit významně zvýšil nefinancované státní výdaje a následný zásah centrální banky podpořil trh práce, ovšem za cenu vyšší fiskální inflace. Podle autorů byla koordinace měnové a fiskální politiky zásadní pro dosažení hladkého přistání britské ekonomiky a pro návrat inflace k 2% cíli. - Poznámky.

Olivier Jeanne

From fiscal deadlock to financial repression : anatomy of a fall

Od rozpočtové patové situace k finanční represi : anatomie pádu

IMF Economic Review, Vol. 74, (2026) No. 1, p. 36-60

Článek zkoumá optimální nastavení finanční represe jakožto nástroje k odvrácení státního bankrotu v situaci, kdy je běžná rozpočtová politika paralyzována politickým patem. Autoř pracuje s ročními daty o vládním dluhu pro panelový vzorek 23 vyspělých ekonomik za období 1989-2023. Analýza ukazuje, že optimální finanční represe se vyvíjí ve dvou fázích. V počáteční fázi bankovní sektor nakupuje státní dluhopisy, zatímco v pozdní fázi z něj vláda pod hrozbou bankrotu začne čerpat kvazifiskální příjmy. Empirické výsledky potvrzují, že banky začínají výrazně hromadit státní dluh, jakmile zadlužení překročí hranici 100 až 120 % (u zemí G7 se jedná o vyšší hodnotu). Nad touto úrovní absorbují banky téměř veškerý nový přírůstek dluhu, zatímco pod ní pouze kolem 26 %. Banky dle zjištění studie tyto nákupy financují rozšiřováním vkladů namísto omezování úvěrů soukromému sektoru. - Poznámky.

Daniel Murphy, Eric R. Young

Government debt limits and stabilization policy

Limity státního dluhu a stabilizační politika

IMF Economic Review, Vol. 74, (2026) No. 1, p. 254-283

Studie hodnotí alternativní politiky řízení veřejného dluhu s ohledem na omezení vyplývající z efektivní dolní meze úrokových sazeb a na potřebu zamezit nadměrným vládním výdajům. Text pracuje s makroekonomickým modelem s rigidními cenami v počátečním období a flexibilním budoucím obdobím. Analýza ukazuje, že zvýšení limitu pro hrubý vládní dluh snižuje pravděpodobnost hospodářského poklesu, ale v dobách neefektivní dolní meze úrokových sazeb umožňuje neefektivní nadměrné vládní výdaje. Nahrazení limitu pro hrubý dluh limitem pro konsolidovaný vládní dluh sice může zajistit, že produkt vždy dosáhne svého potenciálu, avšak v případě šoků peněžního multiplikátoru rovněž vede k plýtvání veřejnými prostředky v obdobích s kladnými úrokovými sazbami. Jako společensky optimální se ukazuje politika, která stanovuje limit pro hrubý dluh na Samuelsonově úrovni,

zatímco centrální banka diskrečně financuje vládní výdaje nově emitovanými penězi výhradně tehdy, když se ekonomika nachází na efektivní dolní mezi úrokové sazby. Tímto způsobem lze zcela eliminovat mezeru výstupu v krizích bez zvýšení budoucího daňového zatížení domácností, neboť úrokové platby z dluhu drženého centrální bankou jsou odváděny zpět ministerstvu financí. - Poznámky.

Guns and sputter : European defence

Zbraně a zádrhely : evropská obrana

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9507, p. 17-18

Článek se zabývá důsledky zvyšování obranných výdajů v Evropě v reakci na ruskou hrozbu a nejistotu ohledně budoucí vojenské podpory ze strany USA. Ukazuje, že některé státy již výrazně investují do modernizace armád a obranného průmyslu, což přináší ekonomické přínosy a nové pracovní příležitosti. Současně však upozorňuje, že vyšší výdaje na obranu znamenají složitá rozhodnutí o financování, například vyšší dluh, nové daně nebo omezení jiných veřejných výdajů. Autoři také zdůrazňují, že problémem není jen výše investic, ale i jejich efektivní využití a lepší spolupráce evropských zemí při budování společných obranných schopností a opatření.

Antonio Accetturro, Elisabetta Olivieri, Fabrizio Renzi

Incentives for dwelling renovations : evidence from a large fiscal programme

Pobídky k renovaci bytového fondu : důkazy z rozsáhlého fiskálního programu

Fiscal studies, Vol. 47, (2026) No. 1, p. 69-87

Itálie v r. 2020 zavedla dva mimořádně štědré pobídkové programy na renovace bytového fondu (Bonus Facciate a Superbonus 110 %), které umožnily domácnostem realizovat rekonstrukce s minimálními či nulovými náklady a díky převoditelnosti daňových kreditů také bez vysokých počátečních plateb. Tyto mechanismy vedly k silnému nárůstu rekonstrukčních aktivit, jejichž roční objem dosahoval přibližně 3 % HDP. Kontrafaktuální analýza ukazuje, že více než čtvrtina výdajů představovala mrtvou váhu, tedy financování projektů, které by proběhly i bez pobídek. Odhadovaný fiskální multiplikátor se pohybuje mírně pod hodnotou 1, což je méně než u běžných veřejných investic či investic do zelené transformace. Input–output analýza potvrdila, že pobídky vysvětlují celý růst přidané hodnoty ve stavebnictví v letech 2019-2023, zatímco jejich dopady na ostatní sektory byly omezené. Autoři zdůrazňují, že celkově šlo o programy s vysokým fiskálním objemem, silným sektorovým efektem, ale relativně nízkou makroekonomickou efektivitou. - Poznámky.

Ben Hall, Marton Dunai

The Magyar revolution

Maďarova revoluce

Financial Times, Vol. 2026, No. 42304 (16.7.2026), p. 17

Článek popisuje ústavní změny v Maďarsku po drtivém vítězství Pétera Magyara a jeho strany Tisza nad premierem V. Orbánem. Nová vláda disponuje dvoutřetinovou ústavní většinou a zastoupení strany Fidesz v maďarském parlamentu kleslo ze 135 na 52 poslanců. Novému kabinetu to umožňuje např. odvolat prezidenta Tamáse Sulyoka, zrušit Úřad na ochranu suverenity nebo reformovat veřejnoprávní televizi M1. Pro odblokování unijních fondů ve výši 16 miliard eur je zapotřebí zřídit protikorupční orgán pro vyšetření státních zakázek z Orbánovy éry. Dle odhadů bylo z těchto zakázek sjednáno 19,3 miliardy eur bez soutěže a celkově bylo odčerpáno až 160 miliard eur. Nová vláda dosahuje vysoké podpory veřejnosti (69 %), článek ovšem upozorňuje na rizika spojená s vysokým fiskálním schodkem na úrovni 8,3 % HDP, energetickou závislostí na Rusku a s obavami, zda populárně vystupující premiér dokáže přijímat i strukturálně náročná rozhodnutí.

Emmanuel Bordellès-Viala, Jacques de la Rue du Can

The new EU fiscal framework: from negotiation to implementation

Nový fiskální rámec EU: od vyjednávání k implementaci

Trésor-economics, No. 386 (2026), p. 1-12

Článek se zabývá novými pravidly fiskální správy Evropské unie, která vstoupila v platnost v r. 2024. Pravidla mají zajistit udržitelnější veřejné finance členských států. Nový systém vyžaduje, aby státy dodržovaly střednědobé fiskální plány založené na vývoji dluhu, výdajů, investic a strukturálních reforem. Současně zachovává možnost výjimek v mimořádných situacích, např. při zvyšování

obraných výdajů v reakci na zhoršenou bezpečnostní situaci v Evropě. Cílem reformy je posílit důvěryhodnost rozpočtových pravidel a zároveň podpořit investice a hospodářský růst. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2026/04/14/the-new-eu-fiscal-framework-from-negotiation-to-implementation>

Luboš Komárek

Nezávislé fiskální instituce : strážci věrohodnosti veřejných financí

Bankovníctví, Sv. 34, (2026) č. 7-8, s. 46-49

Nezávislé fiskální instituce (IFIs) posilují důvěryhodnost, transparentnost a zejména dlouhodobou udržitelnost fiskální politiky. Článek zdůrazňuje, že moderní fiskální rámec se neobejde bez kombinace pravidel, vestavěných stabilizátorů a institucionálního dohledu ze strany IFI. Předkládá přehled motivů a intenzity vzniku IFIs, vysvětluje jejich legislativní zakotvení v evropském právu a hlavní funkce, stejně jako hranice jejich zákonného mandátu. Autor si všímá rozdílů mezi jednotlivými institucemi navzdory jejich společnému cíli - dohlížet na udržitelnost veřejných financí. Samostatná část je věnována fiskálnímu dohledu v ČR a Polsku, které jako poslední členský stát EU zřídilo nezávislou fiskální instituci odpovídající evropským standardům. Připomíná také ranou roli Nizozemska, rozmach IFIs po globální finanční krizi i relativně pozdní vznik české Národní rozpočtové rady v r. 2017. Závěrem autor konstatuje, že význam nezávislých fiskálních institucí bude nadále růst.

Martín Ardanaz, Eduardo Cavallo, Alejandro Izquierdo, Jorge Puig

The output effects of fiscal consolidations : does spending composition matter?

Dopady fiskální konsolidace na výstup : záleží na struktuře výdajů?

IMF Economic Review, Vol. 74, (2026) No. 1, p. 140-170

Článek zkoumá, jak poměr mezi veřejnými investicemi a veřejnou spotřebou ovlivňuje makroekonomické účinky fiskálních konsolidací. Autoři pracují s ročními údaji panelového vzorku 44 rozvojových zemí a 26 vyspělých ekonomik za období 1980-2019. Analýza ukazuje, že ačkoliv jsou fiskální konsolidace v průměru restriktivní, přičemž snížení deficitu o 1 % HDP snižuje produkt bezprostředně o 0,4 %, konečný dopad silně závisí na ochraně veřejných investic vůči vládní spotřebě. Pokud jsou investice kráceny a jejich podíl na celkových výdajích klesá, konsolidace o velikosti 1 % HDP vede k poklesu produktu o 0,7 % během tří let. Naopak ochrana veřejných investic před škrty neutralizuje negativní dopad na produkt v krátkém období a ve střednědobém horizontu tří let může stimulovat růst o 0,9 %. Dle autorů jsou hlavním motorem těchto rozdílných výsledků soukromé investice, které při ochraně veřejných investic vykazují silné oživení v důsledku komplementarity obou typů kapitálu, což doprovází i pokles dlouhodobých úrokových sazeb o 0,8 procentního bodu. - Poznámky.

Zdravotnictví

Julian Olk, Britta Rybicki

Regierung kommt Pharmabranche entgegen : Krankenversicherung

Vláda vychází vstříc farmaceutickému průmyslu : zdravotní pojištění

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 124 (2.7.2026), S. 6-7

Německá spolková vláda ustupuje od jednoho ze svých nejkontroverznějších úsporných plánů týkajících se zákonného zdravotního pojištění. Místo zavedení dynamického rabatu pro farmaceutické společnosti zachová pevnou slevu, kterou výrazně navýší, aby současně reagovala na tlak farmaceutických firem i potřebu stabilizovat financování zákonného zdravotního pojištění. Tento krok má vládě umožnit dosáhnout vyšších úspor v systému, který se potýká s deficitem okolo 19 miliard eur a dlouhodobým nesouladem mezi výdaji a příjmy. Koncerny hrozily, že zruší investice v řádu miliard v Německu. Německo tak hledá kompromis, který má posílit fiskální udržitelnost GKV, zachovat investiční atraktivitu farmaceutického sektoru a současně reagovat na mezinárodní tlak.

Životní prostředí

Kenza Bryan, Steven Bernard

Climate change blamed for record heatwave

Rekordní vlna veder je připisována změně klimatu

Financial Times, Vol. 2026, No. 42288 (27.6.2026) p. 4

Článek se věnuje červnové rekordní vlně veder v Evropě, která by byla bez klimatické změny prakticky nemožná. Analýza World Weather Attribution ukázala, že ve 45 % analyzovaných měst denní teploty překročily hranici bezpečné kombinace horka a vlhkosti, přičemž denní extrémy v Evropě rostou třikrát a noční dvakrát rychleji než globální průměr. Ve Spojeném království padl nový červnový rekord 37,3 °C a v Paříži a Německu teploty dosahovaly až 41 °C. Infrastruktura evropských měst dle autorů nestíhá reagovat na rychlé tempo oteplování, což vyžaduje okamžitá adaptační opatření a snižování emisí skleníkových plynů.

Felix Kapfhammer

The economic consequences of effective carbon taxes

Ekonomické důsledky efektivních uhlíkových daní

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 18 (2026), No. 3, p. 174-199

Článek zkoumá sektorové a makroekonomické dopady uhlíkových daní v Dánsku, Finsku, Norsku a Švédsku prostřednictvím nově vytvořeného měsíčního ukazatele efektivní sazby uhlíkové daně. Navržené měřítko zohledňuje časově proměnlivé pokrytí emisí daněmi, které jsou uvaleny jak explicitně, tak implicitně na statky produkující emise skleníkových plynů. Autoři pracují s měsíčními makroekonomickými a sektorovými daty z období leden r. 1993 až prosinec r. 2019. Analýza ukazuje, že zvýšení efektivní sazby uhlíkové daně o 10 euro sice snižuje emise skleníkových plynů o 4,8 %, zároveň však tlumí ekonomickou aktivitu, což se projevuje poklesem HDP o 2,2 % a dočasným nárůstem míry nezaměstnanosti o 0,4 procentního bodu po dvou letech. Studie dále odhaluje znehodnocení reálného efektivního směnného kurzu o 4,8 % a výraznou mezinárodní i sektorovou heterogenitu. Nejvíce je zasaženo Švédsko a odvětví s vysokými emisemi (zpracovatelský průmysl a stavebnictví), zatímco Finsko a zemědělství s rozsáhlými daňovými výjimkami negativní dopady nepociťují. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/mac.20230083>

Fallen leaves : climate finance

Spadané listí : financování v oblasti klimatu

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9507, p. 67-68

Článek informuje o změně přístupu Světové banky k financování klimatických opatření. Zatímco v posledních letech banka výrazně zvýšila podporu projektů zaměřených na boj se změnou klimatu, nyní od tohoto důrazu pod tlakem Spojených států ustupuje. Článek popisuje spor mezi zastánci klimatických investic a těmi, kteří tvrdí, že by se banka měla soustředit především na snižování chudoby a podporu hospodářského rozvoje v nejchudších zemích. Naznačuje, že ústup od klimatických cílů může změnit rozdělování finančních prostředků a posílit podporu tradičních rozvojových projektů.

Dan Liu, Bowen Li, Zijing Zhang, Xinyu Zhang

What drives the global waste trade? : pollution haven or resource hunting

Co pohání globální obchod s odpady? : snaha vyhnout se regulacím, nebo honba za zdroji

Prague economic papers, Vol. 35 (2026), No. 2, p. 166-195

Článek zkoumá hlavní motivace globálního obchodu s nebezpečným odpadem a hodnotí, zda přeshraniční toky pohání poptávka po druhotných surovinách nebo snaha vyhnout se ekologickým regulacím (pollution haven hypotéza). K empirické analýze autoři využívají panelová data ze 117 zemí z let 1996-2020. Výsledky ukazují, že celková hodnota obchodu s odpadem vzrostla z 18,08 miliard USD (73,78 milionu metrických tun) v r. 1996 na 74,84 miliard USD (177,51 milionu metrických tun) v r. 2020. Přibližně 50 % toků probíhalo mezi rozvinutými zeměmi a 28 % směřovalo z vyspělých do rozvojových ekonomik. Dle zjištění je hlavním důvodem obchodu poptávka po obnovitelných zdrojích pro průmyslovou výrobu, která je přítomná napříč všemi příjmovými skupinami i sektory. Naopak motiv vyhýbání se ekologickým regulacím se statisticky významně projevuje pouze při vývozu z bohatých do chudších ekonomik a u specifických komodit. Zavedení národních recyklačních politik u dovozců navíc

tlumí dovoz méně hodnotného odpadu a posouvá poptávku ke kvalitnějším surovinám. Recyklační opatření u vývozců z vyspělých zemí snižují náklady na třídění a posilují atraktivitu jejich vývozu. Autoři doporučují rozvojovým zemím posílit dovozní inspekce k zamezení ekologickému dumpingu a všem státům investovat do systémů separace odpadu přímo u zdroje. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.910>

Životní úroveň

Nikola Kazienková

The impact of macroeconomic indicators on the financial stability of households in the Visegrad four countries

Vliv makroekonomických ukazatelů na finanční stabilitu domácností ve čtyřech zemích Visegrádské skupiny

Ekonomické rozhledy, Vol. 55 (2026), No. 2, p. 123-150

Článek zkoumá vliv makroekonomických ukazatelů na finanční stabilitu domácností v zemích Visegrádské skupiny (Česko, Slovensko, Polsko a Maďarsko) v letech 2005–2024. Za hlavní ukazatel finanční stability považuje schopnost domácností zvládat neočekávané výdaje. Výsledky ukazují, že finanční zranitelnost domácností je nejvíce ovlivněna nezaměstnaností, mírou ohrožení chudobou a schopností vytvářet úspory. Studie poskytuje podklady pro tvorbu hospodářské a sociální politiky zaměřené na posílení finanční odolnosti domácností. Plný text dostupný z: <https://euba.sk/veda-vyskum/ekonomicke-rozhlady/content/2026/02/3196-the-impact-of-macroeconomic-indicators-on-the-financial-stability-of-households-in-the-visegrad-four-countries>

Jakub Hanoušek

Methods for assessing quality of life : an application to Czech municipalities with extended jurisdiction

Metody hodnocení kvality života: aplikace na české obce s rozšířenou působností

Prague economic papers, Vol. 35 (2026), No. 2, p. 249-284

Studie hodnotí kvalitu života ve 205 českých obcích s rozšířenou působností a zkoumá vliv blízkosti státních hranic. Autor využívá socioekonomická data z let 2018–2019 a analyzuje faktory jako je dostupnost zdravotní péče, školství, obchodů, kriminalitu, nezaměstnanost a kvalitu přírodního prostředí. Analýza ukazuje, že regiony přiléhající ke slovenské hranici vykazují statisticky významně vyšší úroveň kvality života. Identifikované shluky vysokých hodnot navíc přesahují z příhraničí do vnitrozemí, zejména v jihomoravském regionu. Naproti tomu západní a severní příhraničí u Německa i zázemí Prahy představují oblasti zatížené nedostatečnými kapacitami předškolních a školních zařízení vzhledem k velikosti dětské populace. Autor uzavírá, že česko-slovenské příhraničí dosahuje nadprůměrných hodnot i ve srovnání s vnitrozemím, a doporučuje tvůrcům politik přenášet osvědčené postupy z pozitivně vybočujících mikroregionů uvnitř strukturálně postižených oblastí, aby bylo možné efektivně stimulovat regionální rozvoj. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.pep.907>

Simona Měřinská

Příjmová chudoba postihuje i zaměstnané

Statistika & my, Sv. 16, (2026) č. 6, s. 22-24

Míra ohrožení příjmovou chudobou je v ČR dlouhodobě stabilní; v poslední dekádě se pohybovala mezi 8,5-10,5 %. V r. 2025 žilo pod její hranicí zhruba milion lidí (9,6 %). U pracujících se kromě samotného příjmu hodnotí i struktura domácnosti, zejména poměr mezi živiteli a vyživovanými osobami. Riziko příjmové chudoby se výrazně liší mezi jednotlivými socioekonomickými skupinami: vyšší hodnoty vykazují důchodci, děti, studenti a osoby v domácnosti; nejzranitelnější jsou rodiny samoživitelů. V r. 2025 tvořily významnou část ohrožených i pracující osoby. Jedinci žijící těsně nad hranicí chudoby se nejčastěji nacházejí v domácnostech starobních důchodců. Dostupná data zároveň ukazují, že sociální transfery výrazně snižují míru ohrožení příjmovou chudobou. Grafy zachycují jejich dopad i rozdíly podle ekonomické aktivity osoby s nejvyšším příjmem v domácnosti v r. 2025. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Jak žijí české domácnosti na s. 19-27 (podrobněji k reálným příjmům na s. 25-27).

Ostatní

After the boom : Europe's rearmament

Po rozmachu : znovuvyzbrojení Evropy

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9509, p. 53-54

Článek se zabývá proměnou evropského obranného průmyslu v souvislosti s rostoucími výdaji na obranu. Přestože evropské státy investují do přezbrojování rekordní částky, tradiční zbrojařské firmy, jako je německý Rheinmetall, čelí poklesu zájmu investorů. Důvodem jsou problémy ve výrobních řetězcích, pomalé a složité armádní zakázky i změna charakteru moderního válčení. Stále větší význam získávají drony a nové technologické firmy, zatímco výrobci tanků, munice a dalších tradičních zbraní se musí přizpůsobit novým požadavkům trhu. Článek ukazuje, že evropské přezbrojování neznamená automaticky úspěch pro všechny zbrojní společnosti a že budoucnost odvětví bude záviset na schopnosti inovovat.

Drawing the wrong lessons : the EU's migration woes

Vyvození nesprávného závěru : problémy EU v oblasti migrace

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9511, p. 19-20

Článek se zabývá migrační krizí v Ceutě, španělské enklávě v severní Africe, kam během několika dnů dorazily desítky tisíc migrantů. Přestože většina z nich krátce nato odešla zpět do Maroka, událost vyvolala silné politické reakce napříč Evropskou unií a znovu otevřela debatu o migraci a ochraně evropských hranic. Článek upozorňuje, že krize neodhalila ani tak slabiny migrační politiky, jako spíše zranitelnost Evropy vůči politickému tlaku ze strany sousedních zemí. Hlavním poselstvím článku je, že migrace zůstává jedním z nejcitlivějších témat evropské politiky a může být využívána jako nástroj geopolitického nátlaku.

EESy come, EESy go? : travel in Europe

Snadno přijde, snadno odejde : cestování po Evropě

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9506, p. 23

Článek se zabývá problémy spojenými se zaváděním nového evropského systému Entry-Exit Scheme (EES), který má elektronicky evidovat vstupy a výstupy státních příslušníků zemí mimo EU při návštěvě evropské země. Přestože má systém zvýšit bezpečnost a zjednodušit hraniční kontroly, jeho spuštění provázely technické problémy, dlouhé fronty na letištích a nespokojenost cestujících. Nejvíce jsou zasažena letiště s velkým počtem turistů ze zemí mimo EU, např. z Británie. Článek upozorňuje, že cestování do Evropy se může dále změnit zavedením dalšího systému ETIAS, který bude vyžadovat předchozí elektronickou registraci a poplatek za vstup.

From resort to battle zone : war in Crimea

Z letoviska do válečné zóny : válka na Krymu

The Economist, Vol. 459, (2026) No. 9505, p. 19-20

Článek se zabývá dopady ukrajinských útoků na Krym a další části Ruska. Popisuje, jak dronové útoky narušují dopravu, dodávky paliv a elektřiny, oslabují pocit bezpečí obyvatel a komplikují fungování ruské armády. Zároveň ukazuje rostoucí únavu a nespokojenost mezi obyvateli Krymu i Ruska, kteří stále častěji zpochybňují smysl pokračující války. Článek naznačuje, že přetrvávající vojenské neúspěchy a nedostatek viditelných výsledků mohou postupně oslabovat podporu režimu Vladimíra Putina. Celkově článek vykresluje válku jako konflikt, jehož důsledky jsou stále citelnější nejen na frontě, ale i v zázemí Ruska.

In the balance : Israel's future

V rovnováze : budoucnost Izraele

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9508, p. 14-16

Článek se věnuje nadcházejícím parlamentním volbám v Izraeli a rozebírá otázku, jakým směrem se země vydá po válkách, které následovaly po útoku Hamásu v říjnu 2023. Autoři upozorňují, že premiér Benjamin Netanjahu staví svou kampaň na důrazu na bezpečnost a pokračování tvrdého postupu vůči nepřítelům Izraele, zatímco opozice se snaží nabídnout alternativu, ale zatím nemá jednotnou vizi. Vedle bezpečnostních otázek se do popředí dostávají také problémy izraelské společnosti, zejména postavení ultraortodoxních Židů, stav vzdělávání, fungování státních institucí a vztahy s Palestinci. Volby jsou proto prezentovány jako rozhodnutí nejen o politickém vedení země, ale také o jejím dlouhodobém směřování a budoucí stabilitě.

Meeting Jordan Bardella : France's populist right**Setkání s Jordanem Bardellou : francouzská populistická pravice**

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9506, p. 19-20

Článek představuje Jordana Bardellu, předsedu francouzské krajně pravicové strany Národní sdružení, který se může stát kandidátem na prezidenta, pokud nebude moci kandidovat Marine Le Penová. Popisuje jeho cestu z chudého pařížského předměstí do vrcholné politiky a vysvětluje, proč si získal podporu širokého okruhu voličů. Bardella prosazuje především omezení migrace, posílení národní suverenity a kritičtější přístup k Evropské unii. Zároveň se snaží rozšířit podporu strany i mezi podnikatele a umírněnější pravicové voliče. Článek ukazuje, že jeho budoucnost úzce souvisí s osudem Marine Le Penové a že by mohl významně ovlivnit další směřování Francie.

Herfried Münkler ; rozhovor vedl Jens Münchrath

"Die USA erleben einen zweiten Vietnam-Moment"**"USA zažívají druhý vietnamský syndrom"**

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 116 (22.6.2026), S. 10-11

Rozhovor s německým politologem H. Münklerem, který považuje USA za poražené ve válce s Íránem. Režim mulláhů podle něj posílil a autorita Washingtonu oslabila, což bude mít katastrofální důsledky pro geopolitickou situaci.

War over the past : Poland and Ukraine**Spor o minulost Polsko a Ukrajina**

The Economist, Vol. 460, (2026) No. 9507, p. 20

Článek se zabývá novým napětím mezi Polskem a Ukrajinou, které vyvolaly spory o interpretaci historických událostí z období druhé světové války. Zatímco Ukrajina považuje některé nacionalistické organizace za symbol boje za nezávislost, Polsko je spojuje s masakry polských civilistů na Volyni. Článek ukazuje, jak se historická otázka stala součástí současného politického boje v obou zemích a začíná ovlivňovat jejich vzájemné vztahy. Spor přichází v době, kdy je spolupráce Polska a Ukrajiny důležitá pro evropskou bezpečnost, podporu válčící Ukrajiny a její přibližování k Evropské unii.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 26-27**

Pozdější odchod do důchodu rozpočet nespasí. Půlka lidí v prvním dnu penze už nepracuje - komentář (s. 8-9); Peníze babyboom nezajistí. Politici potřebují "plán B": materiální obavy, jimiž mladí vysvětlují odmítání rodičovství, politici vyřešit nemohou. Ostatní důležité faktory v rukou nemají - téma čísla o tom, jaký dopad může mít nízká porodnost na nemovitostní či akciové trhy (s. 12-25); Longevity je byznysová bublina. Sežeru syrovou rybu, pokud se pletu - rozhovor s trenérem a podnikatelem M. Vrátným (s. 26-33); Lidé přestávají hledat práci snů. Chtějí džob, který jim zaplatí život (s. 34-36); Důsledky vládních čistek ve státní správě budeme napravovat celou generaci - rozhovor s M. Abelem (s. 40-41); Plyn bude mít ten, kdo zaplatí víc. Asie může Evropě znovu zdražit energie - rozhovor s P. Baladou z MET ČR (s. 50-54); Proč se ve Vídni staví a v Praze čeká. Politici řešili nesprávný problém (s. 56-57); Právo se dá podat i s nadsázkou. Krátké video však nemůže vysvětlit vše - rozhovor s právní influencerkou Z. Sorokáčovou (s. 60-63); Cenová mapa letního koupání - infografika o cenách vstupného za den u vody (s. 74).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 28**

Nemilosrdní obři proti trpaslíkům. Sucho se neptá, jestli jste malý, nebo velký farmář - komentář (s. 8-9); Generace, která zažila vzestupy i pády, začíná ovládat trh práce: mileniálové začnou do pěti až deseti let řídit českou ekonomiku. Místo životních smolařů vidíme lidi, co se umí adaptovat - téma čísla (s. 12-17); Většina firem s AI jen hraje divadlo. Skutečný zisk přináší jen každé desáté - rozhovor s expertem na umělou inteligenci A. Levinem (s. 18-24); Kde nakupují Češi nemovitosti? Dubaj se propadá, noví lídři jsou v Evropě i Americe (s. 30-31); Demografie je tikající bomba zdravotnictví. Víme ale, jak se na krizi připravit - rozhovor s advokátem Š. Tomanem (s. 40-43); Audioknihy od umělé inteligence uspěly v USA, teprve pak se chytly v Česku - seriál Nápad roku (s. 44-45); Přeplněné Středomoří - infografika o dovolených (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 29-30**

Digitální euro: evropská pojistka, která se u nás stane dalším kladivem na společnou měnu - komentář (s. 6); Kdo z vás to má? Přes sto tisíc bere šest procent zaměstnanců: vyšší mzdy čekají především na ty, které firmy nedokážou nahradit. Rozhodnout odbornost, technologie i nedostatek lidí - téma čísla o budoucnosti odměňování (s. 12-21); Marže developerů jsou v cizině menší, peníze se ale otáčejí rychleji - rozhovor s generálním ředitelem J. Chromečkem z UDI Group (s. 22-28); Holding Česko řeší, které dceřiné firmy prodat. Opomíjí vlastní pravidla - podniky s majetkovou účastí státu (s. 30-32); Co udělá AI se vztahy dnešních dětí, kritickým myšlením a jejich psychikou - rozhovor s terapeutkou T. Komárkovou (s. 38-43); Při prodeji firmy rozhoduje víc než jen cena - komentář advokáta J. Kovala (s. 57); Medaile vykopané za miliardy - infografika o hodnotě týmů MS ve fotbale (s. 66).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 31**

Snížování deficitu skončilo, vláda čeká zázraky a kradе dětem budoucnost - komentář (s. 6-7); Plánování i kapitalismus. Jak se z Číny stala technologická velmoc: čínský ekonomický model přinesl dominanci v mnoha odvětvích. Má ale velkou slabinu: plýtvání zdroji i kapitálem - téma čísla (s. 10-19); Bohatstvím si kupujete čas. Pak ale řešíte, co s ním - rozhovor s generálním ředitelem J&T Investiční společnosti T. Martincem (s. 20-26); Proč většina lidí asi nikdy nezbohatne. Co skutečně stojí za majetkem bohatých (s. 28-30); Gregor MacGregor: Skotský podvodník, který dvakrát rozprodal neexistující zemi (s. 31-33); Nějak se to zvrtilo. Svět ETF připomíná čím dál víc gambling (s. 38-39); Jednotné měsíční hlášení pomůže firmám udělat si pořádek ve svých datech (s. 42-43); Kdy chodíme spát - infografika (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 32**

Nezaměstnanost je na 10letém rekordu - 5 % (s. 10); Potravinový paradox. Ceny rostou, jídlo je přesto stále dostupnější: dostupnost potravin zvyšuje růst produktivity, nové technologie či mezinárodní obchod. Na nákladové šoky jsou různé citlivé - téma čísla (s. 12-15); Technologická závislost ohrožuje nejen evropskou ekonomiku, ale i její kulturu - rozhovor s profesorem MU v Brně R. Polčákem (s. 16-22); Spory kvůli zkažené dovolené často řeší soudy, některé jsou až bizarní (s. 24-29); Smáli jsme se jim a teď nás předběhli: anatomie polského zázraku (s. 36-38); Češi chtějí vydělávat na vesmíru. Místo součástek budou prodávat data o radiaci - seriál Nápad roku (s. 46-47); Bohatí a šťastní Češi - infografika o bohatství vs. štěstí v jednotlivých státech světa (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 33**

Tuzemské potraviny zlevnily. Tvrdit, že jsou levné, je ovšem hodně přehnané - komentář (s. 6-7); Sucho už netrápí jen zemědělce, stává se z něj nové pojistné riziko (s. 8-7); Pět pastí investičních bytů. Zlatá doba končí, na co si dát pozor? - téma čísla o nemovitostním trhu (s. 12-17); Elektromobily jsou další věcí, která zvětšuje rozdíl mezi bohatými a chudými - rozhovor s automobilovým novinářem M. Vaculíkem (s. 18-25); Více AI, méně práce? Zaměstnanci tomu věří, ale firmy mají jiný plán (s. 26-29); Nejhorší období za 2000 let a bude hůř. Sucho a vedro mohou zlikvidovat českou ekonomiku - rozhovor s klimatologem M. Trnkou (s. 30-33); Hlad AI po energii křísí odepsaný sektor. Těží z toho donedávna přehlížené firmy - datová centra a celková spotřeba elektřiny (s. 34-37); V čem mají peníze Češi a Evropané - infografika s rozdělením finančních aktiv domácností (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 34**

"Dejme všechno všem!" Ministři chtějí peníze navíc, na straně příjmů mrzne. Odskáčou to všichni - komentář (s. 6-7); Dědičná past chudoby a nízkého vzdělání stojí Česko miliardy ročně: české školství rozdíl nesmazává, ale prohlubuje. Proč si desítky tisíc dětí nesou životní zátěž rodičů? A jak to změnit? - téma čísla (s. 12-17); Ruská ekonomika trpí. Na podzim přijde velká vlna bankrotů a propouštění - rozhovor s politologem, rusistou a historikem K. Svobodou (s. 18-24); Bolest nevede ke kapitulaci. Írán se jen tak nevzdá, tvrdším sankcím navzdory (s. 26-29); Habsburská střední Evropa byla životná, podunajské sdružení v EU je však nadbytečné - rozhovor s historikem J. Hrbkem (s. 32-37); Výrobci nábytku a aut jsou připraveni na přísné limity pro rakovinotvorný plyn - emise formaldehydu (s. 38-39); Kde v Praze rostou byty - infografika o aktuálních developerských projektech (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2026, č. 14**

Nestavíme, nebydlíme. Deficit bydlení roste: krize bydlení zasáhla velkou část Evropy. Ceny bytů včetně nájmu rostou téměř po celém kontinentu. Jak uvolnit trh s byty? A jak v tom Česku pomůže nový stavební zákon? - téma čísla o realitních trzích (s. 12-18); Česko se učí, jak využívat a chránit superdata: s rozjetím Národní kvantové sítě také roste riziko, že výpočetní sílu kvantových strojů někdo zneužije k prolomení dat, která až dosud platí za bezpečná (s. 20-22); Dvojitý risk Marine Le Penové - ve spolupráci s Financial Times (s. 30); Smutný pokus o snížení byrokracie - americký Úřad pro efektivitu vlády (DOGE) (s. 32-33); Evropská obranná unie: příležitost pro český průmysl - Brusel chce radikálně posílit spolupráci členských států v oblasti obrany a naplno využít sílu jednotného unijního trhu (s. 36-37); Jak by se Evropa bránila bez Ameriky - ve spolupráci s Financial Times (s. 38-42); Digitální suverenita není volba mezi Washingtonem a Pekingem (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2026, č. 15**

Zásoby plynu v EU jsou rekordně nízké (s. 8); Konec zodpovědného hospodaření - komentář (s. 12); Zrušení EIA pro I/35 na Turnovsku bylo Hladíkovou politickou sabotáží: rozpočet na stavbu dálnic, železnic a další dopravní infrastruktury je rekordní, ale bez navýšení peněz se nové stavby nerozběhnou, říká ministr dopravy Ivan Bednárik (s. 14-22); Hledá se nová VW Group. Bude Škodovka vzorem?: německý automobilový průmysl prožívá nejhlubší krizi od druhé světové války (s. 24-27); Cesta k autonomní budoucnosti: třetí stupeň autonomie je od počátku roku možné legálně aktivovat i na českých silnicích, respektive dálnicích (s. 32-34); Nová korporátní daň pro bohaté v EU? Spíše ne - COREW (s. 36-37); Podivné Lepší penzijko: ministerstvo financí představilo svou vizi penzijního spoření. Převzalo ji zvenčí, od lidí napojených na známou investiční skupinu (s. 38-39); Boeing se vrací do hry - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-44); Nejdražší závod o AI nikdo vzdát nesmí (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2026, č. 16**

Inscenace rozpočtové (ne)odpovědnosti - komentář (s. 10); Když nebudu moct garantovat změnu, raději půjdu do opozice: kandidát Spolu na pražského primátora, starosta Prahy 9 a první místopředseda ODS Tomáš Portlík odmítá, že by Praha měla mít přímo voleného primátora nebo nový systém řízení. Podle něj chybí především lidé, kteří město znají a dokážou rozhodovat - téma čísla o hl. městě Praze (s. 14-21); Kdo jsou Finové, kteří míří na české armádní miliardy: zbrojovka Patria chce české armádě dodat nové kolové obrněnce za desítky miliard korun (s. 28-31); Plyn má být v zimě dost. Ale odkud a za kolik? (s. 32-33); Novým prémiovým produktem jsou knihy napsané lidmi: někteří nakladatelé se domnívají, že umělá inteligence by autorům mohla nejen pomáhat, ale také je nahradit - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); Jak se kalila republika - seriál Byznys první republiky o hutnictví v Československu (s. 40-43); Revize emisních povolenek je nedostatečná (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2026, č. 17**

Babišův penzijní masakr - komentář (s. 12); Strnad je opět nejbohatší. Těsně překonal Křetínského - téma čísla o top miliardárech Česka v r. 2026 (s. 14-22); V jednoduchosti je síla a za úspěchem především obrovské množství práce - rozhovor s podnikatelem M. Strnadem (s. 24-27); Spící evropské biliony: dvanáct bilionů eur leží v evropských bankách, většinou na běžných spořicích účtech. EU teď hledá cesty, jak tento kapitál dostat do oběhu a udělat z něj investiční peníze, jež by zmenšily rozvojovou mezeru vůči USA a Číně (s. 30-33); Evropa spustila hlavní vlnu regulace AI (s. 36-37); Evropa musí udělat víc, aby naplnila své ambice v AI: Spojené státy a Čína využívají tuto technologii jako nástroj státní moci, zatímco EU stále hledá vlastní směr - ve spolupráci s Financial Times (s. 38); Nová americká oligarchie: za Donalda Trumpa pronikl do vlády úzký kruh ultrabohatých, což vyvolává obavy o integritu demokracie - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-45); Blíží se zdražení energií. Největší riziko je plyn (s. 58).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 126 (2.7.2026)**

Lidé už si objednali Dluhopisy Republiky za 80 miliard korun (s. 2); Místo expertů koordinátoři na půl úvazku. Z Prahy mají seznamovat se stavebním zákonem úředníky na Zlínsku (s. 3); Co čeká generála Hlaváče? Vojáci i politici v Evropě tápou v tom, jakou armádu země NATO včetně Česka potřebují (s. 6);

Nový Sonnet, dohoda s Bílým domem. Kolem Anthropicu je živo a souvisí to i s AI z Číny (s. 12); Jak bankám přestal vadit obranný průmysl - komentář (s. 13); Destrukce podpory sociálního bydlení se daří. A může být hůř - komentář k sociální politice současné vlády (s. 14); Kde jsou uložena data vaší firmy? A jaké pro ně platí zákony? - komentář k balíčku technologické suverenity a zákonu o cloudu a umělé inteligenci (CADA) (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 128 (7.7.2026)

Jde v NATO všechno hladce? Evropané potřebují v Ankaře přesvědčit Trumpa, že se v obraně osamostatňují (s. 3); Změny stavebního zákona na poslední chvíli: větší ochrana zemědělské půdy i výdejní boxy opět na divoko (s. 4); Zákon o referendu pod palbou kritiky. Návrh Babišovy vlády se nelíbí některým ministerstvům i úřadům - celostátní referendum (s. 5); Zahraniční investory nám přetahuje Polsko, Německo nebo Nizozemsko - rozhovor s P. Sovičkou z Panattoni o problému s povolováním staveb v ČR (s. 8-9); Když hrstka firem ovládá AI, musíme rychle nastavit pravidla - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 133 (14.7.2026)

Regulace cen paliv končí, stejně jako nižší daň z nafty (s. 2); Investoři letos za české komerční reality utratili více než 30 miliard. Nejvíce v Praze (s. 3); Po téměř desíti letech příprav finanční správa otočila: nový daňový informační systém za miliardy nebude potřeba - ADIS (s. 4); Svět řeší, jak se při dopravě ropy vyhnout Hormuzu. A nebýt závislý na libovůli teokratů z Íránu ani Trumpových vrtoších (s. 7); Jak snížit deficit veřejných financí - komentář (s. 12); Zaměstnavatelé nemohou sehnat pracovníky, ale ženy přehlížejí - komentář (s. 14); Rozšíření EU je také hra o suroviny a know-how - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 134 (15.7.2026)

Změny u povolenek. Hraje se o biliony na dekarbonizaci i bezplatný příděl: emisní povolenky čelí silné kritice, že až příliš ohrožují konkurenceschopnost evropského průmyslu. To přimělo EK pokusit se ulevit průmyslníkům a zároveň neohrozit klimatické cíle (s. 1); Stát přitvrdí vůči agenturám práce. Garanti budou ručit osobně, skončit má obchod s licencemi (s. 4); Krátí nejvíce tržby velké nadnárodní řetězce s obřími obraty? Ekonomové cupují odhady o výnosu EET (s. 6); Poslední v EU. Za malý podíl obnovitelných zdrojů mohou naše vlastní chyby – energetika (s. 10); Odkládáme si málo a začínáme pozdě. Většinu Čechů hrozí v penzi strmý propad životní úrovně (s. 12).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 137 (20.7.2026)

EU zmírní povolenky pro průmysl. Tři hlavní věci, které v dokumentu navrhuje: EK navrhla klíčovou změnu ve fungování systému emisních povolenek. První reakce českých politiků a firem jsou opatrně optimistické (s. 1-2); Praha 1 chce, aby díky novele zákona mohla regulovat Airbnb (s. 2); Horečka na trhu s chatami a chalupami. Ceny na horách letí vzhůru, ve dvou krajích ale výrazně klesají (s. 3); Brusel navrhuje zpoplatnit emise letů mimo unii - část reformy systému obchodování s emisními povolenkami ETS1 (s. 3); Označení důchodce a senior je dnes už pejorativní, říká ombudsmanka Kostolanská - rozhovor s novou ombudsmankou (s. 6-7); EU zahájila přístupová jednání s Ukrajinou. Míč je na straně Kyjeva - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 139 (22.7.2026)

Jízdní rády z bídy. Nejchudším "dávkařům" poradí úřad práce i s dluhy nebo s bydlením: stát bude poprvé důsledně pracovat s lidmi, kteří se ocitli v sociální pasti (s. 1); Guvernér ČNB: s přijetím eura bychom neměli spěchat (s. 2); Havlíček podepsal memorandum o malých reaktorech - ČEZ a Rolls-Royce SMR (s. 2); Ceny pražských novostaveb stoupají. Největším skokanem je čtvrtá městská část (s. 3); Francie dostala dvě varování, šetřit musí začít okamžitě - veřejné finance a státní dluh (s. 6); Poprvé přes milion za měsíc. Export aut z Číny trhá rekordy (s. 11); Premiér volá po prodeji státních podílů na burze, ministr po zestátnění ČEZ. Jasná strategie chybí - komentář (s. 15); Protivzdušná obrana: Proč se Česko neobejde bez spojenců? - evropské řešení obrany proti balistickým raketám (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 140 (23.7.2026)**

U starších bytů rostou ceny i nabídka. Ideální doba vyjednat si při koupi slevu: statistiky sice ukazují další zdražování, praxe na trhu už ale v některých případech naráží na limity (s. 1); Prezident Pavel vetoval novelu rozpočtových zákonů (s. 2); Volby už s eDoklady, nebo zase s plastovou občankou? Stát se bojí kolapsu, s testováním spoléhá na dobrovolníky - digitalizace (s. 5); Podvod, nebo jsme prostě horší? Proč evropské firmy drtí čínská konkurence a co s tím chce udělat česká vláda (s. 6); Začnou akcie CSG a dalších zbrojařských firem opět růst? Zlom může přijít ještě letos (s. 13); Nebezpečné snění o světě bez práce. Česko potřebuje něco jiného - komentář k dopadům AI revoluce (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 146 (31.7.2026)**

Ekonomika vzrostla o dvě procenta, rychleji než průměr (s. 2); Digitalizace stavebního řízení v agonii, nestihá vývoj AI - by-pass DSŘ (s. 6); Lidé v těžkých profesích se "okrádají", neřikají si o příspěvek - penzijní spoření (s. 7); Válka o rozpočet není jen o výjimkách. Rozhoduje se v ní o to, kdo dluh nakonec zaplatí - komentář (s. 15); Smáli jsme se jim a teď nás předběhli: anatomie polského zázraku (s. 24).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 149 (5.8.2026)**

Konec jednoho tabu. Část ODS připouští vyšší daň z nemovitostí: u občanských demokratů sílí tlak na daňovou reformu. Ta by měla snížit zdanění práce, a to výměnou za vyšší zatížení nemovitostí (s. 1); Banky v Česku jsou v dobré kondici, ukázaly testy (s. 2); Koruna je podhodnocená k dolaru o 12,6 procenta (s. 2); Extrémní ceny nemovitostí ženou Čechy do mikroytů. Z nových bytových jednotek zmizel za 10 let celý pokoj (s. 4); Čeští zbrojaři jsou v dobré kondici, ale potřebují se víc napojit na Evropu - rozhovor s expertkou R. Konderlovou (s. 8-9); Vláda sází stovky miliard na jaderné snění. Může to vyjít? - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 151 (7.8.2026)**

ČNB se obává vyšší inflace, sazby zatím nezmění (s. 2); České bankovní domy míří k rekordním ziskům. Těží z oživení hypoték a zájmu klientů o investice (s. 5); Koalice bude řešit, kolik přidá důchodcům. Motoristé neodmítají ani velkorysejší varianty (s. 6); Žádná spálená země, českému průmyslu se daří (s. 12); Stavební spořitelny ruší hypotéky a přenášejí je na mateřské banky - komentář (s. 14); Proč ropa zase zlevňuje - komentář (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 153 (11.8.2026)**

Dotace do sportu potečou podle nového rejstříku (s. 4); Jak se Čína z montovny proměnila v technologického rivala, kterému svět nestačí (s. 8-9); Konec "papírování" a méně lidí. Umělá inteligence výrazně mění fungování pojišťoven i jejich byznys (s. 12); Fed pustil trh z vodítka. Dluhopisy se vzepřely - komentář (s. 12); Rozpoutaly Spojené státy měnovou válku s eurozónou? - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 155 (13.8.2026)**

Unie posílá zemědělcům odškodnění za Hormuz. Hraje se o stovky milionů (s. 1); Optimalizace s Bédou Trávníčkem. Mountfield musel po šetření v daňových rájích dopláct desítky milionů na daních (s. 4); Úředník použil vymyšlené rozsudky od umělé inteligence. Soud jeho rozhodnutí přesto podržel - správní řízení o překročení povolené rychlosti (s. 6); Konec německého snu v Číně. Volkswagen a Mercedes bude odchod bolet - automobilový trh (s. 9); Umělá inteligence je až moc inteligentní a incidentů přibývá. Kdo za ně bude právně odpovědný? - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 156 (14.8.2026)**

Zlevňování v deseti ze třinácti krajských měst a také v Praze. Nájemní trh prochází korekcí (s. 4); EET pokladna pro nejmenší podnikatele: jak bude vypadat? (s. 7); Nejhorší období za 2000 let a bude hůř. Jak může sucho zlikvidovat ekonomiku Česka - rozhovor s klimatologem M. Trnkou (s. 7) a související článek na s. 8-9; Zaměstnavatelé mladým lidem život neulehčují, chtějí praxi zadarmo a pak levnou pracovní sílu - komentář (s. 14); Jak přežít vedro ve městě (s. 17-19).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 161 (21.8.2026)**

Putin útočí, jen když cítí příležitost. Pro Západ je v tom naděje, ale i riziko. Odborníci vysvětlují, jak se mu vyhnout (s. 10); Nový šéf Fedu má tři možnosti, střelit se do hlavy, do prsou a do žaludku - rozhovor s M. Kořanem o tom, jak sladit fiskální a monetární politiku v USA (s. 13); Tohle není investiční rozpočet, to je scénář velké žranice na dluh - komentář k přípravě státního rozpočtu na r. 2027 (s. 14); Proč Evropa již 50 let zpomaluje a proč to na číslech o ekonomice téměř není vidět - komentář (s. 15); Vždy je to v pohodě. Pohled do neskutečného zákulisí Trumpovy války s Íránem (s. 24).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 167 (31.8.2026)**

Soud potvrdil pokutu pro další "černou" banku - Nordbridge Investments (s. 3); Český vědecký unikát. Veřejné peníze, neveřejný výzkum. Novela to má změnit (s. 4); Z 22 pokusů první úspěch. Soud hlásí dotažené restrukturalizační řízení. Jak se mohou poučit další firmy? - preventivní restrukturalizace (s. 5); Politici za nízké mzdy. Způsob, jak donutit firmy platit víc, skončí - komentář k podpoře v nezaměstnanosti a její výši (s. 14); Německý průmysl na tom není tak zle jako tamní automobilky - komentář (s. 15); Rozpočet pod 300 miliard není přidání, ale jen další škrt - komentář k rozpočtu ministerstva školství pro r. 2027 (s. 15).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 24, (2026) č. 7-8**

Novinky v první polovině roku 2026 - materiály Ministerstva financí, novinky pro obce a veřejnou správu, informace Finanční správy, nový zákon o účetnictví (s. 3-8); Otázky související se zaúčtováním vybraných typů dotací (zaměřeno na školské příspěvkové organizace) (s. 9-13); Kolektivní vyjednávání a průběh uzavírání kolektivní smlouvy (s. 20-24); Audit nestátních neziskových organizací pohledem právních předpisů (s. 25-34); Zákaz diskriminace na pracovišti: rovné zacházení se zaměstnanci obce (s. 35-38); Skončení studia a postupy zaměstnavatele a pojištěnce ve zdravotním pojištění po novele (s. 42-45); Další novela stavebního zákona: vyřeší neuspokojivý stav v oblasti územního plánování, povolování staveb a výstavby? (s. 46-48).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	71
Ekonomické vědy. Ekonomie	71
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	72
Informatika. Počítače	72
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	73
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	73
Podnik a podnikání	74
Pojišťovnictví. Sociální péče	74
Právo	74
Statistika. Demografie. Sociologie	75
Veřejné finance. Rozpočet.....	75
Ostatní	76

Daně

30632

International Bureau of Fiscal Documentation

European tax handbook 2026**Evropská daňová příručka 2026**

Amsterdam : International Bureau of Fiscal Documentation, ©2026, 1583 stran : tabulky, schémata
Referenční příručka věnovaná základům daňových systémů evropských zemí a výběru nejdůležitějších daňových aspektů každé jurisdikce. Popis je založen na informacích o 49 evropských státech a jurisdikcích dostupných na počátku roku 2026. První kapitola je věnována zdanění v Evropské unii - základní charakteristice daní a výši sazeb. Je doplněna textem několika směrnic EU (č. 2009/133/ES - směrnice o fúzích, č. 2011/96/EU - o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států a její doplňky a č. 2003/49/ES - o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků). Další kapitoly přinášejí podrobnější informace o zdanění právnických a fyzických osob, kapitálových příjmů, o DPH a o daních vybíraných srážkou z dividend, úroků a licenčních poplatků i o mezinárodních aspektech, oblasti správy daní a zamezení vyhýbání se daňové povinnosti v jednotlivých zemích Evropy (abecedně uspořádaných). - 37th annual edition - ISBN: 978-94-6529-051-5 (brožováno)

30694

Vladimír Pelc

Zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

V Praze : C. H. Beck, 2026, xiv, 218 stran

Komentář k zákonu č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, přináší praktický a aktuální výklad jedné z klíčových oblastí daňového práva. Publikace propojuje komentář jednotlivých ustanovení s bohatou judikaturou správních soudů i souvisejícími předpisy (zákon o daních z příjmů, zákon o účetnictví, insolvenční zákon, zákon o přeměnách, zákon o bankách). Součástí knihy jsou také relevantní pasáže pokynu Generálního finančního ředitelství k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona o daních z příjmů a přehledné věcné odkazy pro orientaci v textu. - Vydání první - Obálkový podnázev: zákon s poznámkami a judikaturou. - ISBN: 978-80-7699-048-7

Ekonomické vědy. Ekonomie

30686

Charles Eisenstein ; z anglického přeložila Marie Vlachová

Posvátná ekonomie : peníze, dar a společnost ve věku změny

Praha : Malvern, 2022, 430 stran

Autor sleduje historii peněz od starověkých ekonomik darů až po moderní kapitalismus. Odhaluje, jak peněžní systém přispěl k odcizení, konkurenci a nedostatku, jak zničil společenství a jak si vynutil nekonečný růst. V současné době tyto trendy dosáhly svého extrému. Avšak jejich hroucení představuje jedinečnou příležitost k přechodu k propojenějšímu, ekologičtějšímu a udržitelnějšímu způsobu života. O tom, jak se může změnit peněžní systém, aby tento přechod ztělesňoval, a jak by se mohlo změnit lidské chování pojednává tato kniha. Autor zkoumá avantgardní koncepty nové ekonomie, včetně měn se záporným úrokem, místních měn, ekonomie daru a obnovy společných statků. Zamýšlí se nad osobním rozměrem této změny a oslovuje ty, kteří chtějí žít podle svých ideálů v současném světě, jemuž zdánlivě vládou peníze. S využitím bohatého odkazu konvenčního i nekonvenčního ekonomického myšlení předkládá Eisenstein originální vizi, stále aktuálnější v době, kdy se prohlubuje krize naší civilizace. - Druhé, upravené vydání - "Vydání první"--Tiráž. - ISBN: 978-80-7530-384-4

30689

Daniel Prokop

Spravedlivý růst : o stagnujícím Česku a prosperitě pro všechny

Brno : Host, 2026, 413 stran

Publikace v mnohém navazuje na již vydanou knihu sociologa Prokopa nazvanou Slepé skvrny. V této knize autor poukazuje, že Česko dlouhodobě stagnuje, ztrácí společenskou soudržnost a udržuje si

spoustu drahých nespravedlností. Prokop vysvětluje, že Česko poroste, jen když do prosperity spravedlivě zapojí všechny obyvatele. Ukazuje hloubku tuzemských problémů a popisuje datově podložené reformy daní, sociálního systému, vzdělávání, samospráv nebo zdravotní prevence, které by Česko posunuly k prosperitě pro všechny. Jak vytvářet podmínky pro růst, který vede k rozvoji kvality života maxima lidí i veřejných služeb? První část knihy se zabývá nastavením daní. Poctivá reforma může oživit ekonomiku, omezit výjimky a posílit férovost, snížit chudobu a vybrat finanční prostředky na investice do vzdělání, obrany či transformace energetiky. Tato část analyticky vychází z návrhu daňové reformy, zpracované společnostmi PAQ Research, CERGE-IDEA a Centrem veřejných financí. Druhá část knihy se zabývá reformami veřejných systémů v různých oblastech (trh práce, sociální dávky, zdravotnictví a zdravotní prevence, regionální rozvoj, dostupnost bydlení). Třetí část se týká problémů vzdělávání. - První vydání - ISBN: 978-80-275-2418-1

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30678

Otakar Schlossberger

Platební služby : teorie a praxe

Plzeň : Čeněk, 2026, 326 stran : tabulky, ilustrace (některé barevné)

Publikace popisuje současné možnosti platebního styku a platebních služeb ve dvou částech. První část pojednává o teoretických aspektech, druhá se zabývá aplikací platebních služeb a zúčtování v praxi, včetně predikce dalšího možného vývoje v této oblasti. Hlavním cílem práce je prezentace současného stavu a názorů z oblasti platebního styku a platebních služeb obecně, s vazbou na jejich praktické využití. Úvodní kapitoly vysvětlují základní pojmy a právní vymezení platebních služeb. Následující kapitoly popisují realizaci platebních služeb, teorii platebních instrumentů, základní pravidla pro provádění hotovostních operací, platební instrumenty SEPA, poskytovatele platebních služeb, teorii infrastruktury platebních služeb, bankovní tajemství a mlčenlivost, základní instrumenty platebních služeb, platební systém CERTIS, zúčtování přeshraničních plateb. Závěrečná kapitola Poslední část vysvětluje mimosoudní řešení sporů v oblasti platebních služeb, funkci finančního arbitra a jeho mezinárodní spolupráci. - ISBN: 978-80-7380-353-7

30682

Petr Mrkvík

Propedeutika finančního práva I. Obecná část

Brno : Masarykova univerzita, 2026, 127 stran

Základní pojmy a instituty finančního práva, tzn. právní regulace finanční činnosti státu a veřejné samosprávy jsou stručně vysvětleny v těchto kapitolách: Veřejné statky; Finance a peníze; Veřejná finanční politika; Charakteristika, systém, zásady finančního práva; Finanční správa; Finančně právní vztahy; Peněžní zřízení; Fiskální zřízení. - 2. doplněné vydání - Na obálce nad názvem: Katedra finančního práva a národního hospodářství. - ISBN: 978-80-280-0806-2 (brožováno)

Informatika. Počítače

30690

David Procházka

Digitální zlato : jak cookies ovládl svět

Brno : Zoner Press, 2026, 157 stran

Publikace vysvětluje, co jsou paměťové jednotky cookies a jejich fungování a ovlivňování v digitálním prostoru. Jak se s daty nakládá, proč jsou tak cenná, jak funguje jejich zdánlivě neviditelné ovlivňování a jaké jsou zdravé návyky pro bezpečný pohyb v digitálním světě? Informace, které cookies poskytují firmám (tzv. digitální zlato) a co to znamená pro uživatele internetu. Nástroje a rady, jak cookies spravovat a co sdílet. Bezpečná práce s cookies a jak si udržet kontrolu nad digitálním soukromím jsou další témata v publikaci. - Vydání první - ISBN: 978-80-7413-687-0

30693

Alexander Bruna, Pavel Čejka

Hypernormal

V Praze : Okraj média, 2026, 327 stran : barevné ilustrace

Esejistická kniha mapuje, co se děje, když umělá inteligence (AI) smazává hranice mezi tím, co vytvořil člověk a tím, co stroj (hypernormal). AI se stala prostředím, které nechte jen vědomá rozhodnutí, ale dostává se pod ně, k reakcím rychlejší než myšlenka. Autoři popisují současnou realitu a ukazují, jak v éře AI zachovat nadhled a kontrolu. Jednotlivé části publikace popisují první setkání běžných lidí s AI i novou generaci aplikací. Vysvětlují, jak algoritmy ovládají pozornost, jak AI přetváří práci, vztahy i rozhodování. Jak se moc koncentruje v rukou těch, kdo vlastní technologickou strukturu a proč to není nevyhnutelné. Esejistické texty představují praktický rámec úvah, jak zajistit, aby umělá inteligence sloužila zájmům člověka, a ne naopak. - Vydání první - Název na rubu titulní stránky: Hypernormal - jak si zachovat suverenitu v éře umělé inteligence. - ISBN: 978-80-909567-9-7

30684

Petr Jirásek, Luděk Novák, Josef Požár

Výkladový slovník kybernetické bezpečnosti = Cyber security glossary

Praha : Centrum kybernetické bezpečnosti, z.ú., 2025, 396 stran

Dvojjazyčný výkladový slovník termínů z oblasti kybernetické bezpečnosti, kryptologie a dalších souvisejících odvětví. - Šesté, doplněné a upravené elektronické vydání - Částečně anglický text. - ISBN: 978-80-53054-00-3 (brožováno)

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

30691

Guy Villaros ; z francouzského originálu přeložila Běla Sýkorová

Otec sjednocené Evropy : Robert Schuman ve službě společnému dobru

V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2025, 135 stran, 12 nečíslovaných stran obrazových příloh : ilustrace (některé barevné), portréty, faksimile

Životopis křesťana, politika a zakladatele Evropské unie Roberta Schumana (1886-1963) umožňuje poznat jeho zdroje myšlení a činů. Schumann považoval politiku za dobrý nástroj ke zlepšování věcí kolem nás. Vystudoval právo, ekonomii, teologii a statistiku, byl advokát a politik. Podílel se na založení Evropského společenství uhlí a oceli, Rady Evropy a NATO. Schumanova deklarace z roku 1950 položila základy poválečné evropské integrace "na usmíření a důvěře mezi národy stojí i jejich spolupráce, sdílení společných zájmů a mírné omezení jejich suverenity". - Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o. - ISBN: 978-80-7566-342-9

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

30679

Akbulat Kadiev

Mezinárodní obchod a investice v energetice

Plzeň : Čeněk, 2026, 230 stran : ilustrace

Autor popisuje mechanismy fungování trhu s komoditami a specifika kontraktace v oblasti energetiky, analýzu jejího vlivu na globální politiku i na jednotlivé národní ekonomiky. Publikace je rozdělena na tři části, kdy v první části je pojednáváno o energetice obecně, o její definici a historii, jejím vývoji i právní regulaci. Druhá část se týká mezinárodního obchodu v energetice, přibližuje tento pojem jako takový, a dále detailně popisuje její mezinárodní právní úpravu, specifika obchodování s energetikou z ekonomického hlediska i vliv energetiky na životní prostředí. Poslední část se zabývá investicemi v energetice, definicí relevantních pojmů, vztahu mezinárodních smluv a práva EU, právními standardy ochrany investic, řešením sporů, odstoupením od Smlouvy o energetické chartě a doložkou Sunset Clause. - ISBN: 978-80-7380-997-3

Podnik a podnikání

30687

Zuzana Carbolová

Nástupnictví v rodinných firmách : jak uchovat majetek a hodnoty napříč generacemi

Praha : Grada, 2026, 168 stran : ilustrace

V České republice dochází ke generační obměně první porevoluční podnikatelské generace. Publikace se věnuje nástupnictví v rodinných firmách, mezigeneračnímu předání majetku, řízení i hodnot. Nabízí systematický rámec pro odpovědné rozhodování v tomto procesu. Autorka ukazuje, jak předcházet konfliktům mezi členy rodiny, jak vytvořit a smysluplně pracovat s rodinnou ústavou a jak přemýšlet o její právní roli. Vysvětluje, jaké možnosti nabízejí majetkové struktury, jako jsou svěřenské či nadační fondy, a jak nastavit jejich fungování. - První vydání - Terminologický slovník. - ISBN: 978-80-271-6526-1

30630VI

Petr Čech, Olga Hochmannová

Společnost s ručením omezeným ve světle aktuální soudní judikatury. DPH u nájmu nemovité věci - judikatura SDEU

Praha : Svaz účetních České republiky, 2026, 64 stran

První příspěvek se věnuje právní úpravě společnosti s ručením omezeným (s.r.o.) a nabízí přehled a analýzu nejnovějších rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR. Judikatura postupně doplňuje a konkretizuje zákonnou úpravu a zásadním způsobem ovlivňuje každodenní fungování společností i rozhodování jejich jednatelů a společníků. V dalším odborném bloku se autorka zaměřuje na definici nájmu nemovité věci ve vazbě na uplatnění osvobození od DPH v judikatuře Soudního dvora EU. Zákon o DPH neobsahuje detailnější definici nájmu nemovité věci. Výklad tohoto pojmu, znaky a charakteristické rysy nájmu, stejně tak i aplikaci osvobození od DPH ve specifických případech nájmu lze nalézt v judikatuře Soudního dvora EU a článek přibližuje jeho konkrétní rozsudky. Ani v tomto čísle nechybí odpovědi na aktuální dotazy z praxe: finanční kompenzace za majetkovou újmu, účtování poplatků dle evropského nařízení REACH, DPH, smlouva o zřízení služebnosti, zprostředkování služby poskytnuté ukrajinskou společností aj. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-068-9 (brožováno)

Pojišťovnictví. Sociální péče

30692

Vlastimil Doucha

Pojišťovácký šmejdi : jak se nenechat doběhnout

Praha : Euromedia Group, a.s., 2026, 267 stran

Autor vychází ze své dloholeté praxe pracovníka v pojišťovnictví. Odhaluje skutečné příběhy klientů, kteří se stali obětí nečestného jednání ze strany některých pojišťovacích agentů. A zároveň tím nabízí způsoby, jak se lze zorientovat na složitém pojistném trhu a účinně se bránit nekalým praktikám. V úvodní kapitole přibližuje historii pojišťovnictví a po ní následují části, ve kterých popisuje např. povinné a úrazové pojištění, životní pojištění, jak se orientovat na pojistném trhu i rozpoznávací znaky nepoctivých agentů pojišťoven. - Vydání první - Obsahuje QR kódy s přístupem k rozšiřujícím materiálům. - ISBN: 978-80-284-1153-4

Právo

30681

Zdeněk Fiala, Kateřiny Frumarová, Eva Horzinková, Martin Škurek et al.

Správní právo trestní

Praha : Leges, 2026, 304 stran

Učebnice komplexně rozebírá problematiku správního práva trestního a umožňuje pochopit jednotlivé instituty, jejich fungování a význam. První dvě kapitoly popisují obecné základy a teoretická východiska právní odpovědnosti a správního trestání. Další kapitoly se věnují jednotlivým kategoriím správních deliktů – přestupkům, disciplinárním správním deliktům a pořádkovým správním deliktům a řízení o nich. Autoři

se zabývají i srovnáním s odpovědností v trestním právu hmotném a procesním. Vycházejí přitom z bohaté soudní judikatury. V tomto vydání autoři reagují na změny v právní úpravě řízení o přestupku (např. v institutech osoby přímo postižené spácháním přestupku, ochrany osob vystupujících v přestupkovém řízení, nepřipustného zastoupení, vymezení věcné příslušnosti, nákladů řízení a digitalizace příkazu na místě), v oblasti disciplinární odpovědnosti státních zaměstnanců či studentů vysokých škol a na novou judikaturu. - 3. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7502-868-6 (brožováno)

30680

Václav Pavlíček, Věra Jirásková a kolektiv

Ústavní právo a státověda. 1. díl., Obecná státověda

Praha : Leges, 2026, 552 stran

Vysokoškolská učebnice obecné státovědy vyjasňuje pojmy a vztahy související se státem a obsahuje i teoreticky pojatý výklad některých institutů platného ústavního práva. Názvy kapitol: Obecná státověda, její vývoj a místo v systému studia; Stát; Suverenita; Typy a formy státu; Stát a jednotlivec; Formy vlády; Územní organizace státu a mezinárodní integrace; Stát demokratický a jeho projevy; Politické strany a stranickopolitické systémy; Ústava a konstitucionalismus; Hlava státu; Parlament; Ombudsman; Vláda a státní správa; Justice; Samospráva. - 4. aktualizované vydání - Obsahuje bibliografii a rejstřík. - ISBN: 978-80-7502-845-7 (brožováno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

30640/1686

Předpisy související s občanským zákoníkem : redakční uzávěrka 1.7.2024

Statistika. Demografie. Sociologie

30683

Steffen Mau ; z německého originálu přeložila Ingeborg Fialová-Fürst

Nerovně sjednocení : proč zůstává východ Německa jiný

Brno : Books & Pipes, 2026, 142 stran

Sjednocení Německa i po více než 35 letech vykazuje hluboké ekonomické, sociální i mentální rozdíly mezi bývalým Východem a Západem. Německý sociolog S. Mau ve studii analyzuje, proč proces znovusjednocení nepřinesl očekávané vyrovnání životních podmínek. Na základě výzkumů ukazuje, že rozdíly mezi bývalou NDR a západní částí nejsou jen ekonomické, ale také kulturní, sociální a mentální. Mezi klíčová témata, o kterých autor píše, patří hospodářská nerovnost, méněcennost pocíťovaná vůči západním Němcům i jiné politické názory. Přestože se životní úroveň srovnává, na Východě chybí sídla velkých korporací a přetrvává nižší mzdová úroveň. Mnoho obyvatel bývalé NDR pocíťuje odcizení, pocit občanů druhé kategorie a jejich rozdělení ve společnosti se odráží i v odlišných politických preferencích a vzorcích voličského chování. - První vydání - ISBN: 978-80-7485-322-7

Veřejné finance. Rozpočet

30685

Ministerstvo financí - sekce Státní rozpočet

Státní rozpočet 2026 v kostce : kapesní příručka Ministerstva financí ČR

Praha : Ministerstvo financí ČR, 2026, 61 stran : ilustrace, portrét

Informační brožura popisuje hlavní funkce státního rozpočtu, jeho charakteristiky, proces jeho přípravy a přináší konkrétní informace k rozpočtu na rok 2026. V předmluvě ministryně financí A. Schillerová shrnuje stav veřejných financí v ČR a uvádí priority MF v nastávajícím období. Následují informace v tabulkách a grafech o rozpočtu na rok 2026. Jsou popsány základní ukazatele, příjmy a výdaje státního rozpočtu, vládní vs. státní dluh, mezinárodní srovnání příjmové oblasti ČR se zeměmi OECD a EU, finanční vztahy ČR k rozpočtu EU, finanční vztahy k rozpočtu krajů a obcí, k systému veřejného zdravotního pojištění a makroekonomická východiska pro rok 2026. V druhé části brožury je popsána příprava, tvorba a schvalování zákona o státním rozpočtu. - Vydání první - Publikace byla připravena na základě dat dostupných k 18. 5. 2026. - ISBN: 978-80-7586-109-2 (brožováno)

Ostatní

30633

edited by Christina Lee, Susan Leon

Living with precariousness**Život v nejistotě**

London : Bloomsbury, 2026, xix, 283 stran : fotografie

Nejistota se stala určujícím prvkem současné společnosti, nevyhnutelným stavem a způsobem bytí. Kniha představuje řadu aktuálních případových studií, které zkoumají nejisté existence – na individuální, kolektivní i strukturální úrovni a tak, jak se projevují prostřednictvím prostoru a těla. Ty sahají od tíživé situace žadatelů o azyl až po hnutí "tiny house" jako reakci na krizi dostupného bydlení; od globálních dopadů klimatických změn až po každodenní výzvy života s chronickým onemocněním. Tato multidisciplinární publikace ilustruje všudypřítomnost nejistoty a navíc ukazuje, jak právě propletence s činiteli, které nás vystavují riziku, jsou zároveň i vazbami, díky nimž je život s nejistotou snesitelný. - ISBN: 978-0-7556-3933-5 (brožováno)

30688

Alexander Etkind ; přeložil Zdeněk Polívka

Rusko proti modernitě : proč Putin válčí s celým světem

Praha : Prostor, 2026, 223 stran

Jednotlivé kapitoly stručně pojednávají o ruské energetice, klimatických opatřeních, veřejné sféře, demografii, genderových otázkách, nerovnosti a válce. Díky hluboké znalosti ruských poměrů předkládá autor zasvěcenou analýzu a představuje Rusko jako stát, který zmeškal příležitost využít obrovských příjmů z vývozu ropy a plynu k modernizaci. Jelikož není schopné přechodu k modernitě, musí se snažit zvrátit tento proces ve zbytku světa. Téměř veškerá politická činnost Ruska je tedy zaměřená na zastavení postupu lidstva k nové modernitě a na návrat k fungování lidské civilizace jako v minulosti. - V českém jazyce vydání první - Přeloženo z anglického originálu Russia against modernity. - ISBN: 978-80-7260-648-1

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcrcz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcrcz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcrcz/oknihovne.php>